

AgroSvet

stručna revija

April 2025.

broj: 142

besplatan primerak

ISSN 1820-0257

**Povrtar 2025 - pravi
tretman u pravo vreme**

**Agro IT
Svet**

Dobro vino traži slugu

UVEK VAMA NA RASPOLAGANJU

sjedinjena visokoefikasna i ekotoksikološki pouzdana sredstva za zaštitu bilja uz sadejstvo višedecenijskog znanja i iskustva kroz:

Fabrika za proizvodnju i formulisanje sredstava za zaštitu bilja Bački Petrovac - više od 20 registrovanih preparata i oko 2000 tona tečnih i praškastih formulacija pesticida na godišnjem nivou, uz stalnu kontrolu u akreditovanoj laboratoriji ISO IEC 17025 sistema kvaliteta

agromarketsrbija.rs - sajt sa više od 200.000 mesečnih poseta i pregleda, gde su uvek dostupni aktuelni tretmani iz oblasti ratarstva, voćarstva i povrtarstva kao i kompletan portfolio proizvoda

Agrosvet - stručna revija koja od 2004. godine obrađuje sve najvažnije vesti i teme sa agrarnih meridijana

Agrosvet - facebook stranica koja ima više od 30.000 pratilaca kojima svakodnevno pružamo agro preporuke i savete, vesti, zanimljivosti, berzanske izveštaje, vremensku prognozu

Interaktivni ekrani - u više od 70 poljoapoteka širom Srbije na kojima pored agro saveta plasiramo i najnovije informacije vezane za agro zakonodavstvo

Najvažnije - najbrojnija i najstručnija ekipa koju čini više od 60 saradnika Stručne službe i Službe prodaje koji su svakodnevno na terenima širom Srbije

Zato već više od 30 godina,
Nama veruju.

SADRŽAJ

03
Reč urednika

05
AgroMozaik

07
Metkol – siguran
oslonac u
zaštiti (ozimih)
useva

10
AgroMehanizacija

13
Folijarna
ishrana
pšenice

15
Sorte soje

21
Ostvarite visok i
kvalitetan rod
suncokreta uz
SPEED tehnologiju

25
Villager donosi
prolećnu svežinu

30
Ekološke
crtice

33
AgroStatistika

35
Dobro vino
traži slugu,
drugi deo

37
Povrtar

45
Gajenje krompira,
kako do većih
prinosa

50
Repičin sjajnik
– *Meligethes*
aeneus

54
Agro IT
Svet

57
Reč struke

63
Mislimo na našu
budućnost –
Srednje
poljoprivredne
škole u Srbiji

67
Organo

73
Stočarski kutak

72
Pčelarenje

78
Šumarenje

AGROSVET 142
Stručna revija
ISSN 1820-0257

Izdavač: Agromarket doo
Adresa:
Kraljevačkog bataljona 235/2
34000 Kragujevac
tel: 034/308-000
fax: 034/308-016
www.agromarketsrbija.rs

Logistički centar
Indija: 022/801-160

Distributivni centri:
Kragujevac: 034/300-435
Beograd: 011/404-82-83
Valjevo: 014/286-800
Niš: 018/514-364
Subotica: 024/603-660
Zrenjanin: 023/533-550
Sombor: 025/432-410
Sremska Mitrovica: 022/649-013

AGROMARKET BIH:
Bijeljina: +387 55/355-230
Laktaši: +387 51/535-705
Sarajevo: +387 33/407 480

AGROMARKET CRNA GORA
Danilovgrad: +382 20/818-801

AGROMARKET KS
Priština +386 49/733 814

SEmenarna LJUBLJANA DOO SLOVENIJA
Ljubljana +386 14759200

AGROMARKET DDOEL, Skopje
SEVERNA MAKEDONIJA

Glavni i odgovorni urednik:
Dragan Đorđević dipl. ing. polj.
Grafički urednik:
Kuća Čuvarkuća

Redakcija:
Momčilo Pejović
Mladen Đorđević
Goran Radovanović
Agneš Balog
Ines Cvijanović-Bem
Mirko Adamović
Stefan Marjanović
Dragan Vasiljić
Goran Jakovljević
Vanja Miladinović
Marko Đokić
Novica Đorđević
Nenad Veličković
Nemanja Delić

Sekretar redakcije:
Dušica Bec

Štampa:
Color print Novi Sad
Tiraž 7000 primeraka

REČ UREDNIKA

Dragan Đorđević

Dragan Đorđević

„Popunite ovaj obrazac“, ili „Samo ti još jedan papir fal!“ ili „Pogrešno popunjeno i nismo odlučivali o vašem zahtevu“ samo su neke od rečenica koje su se nekad, a i danas čuju iz „njegovog visočanstva šaltera“. I naravno, nakon toga najčešće stignu psovke i kletve upućene nekom imaginarnom „bogu“. Ranije su se zvali „bele kragne“ jer su bili opozit „plavim, radničkim mantilima“. Iste ove rečenice danas stižu i mejlom. I ne, nisu baš ljudi iza šaltera ili oni koji šalju mejlove krivi, oni samo vrše svoje poslove. Krivica leži na drugoj strani. Strani koju ja nazivam „izdržavana lica“ ili birokratija.

Svi očekuju neke „papire i papire“, izveštaje... Ako se na to doda i težnja za ukalupljivanjem svega, eto staro/nove snage koje vladaju svime, a bogami i svačim. Nove regulative, nova pravila, novi izveštaji... Koliko malih čata ili Brisela, svejedno, koji predstavljaju personifikaciju zahteva neke administracije? Da li je tako i u agraru? „Zli jezici“ iliti insajderi kažu da jeste. Svi koji su potraživali neka svoja prava morali su da prođu kroz često zastrašujuću papirologiju. I nije bitno da li se u pisanoj formi obraćate ministarstvu ili popunjavate e obrazac. Stoji i priča da saradnici u Poljoprivrednim Savetodavnim Stručnim Službama (PSSS) mnogo više vremena posvećuju popunjavanju tabela i informisanju „nekog“ nego obilasku proizvođača i savetodavnom po-moći što im je primarni zadatak. Tako je i sa ministarstvima, eAgrarom, eKatastrom i ... Glomazni birokratski aparati koji postaju sve veći i veći.

Da li je baš to tako? Izgleda da jeste jer npr. analitičar rizika i esejista Nasim Nikolas Taleb nije slučajno zaključio: „Birokratija je posao kojom se čovek lagodno odvaja od posledica svojih postupaka“.

Miša Brkić, ekonomista i kolumnista kaže da „Velika vlada s mnogo državnih agencija nefikasno upravlja projektima koje je pokrenula, usporava njihov završetak, troši mnogo više novca poreskih obveznika od plana i povećava birokratiju. Ljudi u Srbiji skloni su da glorifikuju veliku vladu (birokratiju) i njene nadnaravne moći koje je zadobila zahvaljujući parama poreskih obveznika. I spremni smo da joj oprostimo razna nepočinstva – rasipništvo, javašluk, korupciju, nepotizam, neznanje“.

O aspektima odnosa birokratije i inflacije, iako će se ovo nekom „učiniti“ neprilično spram naše zemlje, nobelovac Milton Fridman kaže da se „... inflacija se pravi u Vašingtonu, jer samo Vašington može da stvori novac i svako drugo objašnjenje o inflaciji je pogrešno. Potrošači ne prave inflaciju. Ne prave je ni proizvođači. Sindikati je ne prave. Strani šeici je ne prave. Uvoz nafte je ne pravi. Ono što je pravi je previše vladine potrošnje i previše vladinog stvaranja novca. I ništa drugo“.

A na Kopaoniku, našem „mitskom Davosu“ pre mesec dana rečeno je i da „... regulativa je najveća prepreka za naše poslovanje jer su u sektoru poljoprivrede standardi iako dobri, neujednačeni i svi drže nešto svoje, upravo zbog birokratije koja stopira proces slobodnog kretanja robe“.

Šta reći posle svega? Da se razumemo, nisam protiv, ali administriranje ili birokratizam mora da postoji. Pitanje je samo gde su granice. I šta dalje? Pa, ništa, ostaje da se popuni još jedan obrazac, pošalje izveštaj ... A birokratija? Prosto, ubire plodove svoga „rada“.

Oimp

Za **zdravu**
pšenicu

 agromarketsrbija.rs

agromarket
nama veruju

Priredio:
Dragan Đorđević

Velika Britanija: Građani dobili poziv da tragaju za narcisima

Preuzeto: EUpраво zato

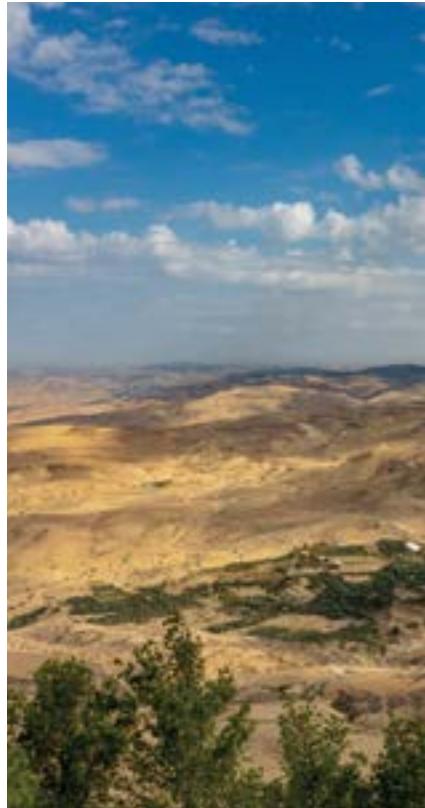
Iako su rasprostranjeni širom Velike Britanije, narcisi potiču sa Pirinejskog poluostrva i sa severa Afrike. Britanci su dobili poziv da tragaju za retkim ružičastim, belim i "vatreno žutim" narcisima kako bi sačuvali ugrožene vrste od izumiranja. Kraljevsko hortikultурno društvo, koje organizuje popis narcisa, nada se da će napraviti mapu prolećnog cvetanja. Od građana se traži da im pomognu i zabeleže gde narcisi cvetaju u njihovom području, uz osnovne informacije kao što su boja, vrsta i visina.

Pronalaženje ovih neobičnih cvetova moglo bi da pomogne u njihovom opstanku i omogući naučnicima da sačuvaju njihov genetski materijal, koji bi mogao biti koristan za budući uzgoj narcisa.

Pojas Gaze ostao bez velikog dela poljoprivrednog zemljišta

Preuzeto: BiF

Novi i stari satelitski snimci pokazuju da su delovi Pojasa Gaze koji su nekada bili zeleni sada pustinja. Izgleda da rat koji se ovde vodio nije bio usmeren samo na Palestineveć i na njihovu poljoprivrednu, odnosno njihov kapacitet da sami sebe prehrane. Pre rata, stanovnici Gaze su na otvorenim poljima i plastenicama uzgajali paradajz, paprike, krastavce i jagode oko kojih su morali nešto više da se potruđe nego oko citrusa i masline koja su bujala u njihovom okruženju. Poljoprivreda je za njih bila veoma važna privredna delatnost budući da su polovinu hrane koju su konzumirali sami proizvodili i još izvozili. Inače, napadi na poljoprivredno zemljište su zabranjeni prema međunarodnim zakonima.

Srpska čorba koja vraća u život među pet najboljih na svetu

Preuzeto: BizLife

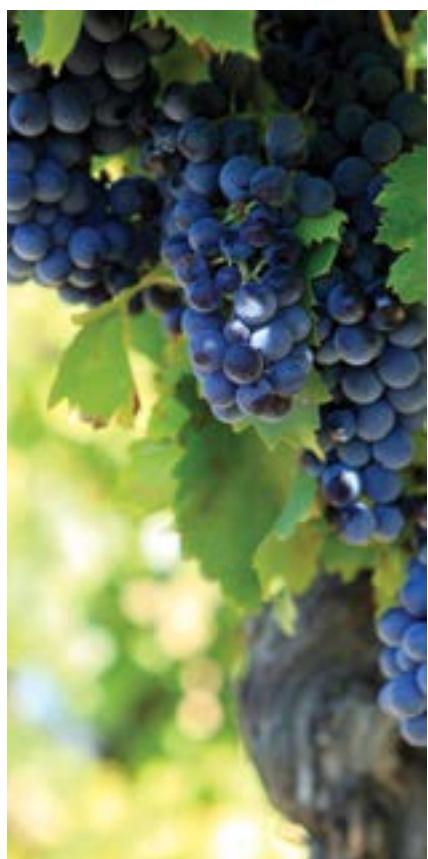
Popularni portal za gastro-nomiju Taste Atlas objavio je listu od 10 najboljih pilećih supa na svetu. Na prvom mestu našla se supa *tom kha gai*, tajlandski specijalitet, dok je na drugom mestu *ciorba radauteana* iz Rumunije, a na trećem se našla *soto lamongan* iz Indonezije. Naša *bela čorba* zauzela je odlično četvrto mesto. Ova čorba je posebno popularna zimi, pravi se od belog mesa, jaja, krompira, luka, brašna, šargarepe, peršuna i začina, a ponekad se servira uz pavlaku koja se dodaje u tanjur. "Naziv jela je referenca na dominantnu boju njegovih sastojaka, belu. Zanimljivo, ako se u supu doda belo sirće, ona se zove kisela čorba, tradicionalni lek za mamurluk", navodi Taste Atlas.

Osnovana svetska baza podataka o stariim vinogradima

Preuzeto: Vino&Fino

Osnivači prve svetske baze podataka o stariim vinogradima, koju je osnovala Džensis Robinson, na dobrom su putu da ispune svoj cilj – 10.000 unosa do 2027. godine. Prvi svetski registar stariih loza, posle godinu i po dana od osnivanja, već ima više od četiri hiljade unosa. Na inicijativu vinske spisateljice Džensis Robinson, osnovana je baza podataka o vinogradima starijim od 35 godina.

Međunarodna organizacija za vinovu lozu i vino (OIV) nedavno je donela rezoluciju o potrebi promovisanja katalogiziranja stariih vinograda i čokota, u skladu sa misijom Registra stariih loza. Vinogradari koji žele da registriraju svoj zasad to mogu da učine na sajtu registra oldvineregistry.org.

Kaberne sovinjon dobro podnosi klimatske promene

Preuzeto: Vino&Fino

Najpopularnija crvena sorta vinove loze na planeti, *kaberne sovinjon*, vrlo je prilagodljiva klimatskim promenama, pokazalo je novo istraživanje naučnika sa Državnog univerziteta u San Dijegu. Istraživanje je ponudilo nove i važne uvide u to kako dve izuzetno značajne sorte, *kaberne sovinjon* i *šardone*, reaguju na stres usled većih koncentracija ugljendioksida i manjka vode. Kako se pokazalo, *kaberne sovinjon* je otporniji na promjenjene uslove, sa višim indeksom efikasnosti korišenja vode i stabilnije fotosintetske performanse u poređenju sa *šardoneom*. Ukratko, bordovska legenda je, kako se čini, u boljoj poziciji da izdrži budućnost sa manje vode i sa više ugljendioksida u vazduhu.

Neizvesna budućnost američkih farmera

Preuzeto: Glas Amerike

Zamrzavanje federalnih fondova ima veliki uticaj na američku poljoprivrednu. Endru Stivens, asistent profesora za poljoprivrednu na Univerzitetu Viskonsin, kaže da će neizvesnost u vezi sa zamrzavanjem federalnih sredstava dovesti u pitanje način na koji poljoprivrednici donose odluke, a koje su se ranije podrazumevale. U svom prvom obraćanju novinarima pošto je potvrđena za Sekretarku za poljoprivredu, Bruk Rolins je izjavila da je jedan od njenih prioriteta da se bavi zamrznutim federalnim fondovima. Uprkos kašnjenju isplata, američki Sekretarijat za poljoprivredu predviđa da će ukupan neto prihod američkih farmi u 2025. biti povećan za oko 30% u odnosu na prošlu godinu.

Klimatske promene povećavaju izloženost štetnim toksinima

Preuzeto: Beta

Zbog rasta temperature usled klimatskih promena ljudi su više izloženi mikotoksinima, prirodnim toksinima koje proizvode gljive koje se nalaze u određenoj hrani, stočnoj hrani i usevima, saopštila je Evropska agencija za životnu sredinu.

Toplja i vlažnija klima dovodi do povećane rasprostranjenosti mikotoksina koji predstavljaju značajan rizik po zdravlje. "Klimatske promene menjaju ponašanje i distribuciju gljivica, potencijalno povećavajući rizik od izloženosti ovim toksinima. Povećane padavine, poplave i erozija zemljišta takođe mogu preneti ove toksine iz zemljišta u reke i podzemne vode. Ljudi mogu da unesu ove toksine konzumiranjem kontaminirane hrane", navodi se u saopštenju.

Metkol – siguran oslonac u zaštiti (ozimih) useva

Vanja Miladinović,
master. inž. poljoprivrede

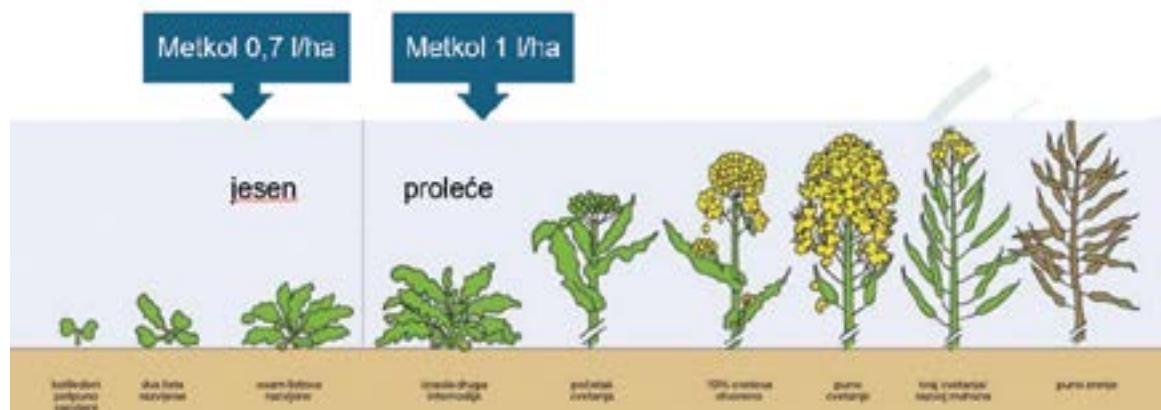

Nega ozimih kultura je prvi korak koji obično označava i početak sezone u poljoprivredi. Evidentno je da na našim atarima u ovoj proizvodnoj godini dominira pšenica koja se poslednjih godina pokazala kao kultura koja je prilično izazovna kada je njena nega i proizvodnja u pitanju. Pored pšenice, uljana repica je takođe kultura čije su se površine u sezoni 2024/2025., povećale i koja takođe zahteva posebnu pažnju i negu kako bi ostvarila svoj maksimum. Kao jedan od glavnih razloga za to je niz godina sa, za naše podneblje, suviše visokim temperaturama, dugotrajnim periodima suše, kada se dešava da jari usevi prosti "podbace" sa prinosom u kojoj god tehnologiji i agrotehnici da se uzgajaju. Kako bi se ublažile eventualne posledice suše, proizvođači se sve više okreću uzgoju ozimih kultura koje i uspeju da ostvare neke značajnije prinose.

Maksimum prinsa možemo da očekujemo kada ishranimo i zaštitimo useve, a da bismo u potpunosti bili sigurni da smo naš usev zaštitili kako treba potrebno je odrediti pravi momenat za izvođenje tretmana, a možda i značajnije, obratiti pažnju na izbor preparata. Kako godina odmiče, proizvođači već uveliko razmišljaju o izboru preparata za zaštitu useva od raznih patogena. Padavine u kombinaciji sa temperaturama preko 20 stepeni uslovljavaju intenzivan razvoj simptoma bolesti na listovima pšenice, kao što su siva pegavost, pepelnica i rđa.

Ove sezone pojavio se jedan novi fungicid kojim smo proširili našu već dobro poznatu paletu preparata za zaštitu pšenice, ječma ali i uljane repice od bolesti. Reč je o fungicidu **Metkol**, preparatu na bazi aktivne materije *Metkonazol* koja pripada hemijskoj grupi *Triazoli*. Ono što izdvaja ovu aktivnu supstancu je odlična sistemičnost i transportabilnost kroz samu biljkę, što omogućuje da dođe brzo do mesta zaraze i sprečava njen dalje širenje. Zbog povoljnih ekotoksikoloških osobina odlikuje se odličnom efikasnošću protiv svih dominantnih bolesti lista i klasa pšenice. S obzirom na njegove osobine, kao i postojeći portfolio u zaštitu pšenice (**Olimp**, **Ugo**, **Prosaro 250 EC**), fungicid **Metkol** smo ga pozicionirali za tzv. **T2 tretman** u usevu pšenice sa ciljem da što duže sačuva zdravim list zastavičar, koji je zadužen za nalivanje zrna i koji utiče i do 40% na prinos. Količina samostalne primene iznosi 1,5 l/ha.

Međutim, često se desi da u momentu izvođenja tretmana, temperature vazduha osciliraju, pa su biljke pšenice izložene niskim noćnim i visokim dnevnim temperaturama, a ovo zna da bude praćeno i kratkotrajnim padavinama. Ovakva dešavanja s jedne strane povećava osjetljivost biljaka na bolesti, a s druge, zna da umanji delovanje fungicida. U tim slučajevim preporuka je da se fungicidu **Metkol** doda preparat **Ugo** koji se pokazao kao pouzdan partner, jer **Ugo** deluje kao kontaktni i lokalsistemični fungicid,

sa jakom aktivnošću u uslovima nižih temperaturi vazduha. Kako pomenuti partner pripada drugoj hemijskoj grupi (*Metoksikarbamata-Strobilurina*), to nam je značajan i kao deo antirezistentne strategije. Jednom rečju, ujedinjeni **Metkol** (1,0 l/ha) + **Ugo** (0,5 l/ha) čine kompletну i sigurnu zaštitu useva.

Takođe, fungicid **Metkol**, na osnovu kako literaturnih izvora, tako i laboratorijskih i ogleda u polju ima istaknuto delovanje i u borbi protiv mrežaste pegavosti ječma, te se može primeniti i u usevu ječma.

Ono što je zanimljivo za preparate **Metkol** je njegova primena u zaštiti useva uljane repice od bolesti, i to kako u jesenjem, tako i u prolećnom tretmanu. U usevu uljane repice, fungicid **Metkol** može imati trojaku funkciju. Prva funkcija je i najpoznatija, njenofungicidno delovanje protiv prouzrokovaca dominantnih bolesti u uljanoj repici, kao što su patogeni iz rođiva *Phoma*,

Sclerotinia i *Alternaria*. Druga funkcija je vezana kao i za ostale predstavnike familije *Triazola*, a to je da deluje i kao regulator rasta jer u određenoj meri stopira nagli vegetativni porast nadzemne mase uljane repice forsirajući bolji razvoj korena što vodi ka povećanju i boljem usvajaju hranljivih materija iz zemljišta. I treća funkcija preparata **Metkol** u usevu uljane repice je da deluje i kao "antistres" faktor. Naime, *Metkonazol*, aktivna materija ovog preparata ima sposobnost da indukuje toleranciju na abiotiski stres povećanjem antioksidativnih enzima i molekula u biljkama pogodjenim stresom (izuzetno visoke ili niske temperature vazduha, nepogode ...)

Sve pobrojano ukazuje da zbog svih ovih karakteristika fungicid **Metkol** može u narednim godinama da bude veoma pouzdano rešenje i siguran oslonac u proizvodnji kako strnih žita, tako i uljane repice.

MAXXUM 125

FINANSIRANJE

agromarket
MACHINERY

U SARADNJI SA

NLB Komercijalna banka

OTPLATA

3-7
GODINA

SAMO

2%

fiksne kamate
(na 3 godine)

SAMO

3%

fiksne kamate
(na 3-7 godine)

UČEŠĆE

20%

(PDV)

U mesečnim, tromesečnim, šestomesečnim ili godišnjim anuitetima

Za sve dodatne informacije obratite se prodavcima:

Severna/Zapadna Bačka 064/833-96-29

Severni, Srednji Banat 064/833-96-23

Južna Bačka 064/833-96-21

Južni Banat 064/833-96-37

Srem/Mačva 060/333-59-81

Srbija 064/833-96-27

Agromarket Machinery DOO

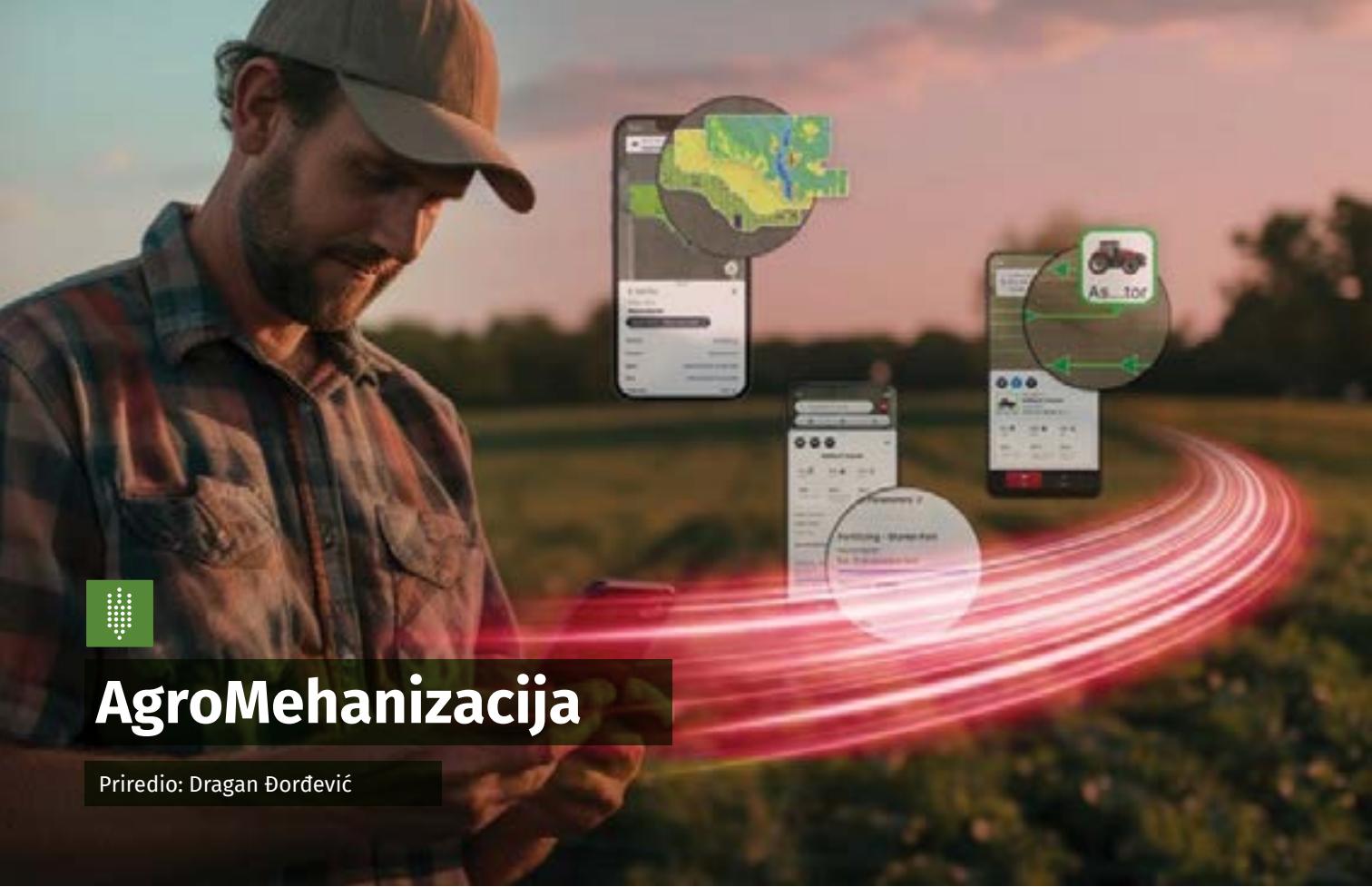
Sentandrejski put 157a • 21000 Novi Sad

office@agromarketmachinery.rs

www.agromarketmachinery.rs

agromarket
MACHINERY

CASE II

AgroMehanizacija

Priredio: Dragan Đorđević

FieldOps - Case IH lansira tehnološka rešenja kako bi preciznu tehnologiju učinio dostupnijom poljoprivrednicima širom sveta

Marija Antanasković*

Poljoprivrednici se danas suočavaju se sa izazovima ne samo u vezi povećanih zahteva u proizvodnji, povećanju troškova i nedostatku obučene radne snage, već takođe i sa povećanom složenošću po pitanju upravljanja radnim operacijama. Case IH razume da je poljoprivrednicima potrebna besprekorna tehnologija koja je laka za korišćenje, koja će im olakšati život i smanjiti muke u vezi višestrukih pretplata na tehnologiju i prihvatanju multiplociranih tehnologija kroz obezbeđivanje operativnih tehničkih rešenja. Case IH veruje da precizna tehnika mora biti ukorenjena u obezbeđivanju efikasnih podataka i uticajnih rešenja koja čine poljoprivredu lakšom, efikasnijom i profitabilnijom. To je razlog zašto je Case IH pokrenuo seriju tehnoloških inicijativa koje stavljuju korisničko iskustvo u prvi plan. Potpuno nova FieldOps™ mobilna i web aplikacija redefiniše

put konekcije poljoprivrednika, pregled i upravljanje operacijama sa proširenom API integracijom. Takođe, Case IH najavljuje Connectivity Included uslugu koja eliminiše potrebu za preplatama na odabranim novim mašinama i uprošćava proces prilagođavanja tehnoloških potreba.

Case IH FieldOps zvanično "živi" u App prodavnici. Potpuno nova Case IH FieldOps web i mobilna aplikacija sada je dostupna za preuzimanje u App Store i Google Play Store. FieldOps neprimetno povezuje i integriše agronomске uvide i podatke o performansama masina, obezbeđujući poljoprivrednicima sveobuhvatni pregled u realnom vremenu njihovih operacija, bez obzira na brend u njihovoј floti. Redizajniran sa posebnom pažnjom na pojednastavljenje korisničkog iskustva, FieldOps čini lakšim pristup agronomskim i

podacima o mašinama sa bilo kog mesta. Plasiranjem FieldOps stvorena je prilika da se ispune tri glavne potrebe poljoprivrednika koje imaju u vezi konektivnosti (povezivanja) i preciznom tehnologijom: interoperativnost, lako korišćenje i transfer podataka u realnom vremenu.

Ključne karakteristike dostupne sa CASE IH FieldOps. Daljinski pregled displeja omogućava poljoprivrednicima da vide sve delove ekrana u kabini: rukovaoci mogu da budu navođeni u radu sa udaljenosti s ciljem postizanja minimalnog vremena zastoja i maksimalne produktivnosti kroz brzu i ciljanu asistenciju;

- Kontinuirano ažuriranje lokacije i pravca kretanja mašine u realnom vremenu;
- Poljoprivrednici mogu da prilagode svoje preglede na bazi onog što je njima važno: podešavanje obaveštenja, upozorenja i prilagođavanje podešavanja za svaku mašinu, kreiranje parametara mašine u odnosu prema mašini ili tipu mašine.
- Obezbeđen je tamni ili i svetli režim za željeno korisničko iskustvo koji se prilagođava u odnosu na doba dana.
- Integracija sa CNH brendovima i trećim stranama.

FieldOps nudi sadržajni prilagođen korisnički interfejs na mobilnom uređaju i veb pretraživačima, omogućujući lako korišćenje za poljoprivrednike u pokretu. FieldOps je namenski dizajniran da postavi sve podatke i informacije Case IH na platformu koja je lako pristupačna korisniku tako što se uloguje.

Poljoprivrednici mogu da prate zdravlje useve, nivo rasta i uslove u polju u cilju donošenja agronomskih odluka na osnovu dobijenih informacija. Dalje, FieldOps se integriše sa Case IH opremom i sistemima treće strane za pojednostavljeni prikupljanje podataka i analizu, omogućavajući holistički pregled operacija na imanju bez obzira boje u floti. Poljoprivrednici mogu da prate korišćenje mašina, potrošnju goriva i performanse uz neprestano ažuriranje podataka, omogućavajući tako optimalnu operativnu efikasnost, upravljanje radom i održavanje rasporeda.

Case IH proširuje API partnerstvo za uklanjanje barijera za integraciju podataka. Kako digitalni svet nastavlja da se razvija, Case IH prepoznaje koliko je važno da poljoprivrednici imaju besprekornu integraciju i pristup različitim platformama podataka. Case IH stoga proširuje svoja API partnerstva, kojih je na globalnom nivou imao više od 40 u junu 2024. Ovo omogućava Case IH korisnicima lakši pristup njihovim agronomskim i operativnim podacima eliminisajući prepreke u korišćenju digitalnih platformi i na kraju povećava produktivnost poljoprivrednika.

Predstavljanje nove Case IH karakteristike: Connectivity Included (konektivnost obuhvaćena). Dodatno, plasiranjem Case IH FieldOps, Case IH s ponosom predstavlja Connectivity Included. Ova

inicijativa isključuje pretplatu za Case IH tehnologije za određene mašine proizvedene i kupljene nakon 1. oktobra 2024. Connectivity Included će biti dostupna na novim, odabranim Case IH mašinama Puma modelima 185 i većim, AFS Connect Puma, Optum, Magnum serijama traktora, Steiger/Quadtrac, 1x0 i 2x0 serijama i AF seriji kombajna. Connectivity Included će biti aktivan tokom životnog veka PCM/PCMFI modema. Sa Connectivity Included poljoprivrednici će moći da otključaju puni potencijal svoje Case IH opreme bez troškova za pretplatu, obezbeđujući tako vrednost i mir u mislima. Korisnici koji žele da aktiviraju Connectivity Included karakteristiku na postojećim mašinama sa kompatibilnim telemetrijskim modelima i Case IH FieldOps nalogom (ranije AFS Connect) moći će to da urade uz jednokratnu naknadu tako što će kontaktirati svog prodavca.

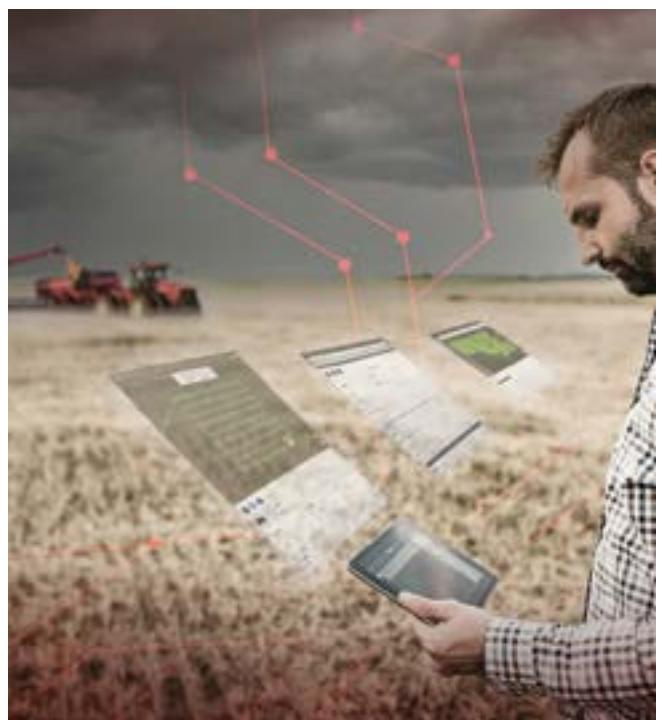
Sa **Connectivity Included** korisnici obijaju sledeće:

Agronomski podaci - Iskoristite agronomске preglede podataka da bi ste unapredili ukupan potencijal prinosa, optimizovali prakse nege useva i maksimizirali profit.

Podaci mašine i telematika - pristupite podacima mašine u realnom vremenu o telemetrijskim informacijama da bi ste smanjili vreme zastoja, pojednostavili radne operacije i koordinaciju zadacija s više mašina precizno i efikasno.

Proaktivna podrška dileru - Ostanite u "pogonu" tako što ćete obezbediti da se svi potencijalni problemi identificuju i odmah rešavaju kako bi se minimizirali zastoji i maksimizirala produktivnost.

* TraktorPlusM

Vaš pouzdan partner BASAK 2110 S

- Perkins motor 81 kW/110 KS
- Sinhro mehanička transmisija 24x24
- Max. podizna moć 4500 kg
- Kabina sa klimom
- Vazdušno sedište

PODRŠKA 00-24h

ODMAH DOSTUPAN SA LAGERA

FINANSIRANJE

agromarket
MACHINERY

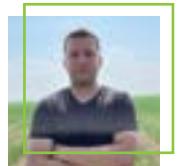
Agromarket Machinery doo
Sentandrejski put 157a
21000 Novi Sad

Prodaja: 064/833-96-16
Rezervni delovi: 064/833-96-10
Servis: 064/833-96-34

Folijarna ishrana pšenice, uvek dobrodošla ako želimo visoke prinose

Miodrag Obradović,
dipl. inž. poljoprivrede

Poslednjih godina zbog značajne promene klime, pre svega smanjenja i neravnomerno raspoređenih padavina kao i ekstremno visokih temperature vazduha koje se javljaju i u prolećnim mesecima, gajene biljke su izložene značajnim stresnim situacijama koje utiču na njihov rast razviće što se očituje u rezultatima koje ostvaruju paori.

Ishrana pšenice, bilo da se radi o osnovnoj ili jesenjoj prihrani, naravno prolećnoj, uvek izaziva različite stavove. Nekad se učesnici u raspravi slože, najčešće kada je đubrivo jeftino, a neslaganje izaziva najčešće povećanje cena. A to se poslednjih godina učestalo dešava. U svim pričama najčešće se diskutuje o upotrebi glavnih makro elemenata, azot, fosfor i kalijum. Retko kada se govori o ulozi sekundarnih makroelemenata, pre svega magnezijuma i kalcija, ali i svih ostalih mikroelemenata, mangana, bora, molibedena, bakra, cinka, mangana...

Proizvođači se u ishrani pšenice najčešće oslanjaju na ratarske NPK formulacije kao što su 15:15:15 ili 16:16:16. Ali treba napomenuti, biljka ne troši isti odnos sva 3 makroelementa, tako da dugotrajnom primenom iste formulacije može doći do nagomilavanja jednog

elementa, a on će dovesti do antagonizma između istih, odnosno blokiranja jednog u odnosu na drugi između što je kasnije vrlo teško ispraviti. Kako to poboljšati? Pa ono što struka uvek ponavlja, osnov leži u stalnoj, znači jednom godišnje, kontroli zemljišta koja se obavlja u jesen, pre zasnivanja useva. Na bazi iste, određuje se i vrsta i potrebna količina. Za ovo smo zakasnili, mada nikad nije kasno, jesen 2025. je prva prilika.

Ali prolećna prihrana ... Često se u širokoj proizvodnji prihrana ozimih strnina olako shvata i velike količine đubriva (teško ovog proleća zbog cene) se "bacaju" napamet što opet za posledicu može imati pothranjenost ili prehranjenost useva. U oba slučaja posledica je gubitak prinosa, a u slučaju rasturanja više đubriva od potrebnog, javlja se i finansijski gubitak i potencijalna opasnost od ispiranja nitrata u podzemne i površinske vode. Jedan od načina za prevaziđenje ovakve situacije je i N-min metoda. Ozimoj pšenici je neophodan azot u fazi bokorenja i vlatanja, stoga se prihrana mora uraditi na pravilan način i sa dovoljnom količinom đubriva. Prilikom određivanja količine azotnih đubriva koje treba primeniti, potrebno je uraditi analizu zemljišta na parcelama i za iste dobiti rezultate analize izvršene po N-min metodi. Tek nakon

upoznavanja sa sadržajem lako pristupačnog azota u zemljištu, možemo odrediti količinu koja biljkama nedostaje za njihov pravilan rast i razvoj. Poželjno je da se azot nađe u zoni korena bar 10 dana pre kretanja vegetacije.

Ali nije azot svemoćan. U poslednjoj deceniji razvila su se istraživanja koja pokazuju da gajene biljke koje su izložene sve većem uticaju abiotskog faktora, moramo pomoći koktelom koji sadržii i makro i mikroelemente, ali i neke druge "špecije". Tako se razvila nova grupa tzv. biostimulatora, a da ne zaostajemo za svetskim trendovima pokazuje i **SPEED** linija. Proizvod domaće pameti potpomognute malo i inostranom, ova linija se etablirala kao standard.

Konkretno, za useve strnina, **SPEED for GRAIN**, biostimulativno folijarno đubrivo na bazi mikroelemenata, aminokiselina i ekstrakta algi, za ubrzavanje metabolizma usled stresnih uslova. Sadrži mikroelemente i biostimulativni kompleks (ekstrakt alge *Ascophyllum nodosum*, aminokiselina, lignosulfonata, vitamina i enzima) koji bitno utiču na ubrzanje metabolizma i omogućavaju biljkama da lakše prebrode stresne uslove. Uravnotežuju metabolizam i biljka izlazi iz stresnog perioda sa minimalnim posledicama na prinos i kvalitet zrna.

Pored redukcije stresa, pomenuti molekuli utiču na pojačanu asimilaciju hranljivih elemenata, razvoj korenovog sistema, čvrstinu i otpornost na poleganje, kao i na bolju oplodnju. **SPEED for GRAIN** se primenjuje zajedno sa prvim herbicidnim (najčešće) tretmanom koji se u našim agroekološkim uslovima izvodi krajem marta ili početkom aprila meseca. Tada se biljka nalazi u fenofazi intezivnog vlatanja i sve do drugog kolanca je fenofaza razvića kada se formira klas sa ukupnim brojem klasića u klasu. To je momenat kada možemo sa primenom Speed for Grain da utičemo na povećanje prinosa pšenice. Sa primenom u količini od **2,0 l/ha** dobijamo povećanje prinosa do čak 15%. Formulacija **SPEED for GRAIN** omogućuje biljci da brže pokrene fiziologiju iz perioda hibernacije u period intezivnog rasta i razvića. Formirajući veći volumen korenovog sistema, biljka crpi hranljive materije iz zemljišta koje pre toga nisu bile dostupne korenju.

Poznato je da žitarice za vreme vlatanja i nalivanja zrna trebaju više azota. Pošto je dodavanje azota putem običnih mineralnih đubriva u ovom periodu teže, korisno je primeniti folijarnu ishranu. To znači da biljke prihranjujemo preko lista preparatom koji sadrži biostimulator i azot, u formi lako dostupnoj biljkama, kao što je **SPEED ExtraN**. Ovaj proizvod u veoma kratkom roku pomaže biljkama da dobiju potreban azot za nalivanje zrna, a time utiče i na povećanje sadržaja proteina u zrnu. To je proizvod sa visokim sadržajem

azota, 24% u obliku kontrolisano usvojivog azota uz dodatak *magnezijuma, sumpora, mikroelemenata*, kao i moćnog biostimulatora. Biostimulativna formula omogućava odličnu asimilaciju kao i lakše prevazilaženje stresnih uslova. Ovaj dugoročni efekat ishranjenosti znatno utiče na prinos, veličinu zrna žitarica, hektolitarsku masu i sadržaj proteina.

Može se mešati sa svim pesticidima i bezbedan je za upotrebu jer sadrži nizak EC tj. niži indeks soli pa ne postoji opasnost od oštećenja listova.

Preporučena doza primene **SPEED ExtraN** je **5,0–10,0 l/ha** u žitaricama ukoliko se primenjuje samostalno ali najbolja varijanta koju preporučuje Stručna služba za ishranu bilja kompanije Agromarket za visok prinos i odličan kvalitet zrna je u drugom tretmanu pred klasanje i u klasanju:

SPEED for GRAIN (1,0 l/ha) + SPEED ExtraN (4,0 – 5,0 l/ha)

Ako niste probali, probajte. Ako ste pak probali, znate, **SPEED** tehnologija je pravo rešenje za povećanje prinosa.

Sorte soje 2025

**Nove sorte
za nove rekorde**

AVATAR

agromarket

Sorta soje koja je ostvarila najbolji rezultat u komisionim ogledima u 2022. godini u prvoj grupi zrenja. Čvrsta stabljika i odlično bočno grananje. Ujednačeno zrenje mahuna i stabljike čime je olakšana žetva. Tolerantna je na najznačajnije bolesti i odlikuje se izuzetno niskim sadržajem antinutritivnih materija u zrnu. Sorta sa veoma visokim sadržajem proteina. Pogodna za gajenje na kvalitetnim zemljištima na kojima ostvaruje visoke prinose.

● **I grupa zrenja**

- **Tip vegetacije:** indeterminantan
- **Visina biljke:** srednja
- **Boja dlačice:** braon
- **Boja cveta:** ljubičasta
- **Boja semena:** žuta
- **Boja hiluma:** crna
- **Masa 1000 zrna:** oko 190 g
- **Optimalan sklop:** 410.000 biljaka/ha
- **Optimalan rok setve:** 05 — 25. april

AVATAR

Proizvođač	Lokacija	Prinos (kg/ha)
Agropromet DOO	Bećej	4.665*
Matijević Agrar	Vajska	4.015
Matijević Agrar	Vrbas	3.760*
PG Budimir Vrekić	Savino Selo	3.100
PG Vlada Šiđanin	Adaševci	2.700
Jedinstvo DOO	Velika Greda	2.375

* parcela u sistemu zalivanja.

Prinosi u tabeli su ostvareni u 2024. godini

NS VALIDUS

Nova sorta Instituta za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad. Sorta koja ima široku adaptibilnost na različite uslove proizvodnje. Izuzetno dobro bočno grananje, kratke internodije sa velikim brojem mahuna po etaži. Ostvaruje rekordne prinose u intenzivnim uslovima proizvodnje. Visok položaj prvih mahuna omogućava lakše kombajniranje.

II grupa zrenja

Tip vegetacije: indeterminantan

Visina biljke: srednja

Boja dlačice: smeđa

Boja cveta: ljubičasta

Boja semena: žuta

Boja hiluma: crna

Masa 1000 zrna: 170 g

Setvena norma: 400.000 biljaka/ha

Optimalan rok setve: 05 — 20. april

NS VALIDUS

Proizvođač	Lokacija	Prinos (kg/ha)
Agropromet DOO	Bečej	4.860*
Žitna Polja DOO	Lok	4.800*
PG Stevan Čule	Apatin	4.750
Matijević Agrar	Vajska	4.300
PG Uroš Jurišin	Mošorin	3.950
PG Žarko Gaborov	Kovilj	3.700

* parcela u sistemu zalivanja.

Prinosi u tabeli su ostvareni u 2024. godini

Novo!

NS ADONIS

agromarket

Nova sorta Instituta za ratarstvo i povrtarstvo u I grupi zrenja. Odlikuje se velikom adaptibilnošću na sve uslove proizvodnje kod nas. NS Adonis se o optimalnim uslovima odlikuje visokim prinosima, a u sušnim uslovima ima sposobnost da održi stabilnost prinosa. Veoma visoka tolerantnost na pucanje mahuna, kao i čvrsta stabljika koja je tolerantana na poleganje su prednosti ove sorte. Dužina vegetacije 125 - 130 dana.

● **I grupa zrenja**

● **Tip vegetacije:** indeterminant

● **Visina biljke:** srednja

● **Boja dlačice:** smeđa

● **Boja cveta:** ljubičasta

● **Boja semena:** žuta

● **Boja hiluma:** žuta

● **Masa 1000 zrna:** 185-190g

● **Setvena norma:** 450.000 biljaka/ha

● **Optimalan rok setve:** 05. april — 10. maj

NS ADONIS

Proizvođač	Lokacija	Prinos (kg/ha)
Al Dahra DOO	Padinska Skela	3.805
Al Rawafed DOO	Nova Gajdobra	3.680*
PSS Sremska Mitrovica	Čalma	2.638
PSS Sombor - Karavukovo	Karavukovo	2.419
PSS Vrbas	Zmajev	2.055
Novo Plus DOO	Lugovo	2.050

* parcela u sistemu zalivanja.

Prinosi u tabeli su ostvareni u 2024. godini

Novo!

ES GENERATOR

agromarket

Od francuske kompanije Lidea nam u I grupi zrenja stiže nova sorta ES Generator, koja treba da preuzme lidersku grupu na tržištu po visini ostvarenih prinosa. ES Generator karakteriše brz početni porast i veliki broj mahuna koje formira po spratu. Prvi sprat mahuna je dosta visoko pozicioniran (oko 15cm) od zemlje što znači da se lako pokosi svako zrno. Nova sorta koja je za intenzivne uslove i postizanje vrhunskih prinosa.

I grupa zrenja

- **Tip vegetacije:** poludeterminisan
- **Visina biljke:** visoka
- **Boja dlačice:** žuto smeđa
- **Boja cveta:** ljubičasta
- **Boja semena:** žuta
- **Boja hiluma:** tamno braon
- **Masa 1000 zrna:** oko 220g
- **Sklop:** 450.000 biljaka/ha
- **Optimalan rok setve:** 05 — 30. april

ES GENERATOR

Proizvođač	Lokacija	Prinos (kg/ha)
Almex	Kikinda	2.410
PSS Sremska Mitrovica	Čalma	2.067
PSS Pančevo	Pančevo	1.338

* parcela u sistemu zalivanja.

Prinosi u tabeli su ostvareni u 2024. godini

ES ANIMATOR

Nova sorta iz Lideine selekcije, koja je ostvarila odlične rezultate u registrovanim ogledima širom Evrope. Karakteriše je izuzetan početni porast, odlična tolerantnost na poleganje i na pucanje mahuna. Sadrži visok nivo proteina i izuzetno krupno zrno. Stabilni prinosi u svim uslovima su prednost ove sorte.

● **0 grupa zrenja**

● **Tip vegetacije:** indeterminantan

● **Visina biljke:** niska

● **Boja dlačice:** žutosmeđa

● **Boja cveta:** ljubičasta

● **Boja semena:** žutosmeđa

● **Boja hiluma:** crna

● **Masa 1000 zrna:** oko 220 g

● **Setvena norma:** 450-500.000 biljaka/ha

● **Optimalan rok setve:** 05. april — 15. maj

ES ANIMATOR

Proizvođač	Lokacija	Prinos (kg/ha)
Al Rawafed DOO	Nova Gajdobra	3.900*
PG Robert Sabo	Lok	3.030
PG Duško Naumov	Vajska	2.700
PG Janko Lenjik	Stara Pazova	2.550
Almex DOO	Kikinda	2.500
PG Milan Gajić	Obrenovac	2.475

* parcela u sistemu zalivanja.

Prinosi u tabeli su ostvareni u 2024. godini

LOGISTIČKI CENTAR

Indija: 022 801 163, Vojvode Putnika 94,
Severoistočna radna zona

DISTRIBUTIVNI CENTRI SRBIJA

Subotica: 024 603 660, Gajeva 55
Sombor: 025 432 410, Sivački put bb

Sremska Mitrovica: 022 649 013, Jarački put 10

Beograd: 011 404 82 80,
Majora Zorana Radosavljevića 362
Zrenjanin: 023 533 550, 9. Januar bb
Kragujevac: 034 300 435, Skladišni centar
Valjevo: 014 286 800, Divci bb
Niš: 018 514 364, Bulevar 12. februar bb

agromarket
grupa

Ostvarite visok i kvalitetan rod suncokreta uz SPEED tehnologiju

Vladimir Sabljak
dipl. inž. poljoprivrede

Jedna od prvih okopavina čije će seme već krajem marta meseca biti posejano na mnogobrojnim parcelama duž naše zemlje jeste, kako ga često nazivaju, *Njegovo Veličanstvo Suncokret*. Ova široko rasprostranjena i gajena uljarica vodi poreklo iz Amerike (Meksiko, Peru). Najpre je uzgajan kao ukrasna biljka, dok je seme korишteno za ishranu ptica, a ljudi i danas „uživaju“ u grickanju i konzumiranju njegovog zrna kao jedne od najpopularnijih „slanih zanimacija“ na našim prostorima. Pa ipak, najpoznatija njegova uloga je ulje. Istorija beleži da je 1840. godine prvi put dobijeno ulje iz suncokreta. Seme sadrži oko 50 % ulja, 20 % belančevina i ugljenih hidrata. Od njegovog ulja proizvode se margarin, majonez, stearin (služi u proizvodnji sveća, plastike, sapuna, kozmetike i za omešavanje gume), farmaceutski proizvodi, boje, lakovi i dr. Glave suncokreta imaju puno hranjivih materija, pa se mogu koristiti za ishranu domaćih životinja. Može se uzgajati kao uljani ili proteinski i kao glavni i postrni usev.

Morfologija. Koren ima jako dobru usisnu snagu, vrtenast je, dobro razvijen i prodire u zemljiste dublje od 2 m. Stabljika je u početku tanka, sočna, nežna, a starenjem postaje debela, snažna i drvenasta. Okrugla je, šuplja, obrasla dlačicama, raste u visinu do 4 m i debljinu 2–6 cm. Listovi su srcoliki na dugim peteljkama. Liska je na ivici slabo nazubljena, na vrhu zaoštrena i kao i peteljka obrasla je dlačicama. Stabljika završava cvetnom glavicom na kojoj su smešteni cvetovi. Prečnik glavice može biti 10 – 40 cm, što zavisi od hibrida. Na ivici glavice su neplodni cvetovi, a u središtu plodni (cevasti; 500 – 1000 komada) i svi su jarko žute boje. Cvetanje nastupa od ivice prema središtu glavice. Plod je jednosemeni, crne boje i tvrdog omotaca (ljuske).

Agroekološki uslovi. Minimalna temperatura klijanja iznosi 3°C, a optimalna 28°C. Najpovoljnija temperatura za rast i razvoj, posebno u periodu intezivnog porasta, cvetanja, oplođenje i nalivanja semena, kreće se između 20 – 25°C. Temperature niže od 15 °C i više od 25 °C smanjuju sintezu ulja u semenu. Biljke mogu izdržati i do -6 °C.

Suncokret stvara veliku vegetativnu masu, pa zahteva puno vode. Na nedostatak vode najosetljiviji je u vreme oblikovanja glavica i nalivanja semena. Korenov sistem jako je razvijen i prodire duboko u zemljiste i vodu crpi iz dubljih slojeva, pa iz tog razloga dobro podnosi sušu.

Za uspešan rast i razvoj potrebno mu je puno svetlosti, koja se može osigurati pravilnim sklopom i rasporedom biljaka.

Najbolje uspeva na dubokim, plodnim i strukturnim zemljistima, slabo kisele i neutralne reakcije kao što je černozem i ritska crnica.

Agrotehnika. Osim toga, što ne podnosi monokulturu, suncokret ne podnosi ni brzo vraćanje na istu površinu. Iz tog razloga na istu parcelu bi trebalo da se vraća tek nakon što većeg broja godina (5 – 6 godina), a na površini na kojoj se gaji, kao predkulture ne smeju se sejati svi oni usevi koji imaju zajedničke bolesti i štetočine sa suncokretom (uljana repica, soja...). Najbolje predkulture su strna žita (pšenica), a on je dobar predusev za pšenicu i kukuruz.

Priprema zemljista za suncokret nakon ranih preduseva (pšenica), počinje posle žetve plitkim oranjem u prvoj polovini avgusta meseca i to na 20 cm dubine. Dobro

je nakon svakog oranja poravnati površinu. Duboko oranje (do 40 cm dubine) izvodi se krajem septembra ili početkom oktobra, zatim se zemljište tanjira, drlja i pred setvu prolazi se setvospremačom. Posle kasnih pretkultura obavlja se duboko jesenje oranje.

Suncokretu treba obezbititi dovoljno azota, a veća važnost pridaje se đubrenju fosfornim đubrivima iz razloga što suncokret jako dobro koristi kalijum iz zemljišta. Količine hraniva zavise od plodnosti zemljišta i planiranog roda. Na osrednje plodnim zemljištima treba osigurati oko 100 kg/ha azota, 120 kg/ha fosfora i oko 140 kg/ha kalijuma.

Setvu treba započeti kada se setveni sloj ugreje na oko 8°C, a to je poslednjih godina sve češće već krajem marta ili na samom početku aprila meseca. Setva se obavlja na međuredni razmak od 70 cm i razmak u redu od 25 – 30 cm, a dubina setve je najčešće 5 cm (8 cm je donja granica za setvu). Setvena norma se kreće od 4 do 6 kg/ha.

U mere nege se podrazumevaju herbicidni (pre em i post em tretmani), po potrebi insekticidni i to pre setve za zemljишne štetočine, sa nicanjem i folijarni za nadzemne (vaši, popci ...). Poslednjih godina sve češće se primenjuju i fungicidni tretmani za zaštitu od bolesti glave i semena. Od mehaničkih mera nege najčešće se izvodi međuredno kultiviranje.

Žetva se obavlja kadaje suncokret u tehnološkoj zrelosti, tj. kada listovi otpadnu sa stabljike i kada je sadržaj vlage u zrnu od 7 do 9%. Žetva se izvodi kombajnima uz upotrebu specijalnih adaptera ili pomoću adaptera za kukuruz. Žetva suncokreta započinje sve češće sredinom avgusta ili najkasnije početkom septembra, što pre svega zavisi od roka setve, dužine vegetacije i vremenskih uslova.

U Srbiji, suncokret se gaji na površini od 250 do 280.000 hektara sa prosečnim prinosom od 2,5 do 3,5 t/ha.

Ukratko da naglasimo koje su kritične faze rasta i razvoja suncokreta i zašto su važne :

1. Optimalno klijanje i nicanje – omogućava formiranje odgovarajućeg sklopa biljaka po hektaru kao prvog preduslova za ostvarenje visokih prinosa.
2. Vegetativna faza- razvoj nadzemnog dela biljaka, u fazi 8 listova dolazi do pojave cvetnih začetaka i naglo rastu potrebe za najvažnijim makro i mikroelementima (N, P, K, S, B, Mn , Zn i Mo).
3. Pojava cvetnog pupoljka (butona) – kada je pupoljak prečnika 1cm već su svi cvetovi-tučkovi u budućoj cvasti (glavici) formirani tj. određen je potencijal prinosa, lisna površina i korenov sistem su skoro na maksimalnoj veličini, u ovoj fazi dolazi do intenzivnog porasta stabla i biljka je osjetljiva na nedostatak vode i azota, međutim u ovoj fazi višak azota može povećati potrošnju vode i potencijalni rizik od pojave bolesti.

4. Cvetanje - traje na svakoj biljci od 8 do 10 dana, i u ovoj fazi biljke su osjetljive na pojavu truleži glavice (*Sclerotinia capitulum*), kao i na vodeni stres koji može umanjiti prinos za 30-35%.

5. Sazrevanje - faza nalivanja zrna, u kojoj se odvija aktivna sinteza masnih kiselina. Seme dostiže fiziološku zrelost sa 28% vlage.

Klimatske promene značajno utiču na prinose svih ratarskih useva, a poslednjih godina javljaju se u sve ekstremnijim vrednostima. Temperaturne oscilacije i promene u količini padavina dovode do suša, visoke radijacije, toplotnih talasa, kao i poplava. Takođe, degradacija zemljišta postaje veliki problem u intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji iz razloga što se narušava balans mikroorganizama u zemljištu, zbog čega nema razgradnje žetvenih ostataka, a počinju da prevladavaju patogeni organizmi.

Za ublažavanje negativnih uticaja, naša vizija modernizacije poljoprivrede osmišljena je kroz razvoj **SPEED TEHNOLOGIJE** đubriva, kako bismo za ostvarenje genetskog potencijala ratarskim usevima pružili optimalne uslove za rast i razvoj.

Dugogodišnji razvoj doveo je do biostimulativne tehnologije kojom smo zaokružili proces celovite brige o usevima – od zemljišta, preko semena, do useva, kao odgovor na tri ključna problema u intenzivnoj ratarskoj proizvodnji:

- poboljšanje zdravlja i plodnosti zemljišta;
- pravovremena prihrana biljaka tokom klijanja i nicanja semena;
- ublažavanje abiotičkog stresa u početnim fazama razvoja biljaka.

Kao rešenje za prevazilaženje svih negativnih klimatskih uticaja i kvalitetniju ishranu tokom najkritičnijih faza rasta i razvoja useva suncokreta Stručna služba za ishranu bilja kompanije Agomarket preporučuje primenu sledećih proizvoda iz portfolija kompanije „Fertico“:

SPEED for SEED Herbas

Mikrobiološki preparat posebno formulisan za tretman semena suncokreta koji sadrži bakterije iz roda *Herbaspirillum*. Nanošenjem pomenutog preparata na semе dobijamo biljke sa ujednačenijim i većim početnim porastom (boljim sklopom), sa jačim i razvijenijim korenovim sistemom, zelenije lisne mase, debljom stabljikom, otpornije prema stresnim uslovima, kao što su poleganje i suša, a što je najvažnije na kraju sa većim prinosom, koji se u ogledima kretao od 300 do 350 kg/ha. Efekti rada ovog soja bakterija nanešenog na semе suncokreta se odražavaju kroz bolje usvajanje hranjivih materija, posebno fosfora i azota, lučenje auksinsa (hormona rasta) što sve omogućava biljkama da formiraju moćniji koren i stablo većeg prečnika, čineći usev jačim i otpornijim na poleganje. Doziranje JE 2 x 50 ml na hektarsku dozu semena (okvirno 15 kg).

SPEED for SOYASUN

Predstavlja specijalno formulisano folijarno đubrivo za ishranu suncokreta i soje na bazi biostimulativnih komponenti (ekstrakti algi, aminokiseline, huminske i fulvo kiseline) u kombinaciji sa makro i mikroelementima u obliku organskog kompleksa. Od mineralnih materija sadrži značajnu količinu sumpora (SO_3) koji znatno utiče na bolju sintezu ulja i hlorofila kao i mikroelemente (Zn, Mn, Mo).

Efekti primene **SPEED for SOYASUN** u usevu suncokreta su sledeći :

- Stimuliše rast, razvoj i aktivnost korenovog sistema;
- Obezbeđuje intenzivniji porast i cvetanje;
- Omogućava bolju oplodnjbu (formirana i ispunjena zrna i u centralnom delu glavice);
- Ostvaruje se veći sadržaj suve materije u stablu i listovima tj. bolja otpornost na bolesti u kišnim godinama ;
- Osigurava duže i bolje nalivanje zrna i ujednačeniju krupnoću zrna u celoj glavici.

Vreme i doze za primenu :

1. Prvi tretman u fazi 2-4 lista (u kombinaciji sa herbicidima za suzbijanje širokolistnih korova) u količini od 2 do 3,0 l/ha i uz utrošak vode od 150 do 200 l/ha.
2. Drugi tretman u fazi 6-8 listova u količini od 2 do 3,0 l/ha i uz primenu preparata sa visokim sadržajem bora **FITOFERT BORMAX 20 ili FITOFERT BOR-AMIN 150** u količini od 1- 1,5 l/ha, odnosno 1,0 kg/ha, uz utrošak vode od 150 do 200 l/ha.

Navedena kombinacija đubriva se može primeniti zajedno sa herbicidima za suzbijanja divljeg sirka, a može se kombinovati i sa fungicidima za zaštitu od bolesti.

Upotreba specijalizovanih đubriva poput **SPEED for SEED Herbas** i **SPEED for SOYASUN** pomaže proizvođačima suncokreta da dobiju zdrav, otporan usev i ostvare stabilne i kvalitetne prinose, a kao dokaz ove konstatacije na kraju ovog teksta vam donosimo i rezultat jednog od ogleda koji smo imali u proizvodnoj veoma teškoj 2024-toj godini.

Ogled u suncokretu Speed tehnologija - Tretman semena i folijarni tretmani suncokreta na lokalitetu Srbobran

Hibrid: Bacardi

Predusev: kukuruz

Tretman semena: SPEED for SEED Herbas – 50 ml/10kg semena

Folijaran tretman: SPEED for SOYASUN (2,0 l/ha) – 14.06.2024.

Ogledna parcela: 1,88 ha Kontrola i 1,88 ha Tretman (seme+folijaran tretman)

Setva: 21. 04. 2024.

Žetva: 20. 08. 2024.

Kontrola

SPEED for SEED Herbas

Foto 1. Prvo uzorkovanje: 07. 06. 2024.

Rezultati ispitivanja prilikom prvog uzorkovanja predstavljeni su u Tabeli 1.

Tabela 1. Vrednosti različitih parametara nakon prvog uzorkovanja suncokreta na lokalitetu Srbobran

Parametri	Kontrola	SPEED for SEED Herbas
Visina biljaka (cm)	40,18±4,40a	45,82±3,66b
Dužina korena (cm)	16,45±3,01a	15,56±2,55a
Debljina stabla (cm)	1,23±0,09a	1,40±0,19b
Broj listova	13,29±1,20a	13,45±1,21a
Masa cele biljke (g)	83,00±17,76a	107,16±29,12b
Masa nadzemnog dela biljke (g)	72,83±15,78a	95,92±27,28b
Masa korena (g)	10,17±2,23a	11,24±2,50a
Udeo korena (%)	12,31±1,20a	10,74±2,07a

*vrednosti koje su označene istim slovima karakterisane su da među njima nema statistički značajne razlike po Tukey HSD testu ($p<0,05$).

Kontrola SPEED for SEED Herbas +
SPEED for SOYASUN

Foto 2. Drugo uzorkovanje: 19. 07. 2024.

Ono što svi proizvođači vole da vide je „razlika na vagi“ i to se očituje u tabeli 2.

Tabela 2. Vrednosti različitih parametara nakon žetve suncokretna na lokalitetu Srbobran.

Parametri	Kontrola	SPEED for SEED Herbas
Prinos (kg/ha)	3560	4080
Razlika (kg/ha)	+ 520 (14,6%)	

Međutim, pored ovog, za sve proizvođače najvažnijeg parametra, u ogledu smo ispitivali i neke druge koji su predstavljeni u tabeli 3.

Tabela 3. Vrednosti različitih parametara nakon drugog uzorkovanja suncokreta na lokalitetu Srbobran.

Parametri	Kontrola	SPEED for SEED Herbas
Visina biljaka (cm)	155,10±7,06a	161,53±5,92b
Debljina stabla (cm)	2,52±0,15a	2,55±0,12a
Prečnik glavice (cm)	21,00±2,02a	23,30±1,97b
Masa glavice (g)	324,09±65,20a	446,64±85,86b

*vrednosti koje su označene istim slovima okarakterisane su da među njima nema statistički značajne razlike po Tukey HSD testu ($p<0,05$).

SPEED Tehnologija je nešto što domaća pamet nudi svima koji žele da idu ukorak sa poljoprivredno razvijenim zemljama. Mi smo tu zbog vas.

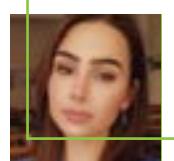
Villager

TRAJNO
NIŠKA
CENA

Villager donosi prolećnu svežinu – kvalitetna rešenja za travnjak po trajno niskim cenama

Jana Randjelović,
menadžer digitalnog marketinga

Prolećna sezona zahteva ozbiljan pristup održavanju travnatih površina, bilo da je reč o manjim dvorištima, okućnicama ili velikim imanjima. Pravilno košenje ne samo da utiče na estetiku dvorišta već i na zdravlje same trave, omogućavajući joj ravnomeran rast i jačanje korenovog sistema.

Kako bi korisnicima olakšao ovaj posao, Villager je u okviru prolećne kampanje pripremio posebnu ponudu

motornih i akumulatorskih kosilica, trimera, robotskih i traktor kosilica, koje su sada dostupne po trajno niskim cenama.

Bez obzira na veličinu travnjaka i način održavanja koji korisnik preferira, u ponudi se nalazi odgovarajući model koji će omogućiti efikasno i jednostavno održavanje travnatih površina.

Villager 20th ANNIVERSARY

QUIXXS robot kosilica

TRAJNO NIŠKA CENA

37.999 RSD

Villager robot kosilice – savremeni pristup nezi travnjaka

Sve više korisnika okreće se automatizovanim sistemima košenja, jer oni omogućavaju redovno i precizno održavanje travnjaka bez potrebe za manuelnim radom. Robot kosilice donose revoluciju u održavanju zelenih površina, omogućavajući da trava uvek bude optimalne visine. Samostalno obavljaju košnju u tišini, ne ometajući svakodnevne aktivnosti, dok prirodno malčiranje doprinosi zdravijem i gušćem rastu travnjaka. Bez buke, izduvnih gasova i zahteva za stalnim nadzorom, one predstavljaju praktično i ekološki odgovorno rešenje.

Uz **Villager QUIX XS robot** kosilicu koji je dostupan po trajno niskoj ceni, ostvarite dugoročnu uštedu u održavanju travnjaka.

Nakon podešavanja osnovnih parametara rada, uređaj preuzima potpunu kontrolu nad procesom košenja. Njen inteligentni navigacioni sistem omogućava precizno košenje, pokrivajući svaki ugao travnjaka i vešto izbegavajući prepreke.

Nije reč samo o košenju trave, već u tome da robot doprinosi kvalitetnijem travnjaku, bez žutih i suvih delova, bez korova i uz smanjene mogućnosti za pojavu bolesti vašeg travnjaka. Robot uz pomoć svojih žileta seče vlasti trave ravno, a programiranje ciklusa košenja će omogućiti vašoj travi da se obnovi pre sledećeg rezanja.

Robot kosi u nasumičnim pravcima. Kada dođe do ogradne žice, uspori, zaustavi se i menja smer košenja. Prilikom prepoznavanja pada napona baterije, prateći ogradnu žicu, vraća se na baznu stanicu za punjenje.

Villager QUIX XS robot je vodootporan i možete ga ispirati pomoću baštenskog creva.

Odlikuje ga tih rad i energetska efikasnost – Ova robot kosilica ne stvara buku i optimizovano troši energiju, što je čini ekološki prihvatljivim rešenjem za stambene sredine. Visina košenja se automatski prilagođava i taj podesivi sistem omogućava vlasnicima da odaberu željenu visinu trave, čime se postiže estetski savršen izgled.

Villager kosilice - efikasna i pouzdana rešenja za održavanje travnjaka

Održavanje travnjaka zahteva kvalitetan alat koji omogućava precizno i lako košenje, bez obzira na površinu travnjaka ili tip terena. U širokoj ponudi kosilica, Villager zauzima posebno mesto zahvaljujući pouzdanoći, prilagodljivosti i inovacijama koje prate potrebe korisnika.

Modeli motornih, električnih i akumulatorskih kosilica nude različita rešenja za sve tipove dvorišta i zelenih površina. Motorne kosilice odlikuje snaga i autonomija, što ih čini pogodnim za veće površine i zahtevnije

terene. Električne kosilice su lakše i tiše, idealne za manje travnjake i urbane sredine, dok akumulatorske donose kombinaciju praktičnosti i mobilnosti, omogućavajući slobodno kretanje bez kablova i goriva.

Pored performansi, pažnja je posvećena i ergonomiji, što doprinosi udobnosti tokom rada. Villager kontinuirano unapređuje svoje modele, prilagođavajući ih savremenim standardima i ekološkim zahtevima, čime se doprinosi efikasnijem korišćenju resursa i smanjenju negativnog uticaja na životnu sredinu.

Villager 20th ANNIVERSARY

ATLAS 3010T
motorna kosilica

TRAJNO NISKA CENA

21.999 RSD

A yellow Villager ATLAS 3010T lawnmower is shown cutting grass in front of a wooden building. The background features orange diagonal stripes.

Bez obzira na vrstu pogona, ključne karakteristike ostaju jednostavnost upotrebe, dugotrajnost i kvalitetna izrada – faktori koji Villager kosilice čine prepoznatljivim izborom među korisnicima.

Svi modeli Villager kosilica dolaze sa podesivim visinama košenja, izdržljivim noževima i ergonomskim dizajnom, čime se obezbeđuje dug vek trajanja i maksimalna efikasnost pri svakodnevnoj upotrebi.

Villager trimeri S serije: pouzdanost i snaga uz pet godina garancije

5 GODINA GARANCIJE

BC 900S
motorni trimer

TRAJNO NISKA CENA

16.999 RSD

A man wearing a cap and safety glasses is using a Villager BC 900S string trimmer to cut grass along a tree line. The background features orange diagonal stripes.

U svetu baštenskih alata, pouzdanost i dugotrajnost su ključni faktori prilikom izbora opreme. Villager, trend koji već dve decenije oblikuje tržište baštenskih i električnih alata, sa ponosom predstavlja **Villager S seriju** trimera – liniju uređaja dizajniranih da ispune očekivanja i najzahtevnijih korisnika. Ono što ovu seriju izdvaja na tržištu jeste izuzetna kombinacija snage, ergonomije i dugovečnosti, uz dodatnu sigurnost u vidu petogodišnje garancije. U domaćinstvu, uvek

postoje delovi dvorišta i okućnica koji zahtevaju dodatnu pažnju – ivice travnjaka, područja oko stabala, ivičnjaka i teško dostupnih uglova. Villager trimeri pružaju precizno košenje na mestima koja je teško dosegnuti.

Sa snažnim i efikasnim motorima, optimizovanim prenosnim sistemom i unapređenim ergonomskim rešenjima, ovi trimeri omogućavaju udoban i siguran

rad, čak i u najizazovnijim uslovima. Pored tehničkih inovacija, posebna pažnja posvećena je kvalitetu materijala i preciznosti izrade, čime se obezbeđuje dug vek trajanja i postojane performanse.

Villager kontinuirano ulaze u inovacije i razvoj, osluškujući potrebe tržišta i prilagođavajući proizvode

kako bi korisnicima omogućio najbolje moguće iskustvo pri radu.

Odabirom **Villager S serije** trimera, korisnici ne biraju samo alat, već partnera u održavanju svojih zelenih površina – pouzdan, izdržljiv i spreman za sve izazove.

Traktor kosilice – Efikasno rešenje za velike travnate površine

Villager traktor kosilice predstavljaju optimalno rešenje za održavanje prostranih travnatih površina, kombinujući visoku efikasnost, pouzdanost i jednostavnost upotrebe. Njihova konstrukcija je prilagođena korisnicima koji zahtevaju snažan i dugotrajan radni učinak bez potrebe za profesionalnim iskustvom u upravljanju ovakvim mašinama.

Osnovu performansi ovih modela čine motori visokog kapaciteta, čija snaga omogućava ravnomerno košenje čak i na zahtevnijim terenima. Široki radni zahvat omogućava brzo pokrivanje velikih površina, dok precizno podešavanje visine košenja osigurava prilagođavanje različitim vrstama travnjaka. Hidrostaticki prenos doprinosi jednostavnoj kontroli brzine i smeru kretanja, čime se povećava udobnost i preciznost pri manevriranju.

Konstrukcija Villager traktor kosilica oslanja se na robustan okvir, čime se obezbeđuje dugotrajnost

i otpornost na habanje usled učestale upotrebe. Poseban akcenat stavljen je na ergonomiju – sedište i upravljačke komande prilagođene su višesatnom radu, smanjujući zamor korisnika i povećavajući produktivnost. Uz mogućnost korišćenja dodatne opreme, ove mašine dobijaju višenamensku upotrebnu vrednost, čime nadmašuju konvencionalne metode košenja i održavanja travnjaka.

U kombinaciji sa dostupnom servisnom podrškom i rezervnim delovima, Villager traktor kosilice predstavljaju pouzdan alat za dugoročno i efikasno održavanje zelenih površina, nudeći visok učinak uz jednostavnost rukovanja i prilagodljivost različitim uslovima rada.

Bilo da vam je potreban napredni robot za autonomno košenje, tradicionalna motorna ili akumulatorska kosilica, precizan trimer ili traktor kosilica za velike terene, **Villager** vam u prolećnoj kampanji donosi najbolja rešenja po trajno niskim cenama.

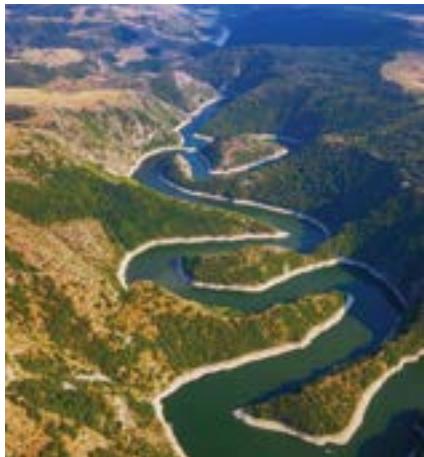

SPEED
SPEEDFERT.COM

Ekološke crtice

Priredio:
Dragan Đorđević

Srbija je na začelju Evrope po udelu zaštićenih područja

Preuzeto: Klima101

Tek nešto malo preko osam odsto teritorije Srbije je zaštićena priroda što nas čini trećom zemljom po ovom kriterijumu u Evropi, ali otpozadi. Od 45 zemalja Evrope u bazi UN i Svetske banke, Srbija ima treći najmanji udio zaštićenih područja u Evropi. Ovde se naime radi o procentu površine nečije teritorije koji je pod zaštitom, bilo da je u pitanju nacionalni park ili neki niži oblik zaštite prirode.

Najbolje rangirane države po ovom kriterijumu su Bugarska koja je zaštitila 41,04% svoje teritorije, Slovenija (40,44%) i Hrvatska (38,51%). I mnoge druge zemlje imaju dvocifreni procenat teritorije pod zaštitom, osim nekolicine koja se zajedno sa nama našla na začelju pomenute tabele.

Al Dahra: 500.000€ u sistem za preusmeravanje tečnog stajnjaka sa farmi na njive

Preuzeto: Tanjug

Kompanija Al Dahra Srbija uložiće skoro 500.000 evra u uspostavljanje sistema za preusmeravanje tečnog stajnjaka sa farmi na njive. Kako je navedeno u saopštenju, projekat se realizuje u okviru investicionog ciklusa za primenu najsavremenijih rešenja zasnovanih na održivosti.

"Naša najnovija investicija omogućava efikasno preusmeravanje tečnog stajnjaka sa farmi na njive, čime ne samo da poboljšavamo proizvodne procese, već i doprinosimo zaštiti životne sredine. Kroz ovu tehnologiju smanjujemo emisiju štetnih gasova i optimalno koristimo prirodne resurse, čime se ujedno umanjuje potreba za đubrивima i čuva plodnost zemljišta", izjavio je Dušan Radičević, direktor Al Dahra Srbija.

Populacija leptira opala za više od petine u SAD

Preuzeto: Tanjug

Populacija leptira, insekata koji igraju vitalnu ulogu u opravšivanju i zdravlju ekosistema, opala je u Sjedinjenim Američkim Državama za više od petine od 2000. godine, prema istraživanjima koja obuhvataju stotine vrsta od crvenog admirala, preko američke dame do belog kupusara. Podaci iz oko 76.000 istraživanja leptira koje su sprovele različite grupe u kojima su dokumentovani milioni insekata koji predstavljaju 554 vrste pokazali su da je njihov broj opao za 22 odsto od 2000. do 2020. godine u SAD, naveli su istraživači. Naučnici su smanjenje broja ovih izuzetno važnih insekata pripisali faktorima koji uključuju gubitak staništa, upotrebu pesticida i klimatske promene.

Struja i grejanje iz biogasa – mogućnost za energetsku i ekološku korist

Preuzeto: RTS

Srbija raspolaže ogromnim potencijalom obnovljive energije iz organskog otpada. Prošle godine prerađeno je tek 200.000 tona otpada, a moglo bi da bude i 15 puta više. Struka je saglasna – to je zarobljen resurs koji Srbiji, pored energetske, može doneti i veliku ekološku korist. „Zašto kažemo da je to zarobljen potencijal? Pa on najviše odgovara na dekarbonizaciju, s obzirom da jedna tona otpada emituje jednu tonu CO₂,“ navodi Siniša Mitrović iz PKS.

U Evropi sa 11.000 biogasnih elektrana prednjaci Nemačka. Njihova „Asocijacija za biogas“ pomaže srpskom udruženju u razvoju tehnologije i tržišta. Srpsko udruženje biogasa razvija projekte za još 54 elektrane, uglavnom na teritoriji Vojvodine.

Urin kao đubrivo za održivu poljoprivredu

Preuzeto: BBC

U starom Rimu i Kini urin se koristio kao đubrivo, a sada se poljoprivrednici u američkoj saveznoj državi Vermont vraćaju ovoj praksi kako bi povećali prinose i smanjili ekološki otisak. Betsi Vilijams i njene komšije iz ruralnog Vermontha poslednjih 12 godina prikupljaju urin i doniraju ga lokalnim farmerima.

„Svi unosimo hranljive materije kroz ishranu, a urin nam omogućava da ih vratimo u prirodu i ponovo iskoristimo za uzgoj hrane“ objašnjava Vilijams. Njihov projekat, Urine Nutrient Reclamation Program, godišnje sakupi oko 45.000 litara urina, koji se zatim pasterizuje i koristi za đubrenje njiva. Naučnici su otkrili da urin može poboljšati rast biljaka čak i na siromašnim zemljištima.

Uspon i pad milijarderskog ekološkog aktivizma

Preuzeto: Blic

Početkom 2020-ih, činilo se da su milijarderi predvodnici borbe protiv klimatskih promena. „Breakthrough Energy“, koji je Bil Gejs osnovao 2015., bio je na čelu ovih npora. Organizacija je imala ključnu ulogu u donošenju važnih zakona koji su smatrani prekretnicama u smanjenju emisije ugljen-dioksida i prelasku na obnovljive izvore energije. Međutim, gašenje političkog sektora „Breakthrough Energy“-a naglašava surovu realnost – klimatske inicijative podržane od strane milijardera često su kratkog veka. Ovo označava kraj „velikog poglavlja“ u donacijama za borbu protiv klimatskih promena, što postavlja pitanje – koliko je uopšte održivo oslanjanje na ultrabogate kao pokretače ekoloških promena.

MAX 51

Maximalno čista soja

 agromarketsrbija.rs

agromarket
nama veruju

U Srbiji u decembru bilo manje goveda, a više svinja, ovaca i živine

Preuzeto: eKapija

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, 1. decembra 2024., u odnosu 1. Decembar godinu ranije u Srbiji je bio manji ukupan broj goveda (za 3,7%), dok je veći ukupan broj svinja (za 9,7%), ovaca (za 2,5%) i živine (za 3,5%).

U odnosu na desetogodišnji prosek (2014–2023), ukupan broj goveda manji je za 19,5%, svinja za 18,4% i živine za 7%, a veći je broj ovaca za 3%. Goveda se najviše gaje u Regionu Šumadije i Zapadne Srbije (45,6% u odnosu na ukupan broj goveda na teritoriji Republike Srbije), a svinje u Regionu Vojvodine (43,7%). Konačni podaci o broju stoke po vrstama i kategorijama, kao i podaci o stočnoj proizvodnji, biće objavljeni tokom aprila mesecu tekuće godine.

Evropsko tržište zemljišta: Srbija ispod proseka EU, ali iznad Hrvatske

Preuzeto: Politika

Prosečna cena hektara obradive zemlje u Evropskoj uniji iznosila je 11.791 evro u 2023. godini, pokazuju poslednji objavljeni podaci Evrostata. Mediji prenose da cene hektara neprestano rastu iz godine u godinu, ali i to da se značajno razlikuju u državama članicama pa i u samim regionima. Najniže prosečne cene zabeležene su u Hrvatskoj, 4.491 evro po hektaru.

Ako se ovi podaci uporede sa tržišnim prilikama u našoj zemlji, prosečna cena hektara u tom periodu u Srbiji bila je ispod proseka EU, ali značajno veća nego u Hrvatskoj. Prema zvaničnim podacima Republičkog geodetskog zavoda, već u prvom polugodištu 2024. godine prosečna prodajna cena oranica u Srbiji iznosi oko 7.900 evra.

Kina najveći svetski snabdevač začina

Preuzeto: Biznis

Trendovi u kulinarstvu pokrenuli su drastičan rast prodaje začina u celom svetu. Evropska unija je u 2023. Godini uvezla 339.800 tona začina iz zemalja van EU, pri čemu je Kina bila najveći snabdevač sa 39 odsto ukupnog uvoza. Najčešće uvoženi začini bili su đumbir (114.000 tona), paprika (110.600 tona) i biber (50.300 tona). Kina je dominirala u uvozu đumbira (43 odsto) i paprike (73 odsto), dok je Vijetnam bio glavni dobavljač bibera (63 odsto). Kurkuma je zauzela četvrto mesto sa 16.000 tona, a najveći deo (79 odsto) potiče iz Indije. Na petom mestu našao se cimet (13.300 tona), od čega je 35 odsto došlo iz Vijetnama.

Uvoz začina u EU porastao je u poslednjoj deceniji za 44 odsto.

Više cene poljoprivrednih proizvoda u EU

Preuzeto: Danas

Prosečne cene poljoprivrednih proizvoda u Evropskoj uniji porasle su za 2,2 odsto u četvrtom kvartalu 2024. godine u poređenju sa istim periodom 2023, objavio je Eurostat. Nasuprot tome, prosečna cena usluga i dobara koji se koriste u proizvodnji, kao što su energija, đubriva ili stočna hrana, smanjena je za 2,7 odsto u odnosu na četvrti kvartal 2023. godine. Ovo je najmanji pad cene u odnosu na prethodnih šest kvartala.

Na nacionalnom nivou, većina zemalja EU je zabeležila porast cena poljoprivrednih proizvoda u posmatranom periodu. Najveće stope rasta zabeležene su u Irskoj (18,4 odsto), Mađarskoj (14,9 odsto) i Rumuniji (11 odsto). Do pada cena usluga i dobara došlo je u većini zemalja EU.

Nova rešenja za sigurnu zaštitu voća

Delegate™

250 WG

INSEKTICID

Delegate™ 250 WG odlikuju:

- Visoka efikasnost suzbijanja jabukinog smotavca i kruškine buve
- Izrazito brzo početno ali i dugotrajno delovanje
- Male doze primene uz minimalan uticaj na životnu sredinu
- Jedinstven mehanizam delovanja bez pojave ukrštene rezistentnosti
- Povoljan ekotoksikološki profil sa minimalnim uticajem na korisne organizme
- Idealno rešenje za Integralnu zaštitu bilja
- Kratka karenca

Closer™

Isoclast™ active

INSEKTICID

Closer™ odlikuju:

- Visoka efikasnost u suzbijanju velikog broja različitih vrsta lisnih vaši
- Brzo početno delovanje „knockdown“ efekat i rezidualna aktivnost
- Kontaktna i digestivna aktivnost
- Izuzetna sistemična i translaminarna aktivnost
- Efikasna kontrola štetnih insekata rezistentnih na druge insekticide
- Idealan za programe integralne zaštite bilja

CORTEVA
agriscience

Distributer: **agromarket**

Kraljevačkog bataljona 235/2, 34000 Kragujevac,
Srbija, Tel: 034 308 000, www.agromarket.rs

Corteva agriscience:

Olge Petrov 10, 11000 Novi Sad, Srbija,
Tel: 021 674 22 40

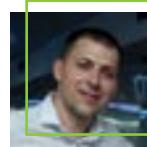
Posetite nas na corteva.com.

Proizvodi koji su označeni sa ™ i ® su robne marke i zaštićena imena kompanije Du Pont, Dow AgroSciences i Pioneer i njihovih članica.

Dobro vino traži slugu, drugi deo

Marko Đokić,
dipl. inž. poljoprivrede

Stefan Marjanović,
master inženjer poljoprivrede

Za razliku od prošle godine, kada je vegetacija znatno poranila pa smo već početkom marta imali prva dva tretmana, ova godina je koliko toliko „normalnija“ te nam je za sada sve gotovo kalendarski, kada govorimo o zaštiti vinove loze. U prošlom, 141. broju stručne revije Agrosvet, bilo je priče o prva dva tretmana, tako da nam sada, krajem aprila dolazi treći tretman u vinovoj lozi.

U trećem tretmanu vinove loze, dakle fenofazi pred cvetanje, sav akcenat je na zaštiti od prouzrokovaca crne truleži, plamenjače ali i preventivnoj zaštiti od prouzrokovaca pepelnice. Naravno, preduslov za uspešnu zaštitu vinove loze je primena agrotehničkih mera, u vidu obrade zemljišta ali i mere lačenja vinograda, kako bi vinova loza „disala“, tj. imala dobru provetrenost pred odlučujuće faze za određivanje prinosa. Svim pomenutim patogenima odgovara slabija provetrenost, veći broj lastara iz glave čokota, te je stoga vrlo važno pre primene preparata odraditi mere fizičke zaštite.

Crna trulež (*G. bidwellii*) je patogen koji se na „velika vrata“ vratio u vinograde Srbije 2023. godine, prouzrokovavši smanjenje prinosa i preko 50 %, te je naterao vinogradare da dosta ozbiljnije shvate

zaštitu u prošloj godini. S tim u vezi, Stručna služba za zaštitu bilja kompanije Agromarket za tretman „pred cvetanje“ preporučuje preparat **Revyona**. Ovaj proizvod je sistemični fungicid novije generacije iz grupe triazola i osim odličnog delovanja i registracije za suzbijanje crne truleži, odlično deluje i na pepelnici vinove loze. Preporuka je količina primene od 1.3 l/ha u blok tretmanu, dakle pre i posle cvetanja (III i IV tretman) tako da ovim preparatom pokrivamo dve od tri ekonomski najznačajnije bolesti vinove loze.

Što se tiče plamenjače, s obzirom da period cvetanja često ume da se produži, ali i da baš tad imamo dosta padavina, vrlo je važno da list vinove loze bude dobro zaštićen pred ulazak u ovu izuzetno osetljivu fenofazu. Godina 2023. je bila pravi pokazatelj destruktuvnog delovanja ovog patogena kada je tek formirana cvast bila potpuno prekrivena sporama plamenjače, pa je s obzirom na sličnost ali i podatak da se plamenjača cvasti javlja zaista retko, veliki broj vinograda pomislio da se radi o pepelnici. Stoga je preporuka primena fungicida **Mikal Flash** u količini od 3 - 4 kg/ha. Osim

odličnog sistemičnog delovanja, **Mikal Flash** u sebi sadrži aktivnu materiju *folpet* koja ispoljava odlično delovanje na spore plamenjače, a takođe ima dobro delovanje na crnu trulež. S obzirom na to da je od ove godine u našem portfoliju i fungicid **Flager** (a. m. *folpet*) proizvođači mogu i sami spremiti kombinaciju *fosetyl Al* + *folpet*, koristeći preparate **Fosco** (2.5 kg/ha) + **Flager** (1.25 kg/ha). Pored pomenutih, u ovoj fenofazi se duži niz godina pokazao kao pouzdan partner vinogradara preparat **Ridomil Gold Combi 45 WG** (*Metalaksil-M* + *Folpet*) u količini priomene od 2,5 kg/ha.

Pored zaštite u ovom trećem tretmanu kako je važna i folijarna ishrana. Stručna služba za ishranu bilja kompanije Agromarket poslednjih nekoliko godina intenzivno radi na usavršavanju programa folijarne ishrane vinove loze upravo kroz mnogobrojne ogledi koji potvrđuju odlične rezultate kako kvantitavne tako i kvalitativne. Da uprostimo, dobijamo odlične rezultate u povećanju prinosa i kvaliteta grožđa, a da pritom ne utičemo na sam kvalitet šire čak i poboljšavamo

njen kvalitet. Vinova loza ima jako dugu vegetaciju, pa samim tim prolazi kroz skoro sva godišnja doba. Od kasnih prolećnih mrazeva u aprilu do ekstremno visokih temperatura tokom leta. Jedini način da olakšamo biljci jeste folijarna primena biostimulatora i određenih mikroelemenata tokom vegetacije. Od pre dve godine u našem portfoliju je **Fitofert ENOVIT**, usko specijalizovano biostimulativno đubrivo za vinovu lozu na bazi aminokiselina sa dotatkom mikroelemenata i magnizijuma. Ali o ovom proizvodu, nešto više u sledećem broju kada dolazi i njegova primena.

S obzirom da je vinova loza u fazi pred cvetanje kako je važno da izvršimo depoziciju bora na još neotvorene cvetove. Zašto bor? Jednostavno, od presudnog značaja je njegova primena za sorte vinove loze sa rehuljavim grozdom, pa samim tim ako imamo bolju oplodnju i veći broj dobro razvijeni bobica imaćemo i povećanje prinosa. Zajedno sa gore navedenim fungicidima u ovo tretmanu dodajemo **Fitofert BORMAX 20** u količini od 1,0 kg/ha. Proizvod koji sadrži 20% bora u obliku lako usvojivog boratnog anjona namenjen pre svega za folijarnu ishranu pomoćiće vinovoj lozi da se sam proces oplodnje i zametanja obavi na najbolji način. S obzirom da je ovo period gde još uvek imamo temperaturna kolebanja što na biljku deluje stresno zajedno sa borom dodajemo i **Fitofert BIOFLEX L** (2,0 l/ha). Ovo tečno biostimulativno đubrivo formulisano je na bazi algi i aminokiselina koje pomažu da biljka prevazilazi stresne uslovne izazvani različitim faktorima. Pored toga **Fitofert BIOFLEX L** stimuliše i vegetativni porast i kvalitetnije formiranje bobica kao i njihovo nalivanje. Na primeru ispod u ogledu je zajedno sa fungicidima primenjena kombinacija Fitofert Bormax 20 + Fitofert Bioflex L i u kontroli gde nije bilo primene biostimulatora jasno se vidi razlika bolje oplodnje te kompaktnosti grozdova.

Do sledećeg broja i novih izazova u zaštiti i ishrani vinove loze, živeli...

agromarket

Povrtar

Pravi tretman
u pravo vreme
2025.

Krastavac, paradajz
i paprika

1.

Pri setvi, odnosno pre nicanja
Zalivanje ili potapanje

30ml/10l vode

PROPLANT 722 SL 20ml/10l +
FOSCO 10g/10l

2.

24h pre pikiranja
Zalivanje ili potapanje

3.

24h pre sadnje
Zalivanje ili potapanje

10g / 10l vode | 20g / 10l vode

PROPLANT 722 SL 20ml
+ FOSCO 10g/10l
+ FITOFERT ENERGY ROOT 20g/10l

Proizvodnja kvalitetnog i zdravog rasada čini **više od 50%** proizvodnje.

Zbog toga vrlo važnu ulogu u proizvodnji čini supstrat. **Kekkila DSM 2W** je profesionalni supstrat nastao mešanjem braon i belog treseta. Ova kombinacija omogućuje odličan vodnovazdušni režim. Može se prilagoditi dodacima npr. crnim tresetom ili perlitom.

Najvažnija prepreka na putu od semenke do kvalitetnog rasada jesu patogeni koji prouzrokuju poleganje rasada (*Fusarium sp.*, *Rhizoctonia sp.* i *Pythium sp.*).

Suzbijanje ovih patogena počinje od samog starta proizvodnje rasada i to prilikom setve semena u supstrat. Tek iznikle biljke poležu i propadaju, u početku u oazama koje se šire. Kasnije se na tim oazama može zapaziti beličasta micelija patogena nalik na paučinu.

Pored agrotehničkih mera (redukovano vlaženje, dobro provetranje i optimalna ishrana) tretmani fungicidima su NEZAobilazni.

Posle same setve obavezan je tretman sledećim preparatima: **PROPLANT 722 SL** 20 ml + **FOSCO** 10 g + **HUMISTART** 30 ml (na 10 litara vode). Ovako pripremljen rastvor od 10 litara treba da se rasporedi na približno 2 m² površine. Nakon formiranog prvog pravog lista za zalivanje upotrebljavati samostalno ili u kombinaciji sa pesticidima 0,1%-ni rastvor **FF ENERGY ROOT-a** 5-55-10 (10 g/10 l vode). Ovaj tretman može da se ponovi i prilikom rasadnje tj. neposredno posle same rasadnje. Kada biljke dostignu razvijen 4. stalni list i u fazi pred rasadnjom, uraditi tretman **PROPLANTOM** 25 ml/ 10 l vode zalivanjem.

NAPOMENA: U oba navrata važno je uraditi zalivanje vodom 12h pre tretmana. Tretmanom preparatom **PROPLANT 722 SL** štitimo i koren i nadzemni deo biljke od patogena.

Kako bi se povrtarske biljke pravilno razvijale i pokazale visok stepen tolerantnosti na stresne uslove, bolesti i štetočine, mora se puna pažnja posvetiti osnovnoj ishrani u pripremi zemljišta i kasnije u toku vegetacije fertigaciji.

Povrtarske biljke najviše zahteva imaju prema kalijumu. Ukoliko u zemljištu imamo izbalansiranu količinu NPK onda je preporuka u osnovnom dubrenju primeniti **Fitocrop 12-11-18** +2%MgO +15%S + ME, a ukoliko imamo deficit kalijuma (što je najčešći primer) preporuka je primeniti **SQM Qrop K plus** 12-0-46, samostalno ili u kombinaciji sa **Fitocrop**-om.

QROP K PLUS 12-0-46

Pored pomenute formulacije osnovno dubrenje treba dopuniti organskim komponentama i kalcijumom, a ukoliko nema na raspolaganju štalskog dubriva odlična alternativa je organsko pileće peletirano dubrivo **FERTIPLUS 4:3:3+9CaO**.

Pomenutim formulacijama, ukoliko se primenjuju neposredno u zoni korena biljaka, može se dodati **FORCE EVO** u dozi od 12 do 16 kg/ha koji ima „starter efekat“ ili **FORCE 1,5 G** sa snažnijim inhalacionim delovanjem (gasno) u dozi 6-8 kg/ha. Doza primene zavisi od načina unošenja insekticida (depozitorima u zonu redova ili rastračem po celoj površini).

Plamenjača

(*Pseudoperonospora cubensis*)

SIMPTOMI

Prvi simptomi se javljaju od faze formirana 4 lista, u uslovima visoke vlage i više temperature, i to u vidu vodenastih, uglastih pega koje vremenom postaju hlorotične, a ubrzo i nekrotiraju. Spajanjem ovih pega dolazi do potpune nekroze lisne mase, pa i do propadanja biljaka.

SUZBIJANJE

Uz poštovanje karenci primeniti jednu od kombinacija:

1. RIDOMIL GOLD R 5 kg/ha
2. CISKO 0,25 kg/ha
3. ZORVEC ENTECTA 0,25 l/ha
4. FOSCO 37 g/10 l vode uz dodatak Ca Organo 0,3%

Pepelnica

(*Erysiphe cichoracearum*)

SIMPTOMI

Prvi simptomi se uočavaju na naličju lista u vidu brašnaste navlake, koja se širi i pokriva celu lisnu površinu. Zaraženo lišće se suši i izumire. Obično se javlja na starijem lišću već formiranih biljaka.

SUZBIJANJE

LUNA SENSATION 0,8 l/ha uz dodatak **Ca Organo 30** 0,3% i gajenje otpornih sorti, suzbijanje korova i gajenje krastavca na dobro ocednom zemljištu.

Krastavac je biljka koja, pored ostalih elemenata ishrane, zahteva puno kalcijuma koji podržava brz i pravilan rast i razviće, a time se i preventivno smanjuje mogućnost napada štetočina i patogena.

STADIJUMI	SADNJA I UKORENJAVANJE	VEGETATIVNI PORAST	POČETAK BERBE	PUNA BERBA
	FITOFERT HUMISTART + FITOFERT BIOFLEX L	Koncentracija - % 0.3 + 0.4	FITOFERT BORMAX 20 + FITOFERT BIOFLEX-L ili FITOFERT AMINOFLEX	Koncentracija - % 0.3 + 0.4 (+0,2)
	FF START 10-45-10+ME + FITOFERT HUMISTART ili FF ENERGY ROOT 5-55-10+ME+AFP	Gram po biljci nedeljno 2 + 0.5 2	FF ENERGY COMPLETE A 14-7-15+14Ca+ME ili FITOFERT KRISTAL MELON 14-7-28+3,5 MgO+ME	Gram po biljci nedeljno 3 4
			FITOFERT KRISTAL MELON 14-7-28+3,5 MgO+ME PRIMENITI ODVOJENO JEDNOM FITOFERT HUMIFLEX	Gram po biljci nedeljno 5 20 l/ha
			FITOFERT KRISTAL Ca-NIT	Gram po biljci nedeljno 5.5 2
			FITOFERT KRISTAL Ca-NIT	Gram po biljci nedeljno 2 1,5

* Prilikom fertigacije na preporučene kombinacije kristalnih đubriva možemo dodavati K complex 20 u količini 20-30% u odnosu na utrošenu količinu kristalnih đubriva, helatni kalijum eliminiše nedostatke istog, a pored toga jača imunitet biljaka.

Crna pegavost

(*Alternaria solani*)

SIMPTOMI

Simptomi se javljaju od faze rasada pa do berbe, na svim nadzemnim delovima biljaka u vidu okruglih pega sivomrke boje sa koncentričnim krugovima. Pojavljuju se na lišću, stablu i plodovima u vidu okruglih pega sivomrke boje sa koncentričnim krugovima. Kada se pege spoje, dolazi do propadanja cele lisne površine. Pege na plodovima se po pravilu formiraju oko peteljke, crne su boje i sa ugnutim središnjim delom.

SUZBIJANJE

Suzbijanje ovog patogena podrazumeva pre svega primenu agrotehničkih mera — plodore, uništavanje zaraženih delova i proizvodnja zdravog sadnog materijala. Treba izbegavati prekomerna navodnjavanja. Primena fungicida preventivno po ostvarenju uslova zaraze i to: **FUNGURAN OH** 2 kg/ha, **RIDOMIL GOLD R** 5 kg/ha, **QUEEN** 0,75 l/ha, **SIGURA** 0,5 l/ha, **SERCADIS PLUS** 1 l/ha uz dodatak **MAGNICAL B** u količini od 0,4%

Plamenjača paradajza

(*Phytophthora infestans*)

SIMPTOMI

Simptomi se javljaju na listovima, stablu i plodovima, od rasada pa do kraja vegetacije. Javljuju se bledo zelene pege koje postaju maslinaste i na kraju nekrotične. Sa donje strane lista, na ivici pega, nastaje beličasta prevlaka micelije. Na stablu pege često prstenasto zahvataju stablo ili bočne izdanke, pri čemu delovi biljke iznad pega venu i suše se. Nekroza tkiva ploda se brzo širi i za nekoliko dana zahvati ceo plod koji lako opada.

SUZBIJANJE

Primena kontaktnih fungicida nespecifičnog delovanja **FUNGURAN OH** 2 kg/ha, u kombinaciji sa specifičnim sistemičnim ili lokalsistemičnim fungicidima **ZORVEC ENTECTA*** 0,25 l/ha; **RIDOMIL GOLD R** 5 kg/ha; **QUEEN** 0,75 l/ha; **FOSCO** 0,37 %. Sistemičnim proizvodima za zaštitu jako je korisno dodati i SAR proizvod za imunizaciju biljaka **K COMPLEX 20** u dozi od 2 l/ha.

Siva trulež

(*Botrytis cinerea*)

SIMPTOMI

Najčešće se javlja pri visokoj vlažnosti, u zatvorenom prostoru kada su biljke u punom rodu. Na odraslim biljkama simptomi se javljaju na spoljnem mestu ploda i peteljke u vidu vodenaste zone. U uslovima vlažnosti vazduha na površini zaraženog tkiva razvija se obilna sivopepljasta prevlaka koju čine sporonosne tvorevine glive.

SUZBIJANJE

Podrazumeva primenu svih mera, počevši od agrotehničkih (izbegavati gusto sadnju, redovno provetrvanje), NEZAOBILAZNA mera je upotreba fungicida **LUNA SENSATION** 0,8 l/ha ili **SIGNUM** 0,7 kg/ha uz obavezan dodatak proizvoda **FF CALCIUM ORGANO 30** u dozi od 1 kg/ha, sa povećanim utroškom vode.

Da bi postigli odličnu tolerantnost biljaka, kao i visoke prinose i vrhunski kvalitet zdravstveno bezbednih proizvoda, treba primenjivati predloženi **okvirni program fertigacione i folijarne prihrane**. Standardnim proizvodima mogu se dodavati proizvodi iz premium **ENERGY** linije proizvoda, a kod paradaja često je krajnje neophodan i **FITOFERT pH GREEN** zbog tvrdih voda i zahteva ove biljke za nižim pH vrednostima.

FAZE	SADNJA I UKORENJAVAњE	VEGETATIVNI PORAST	POČETAK CVETANJA	INTENZIVNI RAST	PIGMENTACIJA	BERBA
	Koncentracija - % FITOFERT HUMISTART + FITOFERT BIOFLEX-L 0.3 + 0.4	Koncentracija - % MAGNICAL B + AMINOFLEX 25 0.4 + 0.3	Koncentracija - % FITOFERT BORMAX 20 + FITOFERT BIOFLEX-L (+FITOFERT AMINOFLEX*) 0.3 + 0.4 (+0.2)	Koncentracija - % FITOFERT MAGNI-CAL B + FITOFERT HUMISUPER PLUS 0.3 + 0.5	Koncentracija - % FITOFERT CALCIUM 30 + FITOFERT AMINOFLEX** 0.2 + 0.2	Koncentracija - % FITOFERT K-COMPLEX 20 + FITOFERT CALCIUM 30 0.3 + 0.2
	Grama po biljci nedeljno FF START 10-45-10-ME + FF HUMISTART 2 + 0.5 FF ENERGY ROOT 2	Grama po biljci nedeljno FF ENERGY COMPLETE A 14-7-15+14Ca+ME ili FITOFERT TOMATO 1 PRIMENIĆI OVOJENO JEDNOM 2	Grama po biljci nedeljno FF START 10-45-10-ME ili FF ENERGY ROOT 6-55-10-ME+AFP + FF KRISTAL TOMATO 12.5-6-31+4MgO+ME 10 l/ha	Grama po biljci nedeljno FF ENERGY COMPLETE 10-5-20+8Ca+Me ili FITOFERT KRISTAL TOMATO 12.5-6-31+4MgO+ME 1.5	Grama po biljci nedeljno FITOFERT KRISTAL TOMATO * 12.5-6-31+4MgO+ME ili FF ENERGY ACTIVE * 15-5-33+ME+AFP 3	Grama po biljci nedeljno FITOFERT KRISTAL FINALE 5-10-45+ME + K COMPLEX 201L 2.5
			FITOFERT KRISTAL Ca-NIT 1	FITOFERT KRISTAL Ca-NIT 1	FITOFERT KRISTAL Ca-NIT 1.5	FITOFERT KRISTAL Ca-NIT 0.5

* Prilikom fertigacije na preporučene kombinacije kristalnih dubriva možemo dodavati K complex 20 u količini 20-30% u odnosu na utrošenu količinu kristalnih dubriva, helatni kalijum eliminiše nedostatke istog, a pored toga jača imunitet biljaka.

Bakteriozna pegavost lista paprike

(*Xanthomonas campestris* pv. *vesicatoria*)

SIMPTOMI

Simptomi se javljaju na svim nadzemnim delovima biljaka u vidu sitnih nekrotičnih pega sa žutim oreolom. Spajanjem pega može doći do propadanja celih listova, a plodovi gube tržišnu vrednost. Bakteriozna pegavost lista paprike se najčešće javlja na otvorenom polju u uslovima čestih smena kiša i sunca.

SUZBIJANJE

Osnovna mera suzbijanja jeste primena kontaktnih fungicida **FUNGURAN OH** 2 kg/ha, **FUNGOHEM SC** 0,5%, **BLUE BORDO** 1,5%, **CUPRABLAU Z 35 WP** 3 kg/ha. Odlične rezultate u kontroli ovog patogena pokazala je i redovna primena proizvoda **TALOCUPER**, u koncentraciji od 0,2%.

Antraknoza plodova

(*Colletotrichum capsici*)

SIMPTOMI

Najčešće se javlja na otvorenom polju tokom letnjih meseci, i to na zrelim plodovima u vidu kružnih pega, blago ugnutih. Centralni deo pege je obično mrke boje, a kasnije se sa njenim sazrevanjem javljaju i sitne crne tačkaste tvorevine patogena.

SUZBIJANJE

Primena fungicida mora biti tokom cele sezone zbog postojanja latentnih infekcija. U svetu se uglavnom primenjuju preparati **QUEEN** 0,75 l/ha i **ZENBY** 1 l/ha, uz dodatak okvašivača **IMOX** 0,1% i dodatak proizvoda **FF CALCIUM ORGANO 30** u koncentraciji od 0,2%.

FAZE	SADNJA I UKORENJAVANJE	VEGETATIVNI PORAST	POČETAK CVETANJA	POSLE PRVE BERBE	ZAVRŠNE BERBE
	Koncentracija - % BIOFLEX L + COMBIVIT COMPLEX 14 0,4 + 0,3	Koncentracija - % BIOFLEX L + BORMAX 20 0,3 + 0,2	Koncentracija - % MAGNICAL B + AMINOFLEX 25 0,5 + 0,2	Koncentracija - % FITOFERT MAGNI-CAL B + FITOFERT CALCIUM ORGANO 30 0,3 + 0,25	Koncentracija - % FITOFERT K-COMPLEX 20 PRIMENITI ODVOJENO FITOFERT CALCIUM 30 0,3 + 0,2
	Grama po biljci nedeljno FF START 10-45-10+ME + FF HUMISTART 0.5 FF ENERGY ROOT 5-55-10+ME+AFP 2 + 0.5 2	Grama po biljci nedeljno FF ENERGY COMPLETE A 14-7-15+14Ca+ME 2	Grama po biljci nedeljno FITOFERT KRISTAL PEPPER 11-7-33+4MgO+ME 1.5 FITOFERT COMBIVIT COMPLEX 14 0.2	Grama po biljci nedeljno FF ENERGY COMPLETE 10-5-20+8Ca+ME 2.5 FITOFERT KRISTAL PEPPER 11-7-33+4MgO+ME 0.2	Grama po biljci nedeljno FITOFERT KRISTAL PEPPER 11-7-33+4MgO+ME 3 FITOFERT KRISTAL PEPPER 15-5-33+ME+AFP +K Complex 20 20-30% u odnosu na utrošeni NPK 2

* Prilikom fertigacije na preporučene kombinacije kristalnih đubriva možemo dodavati K complex 20 u količini 20-30% u odnosu na utrošenu količinu kristalnih đubriva, helatni kalijum eliminiše nedostatke istog, a pored toga jača imunitet biljaka.

Kalifornijski trips

(*Frankliniella occidentalis*)

SIMPTOMI

Može razviti i do 15 generacija. Larve i odrasli tripsi hrane se sišući sokove sa sličja listova, kao i na cvetovima gde nanose velike štete. Njihova ishrana na mladim plodovima vrlo je štetna jer dovodi do deformiteta, oni iscrpljuju gajene biljke i vektori su virusa.

SUZBIJANJE

Odmah po utvrđivanju prve pojave imaga treba početi tretiranja i ponavljati ih u razmacima od 3 do 7 dana, preparatima **EXIREL** 0,75 l/ha ili **EXALT** 2,4 l/ha uz dodatak okvašivača **SMARTWET** 0,3 l/ha, ili fertigacijom primenom insekticida **VERIMARK** 5 ml po 1 aru. Hemijske tretmane po mogućnosti izvoditi u sumrak uz dodatak **AMINOFLEX** 25 0,3%, sa povećanim utroškom vode.

Kukuruzni plamenac

(*Ostrinia nubilalis*)

Pamukova sovica

(*Helicoverpa armigera*)

SIMPTOMI

Larve ovih štetočina se ubušuju u plodove paprike i paradajza. Imaju mali broj generacija (3 – 4) i za njihovo suzbijanje neophodno je praćenje razvoja pomenutih generacija upotrebom feromonskih klopki.

SUZBIJANJE

Kada se utvrdi prisustvo štetočina preporučuje se upotreba **CORAGEN 20 SC** 0,2 l/ha, **EXALT** 2,4 l/ha ili **ALTACOR 35 WG** 120 g/ha, **MAYOR** 1,5 kg/ha uz dodatak okvašivača **SMARTWET** 0,3 l/ha ili fertigaciono primenom insekticida **VERIMARK** 5 ml po 1 aru.

Moljac paradajza

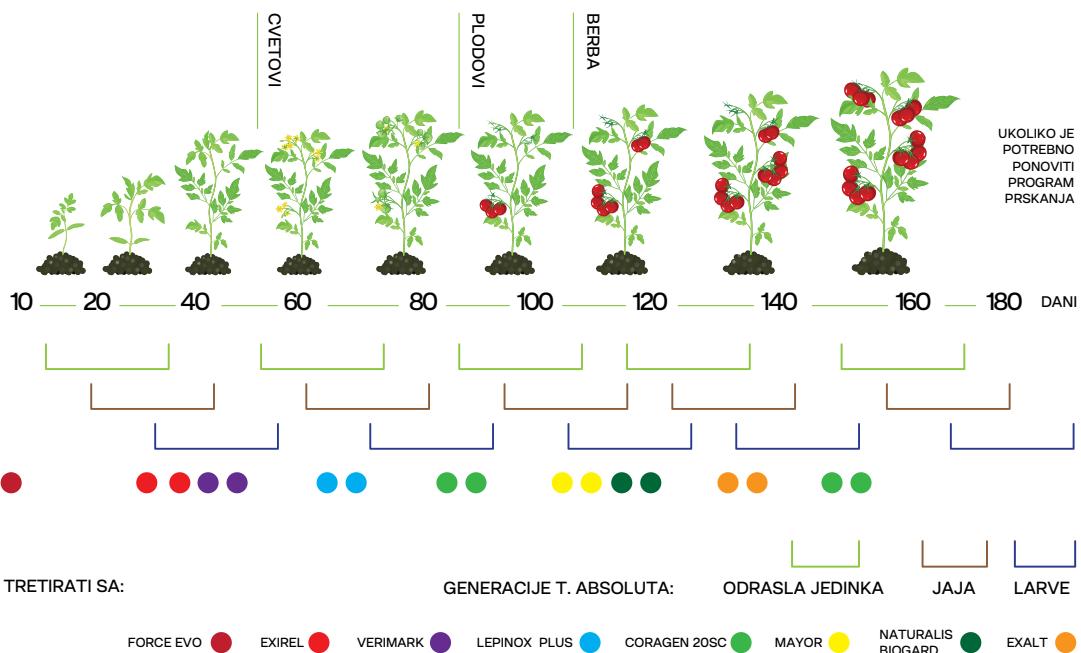
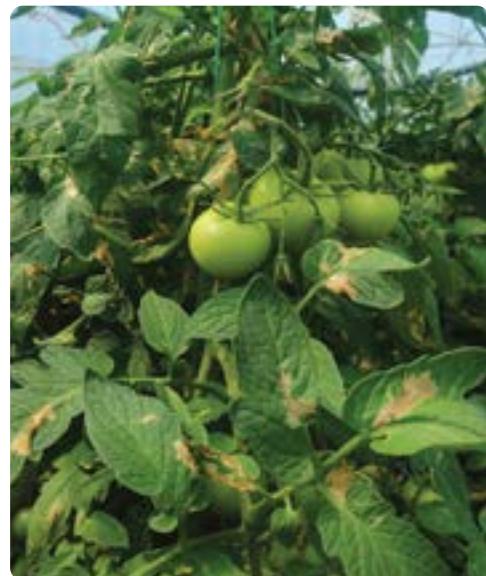
(*Tuta absoluta*)

SIMPTOMI

Razvija i do 12 generacija godišnje. Ženka položi od 250 do 300 jaja u jednoj generaciji. Životni ciklus jedne generacije može da traje i 24 dana.

SUZBIJANJE

Zaštita je jako kompleksna i izazovna, a najpre podrazumeva obavezno uništavanje korova oko objekata, upotrebu feromonskih klopki, a potom i upotrebu insekticida različitih mehanizama delovanja: **VERIMARK** 0,5 l/ha (**fertigaciono uz pH Green**) i **CORAGEN 20 SC** 0,2 l/ha, **MAJOR** 1,5 kg/ha, **DELEGATE 250 WG** 0,4 kg/ha ili **EXALT** 2,4 l/ha, **ALTACOR 35 WG** 120 g/ha, kao i dva biološka preparata **LEPINOX PLUS** i **NATURALIS BIOGARD**, uz dodatak specijalnog okvašivača **SMARTWET**.

Goran Radovanović
Ishrana bilja
069 50 70 979
goran.radovanovic@agromarket.rs

Marko Mitić
Ishrana bilja
+381 69 50 70 995
marko.mitic@agromarket.rs

Novica Đorđević
Zaštita bilja
069/5069666
novica.djordjevic@agromarket.rs

Mladen Đorđević
Zaštita bilja
063/105-81-94
mladen.djordjevic@agromarket.rs

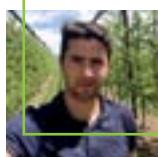
agromarket
grupa

agromarketsrbija.rs

Gajenje krompira, kako do većih prinosa

Novica Đorđević,
master inženjer poljoprivrede

Marko Mitić,
dipl. inž. poljoprivrede

Krompir, biljka poreklom iz južne Amerike, danas je postao popularan širom sveta. Postao je osnovna hrana u mnogim delovima sveta, i četvrti je usev u svetu po površinama za gajenje posle kukuruza, pšenice i pirinča.

Po botaničkom opisu, krompir spada u višegodišnje zeljaste biljke, visine od pola metra do jednog metra, a poseduje podzemno stablo po tipu krtole. Plodovi su sočne bobice, koje podsećaju na zelene plodove paradajza (zbog toga pripadaju istoj familiji *Solanaceae* – pomoćnice). Često se krtole nazivaju plodovima krompira, ali taj naziv je botanički neispravan.

Proizvodnja krompira je izuzetno zahtevna i sa sobom nosi brojne izazove i probleme kako u agrotehničkom smislu, tako i sa aspekta zaštite i ishrane.

Krompir spada u izrazito kaliofilne biljke, odnosno njegovi najveći zahtevi su za kalijumom. Zbog toga vrlo rano, već pri osnovnom đubrenju moramo biljkama obezbititi dovoljno kalijuma. Naša preporuka neposredno pre sadnje jeste kombinacija visokokvalitetnih, bezhlornih đubriva:

Fitocrop 12-11-18 + SOP + me (600 kg/ha) + SQM Qrop K plus 12-0-46 (400 kg/ha).

Ovom kombinacijom obezbedićemo dovoljno kalijuma za potencijal rodnosti oko 40 t/ha. Naravno, stalna naša preporuka je prethodno odraditi analizu zemljišta, te u zavisnosti od rezultata analize gorepomenuta preporuka se može menjati.

Krompir najbolje uspeva na lakšem tipu zemljišta, mrvičaste strukture, dobre poroznosti dosta bogata humusnom materijom, i ne odgovaraju mu teška, močvarna zemljišta sa visokim nivoom podzemnih voda. Optimalni pH za normalni razvoj krompira je od **5,5 – 6,5**. Iako je najbolje primeniti stajnjak pre zasnivanja useva u količini od 40 t/ha, kako bi smo podigli sadržaj organske materije, nedostatak govedarstva nam je uskratio ovaj prirodni resurs. Najbolja zamena za stajnjak u današnje vreme jeste peletirani kokošji stajnjak, odnosno proizvod **Fertiplus 4-3-3+9CaO** sa 65% organske materije. Organska materija iz ovog proizvoda potiče uglavnom od huminskih kiselina koje postepeno odpuštaju hraniva, čineći ih pristupačnim za koren biljaka. Primenom ovog proizvoda povećavamo mikrobiološku aktivnost, čime obezbeđujemo bolji vodeno-vazdušni režim zemljišta.

Ako smo prethodno pripremili „dobru postelju“, potrebno je naći i kvalitetan sadni (semenSKI) materijal. Vazda je preporuka je odabrati visoko-kvalitetni, zdravstveno bezbedni sadni materijal iz kontrolisane proizvodnje koga prati odgovarajuća deklaracija. Sledeća mera koja obezbeđuje postizanje vrhunskih prinosa je proces naklijavanja. Naklijavanje se vrši u prostoriji bez direktnе sunčeve svetlosti koja nepovoljno utiče na ovaj proces, dobro provetrenoj, na policama ili gajbama sa dobro perforiranim rupicama. Kada se i ovaj proces završi, sadnja se obavlja kada temperatura zemljišta bude iznad 15 stepeni, praktično od sredine marta do početka aprila.

Nakon sadnje prvi problem sa kojim se susrećemo jesu zemljisne štetocine (žičnjaci, grčice, rovci). No, kada to vidimo već je kasno za bilo koju intervenciju, pa je preporuka već pri samoj sadnji inkorporirati u zemljište zemljisni granulisani insekticid **Force 1,5G** u količini od 8 - 10 kg/ha ili **Force Evo** u količini od 16 kg/ha. Oba pomenuta proizvoda ispoljavaju dugo rezidualno delovanje zahvaljujući sastavu granula koja se duže vreme održavaju u zemljištu, i to do 90 dana nakon primene.

Nakon sadnje, kako bi smo omogućili neometano klijanje i nicanje krompira potrebno je obezbediti površine bez korova. Posle sadnje a pre nicanja krompira primeniti kombinaciju herbicida

Mont 960 EC (1,2 l/ha) + **Pendistop** (4,0 l/ha).

Primenom ove kombinacije spričemo klijanje i nicanje svih najznačajnijih jednogodišnjih uskolisnih i širokolisnih korova koji se sreću u ovom usevu. Tretman „na crno“ spada u najznačajniji tretman u suzbijanju korova. Posle nicanja krompira kada je porast korova između 10 – 20 cm preporuka je primeniti proveren „graminicid“, herbicid **Kletox extra** u količini od 1,0 l/ha za suzbijanje uskolisnih korova, dok za širokolisne korove kada je biljka visine do 15 cm primeniti **Bentamark** u količini od 2 – 3,0 l/ha.

U ovom periodu usled nepovoljnih spoljašnjih uslova na krompiru može doći do pojave i širenja prouzrokovaca plamenjače i crne pegavosti. Plamenjača krompira (*Phytophthora infestans*), koja pored krompira napada i druge pomoćnice (paradajz), veoma je destruktivni patogen koji može desetkovati prinos krompira. Uslovi za pojavu ove bolesti su: prohладно i vlažno vreme, sa noćnim temperaturama oko 12 stepeni, povećane vlažnosti (rosa) i sa dnevnim temperaturama 16-24°C. Za razliku od plamenjače, crna pegavost (*Alternaria solani*), javlja se na višim temperaturama, višim od 25 stepeni, a kao i za plamenjuću potrebna joj je visoka vlažnost. Zbog toga je naša proverena strategija u suzbijanju istih patogena, pre ostvarivanja infekcije kombinacija fungicida

Funguran OH (1-1,5 kg/ha) + **Cisko** (0,25 kg/ha).

Zajedno sa pesticidnim tretmanom, primeniti i tečna biostimulativna đubriva i to **Fitofert Humistar** (0,3%) + **Fitofert Bioflex L** (0,4%) koja povoljno deluju na biljku usled stresa izazvanim abiotičkim i biotičkim faktorima. Ukoliko postoji sistem kap po kap u ovom periodu primeniti fertigacijom **Fitofert Energy Complete A** u količini od 40-50 kg/ha, i to jednom nedeljno, sve do punog cvetanja. U zatvaranju redova dolazi do diferenciranja cvetova i upravo je ova faza jako kritična zbog moguće pojave plamenjače jer povećana vlažnost

vazduha zbog velikog broja biljaka po jedinici površine donosi promenu mikroklime ispod biljaka. Naša preporuka je primeniti fungicid **Zorvec Entecta** u dozi 250 ml/ha. Preparat **Zorvec Entecta** je jedini fungicid koji štiti novi prirast čak i 10 dana nakon tretmana. Izuzetno preventivno i jako kurativno delovanje je izdvojilo ovaj preparat u odnosu na sve druge poznate fungicide u zaštiti od plamenjače. Zbog toga, ukoliko je i došlo do pojave plamenjače, **Zorvec Entecta** je fungicid koji može da spreči dalje širenje ovog destruktivnog patogena. Takođe sa pesticidnim tretmanima primeniti kombinacije biostimulatora i mikroelemenata (sa naglaskom na Bor). Naša proverena strategija jeste primena **Fitofert Bormax 20** (0,2%) u kombinaciji sa **Fitofert Bioflex L** (0,4%). Biostimulator **Fitofert Bioflex L** je proizvod na bazi morskih algi i ima zadatka da zadrži bor u samom cvetu, tj. pomaže transportabilnosti ovog „nepokretnog“ mikroelementa. Pred fenofazu puno cvetanje i dalje nam preti opasnost od plamenjače i crne pegavosti. Prema ovim bolestima moramo se vrlo obazrivo ponašati kako ne bi smo ostali bez prinosa, jer po nekim literaturama gubici usled plamenjače mogu biti i 100%. Istovremeno, moramo se boriti i protiv stvaranja uslova za nastanak rezistencije na primenjane fungicide, pa je preporuka za suzbijanje **Ridomil Gold R** u količini od 5,0 kg/ha, za plamenjaču, dok je za crnu pegavost izbor **Sigura** (0,5 l/ha). Što se tiče biostimuladora prethodna preporuka u ovom periodu je još uvek aktivna. U ovom periodu zbog formiranja krtola, krompir ima povećane zahteve za kalijumom, pa ukoliko posedujemo sistem kap po kap, preporuka je primeniti **Fitofert Energy Active** u količini 50-70 kg/ha. Ovu fazu obeležava i intenzivan rast krompira, pa je i potrošnja kalcijuma velika, pa paralelno sa primenom kalijumske formulacije, dodati **SQM ultrasol Ca nit** u količini od 10-20 kg/ha. Ova preporuka je aktuelna sve do nalivanja krtola, a preporučene količine su za nedelju dana.

U fazi precvetavanja do nalivanja krtola, i dalje dve najznačajnije bolesti su plamenjača i crna pegavost. Kako bi sprečili prodror plamenjače ka krtolama u ovom periodu posežemo opet za najboljim sistemikom, znači **Zorvec Enecta** (250 ml/ha), dok je za crnu pegavost preporuka kombinacija protektivnog i sistemičnog fungicida, **Hillan** (0,4 l/ha) + **Sigura** (0,5 l/ha). Od nalivanja do vađenja krtola folijarno primeniti, samostalno ili u kombinaciji sa pesticidma, **Fitofert K Complex 20** (0,5%) + **Fitofert Ca Organo 30** (0,3%). Formulacija **Fitofert K Complex 20** je proizvod na bazi organsko vezanog kalijuma, koga karakteriše ga višestruko brža usvojivost u odnosu na sve druge poznate forme kalijuma (nitrati i sulfati). Primenom ovih kombinacija omogućićemo bolje nalivanje krtola, bolje čuvanje nakon vađenja istih, a utiče se i na povećanje skroba i suvih materija. Ukoliko je u primeni sistem kap po kap, primeniti **Fitofert Finale** u količini od **70-100 kg/ha**, naravno na nedeljnju nivou.

Pored zemljišnih štetočina, najznačajnije štetočine nadzemnih delova biljaka su: krompirova zlatica, biljne vaši i krompirov moljac. Zaštitu od ovih navedenih štetočina ne možemo vezivati za fenofaze razvoja

krompira, zbog različitih agroekoloških uslova gajenja (na većim nadmorskim visinama je pomeren let insekta). Preporuka je pratiti aktivnost pomenutih štetočina, a sa zaštitom krenuti u momentu kada oni prelaze ekonomski prag štetnosti. Najvažnija štetočina krompira je krompirova zlatica, koja prezimljava u vidu odraslog imaga u zemljisu. U našim uslovima se razvijaju dve do 3 generacije godišnje. Sa porastom temperature dolazi do njenog buđenja i pri čemu počinje sa ishranom. Nakon toga dolazi do parenja ženki koja na naličju lista polaže jaja u grupama. Iz jaja se ispile larve, koje prolaze kroz 4 stupnja. Štete pričinjavaju larve i odrasli insekti, koji se hrane na listovima, pri čemu mogu da izazovu golobrst (lisni nervi bez lista).

Intezitet napada se ceni po broju larvi na jednoj vreži krompira ili prema štetama na lisnoj površini. Ovde treba uzeti u obzir i sortu krompira. Utvrđeno je da kod ranijih sorti krompira brojnost od 30 larvi, a kod srednjih sorata od 31-50, štetan. Intezitet napada prema oštećenju lisne mase može da se oceni prema sledećoj skali:

- Slabo oštećenje – pojedeno manje od 5 % lisne mase
- Primetno oštećenje – pojedeno 5 – 25% lisne mase

- Srednje oštećenje – pojedeno 25 – 50 % lisne mase
- Jako oštećenje – pojedeno 50 – 75 % lisne mase
- Vrlo jako oštećenje – pojedeno preko 75 % lisne mase.

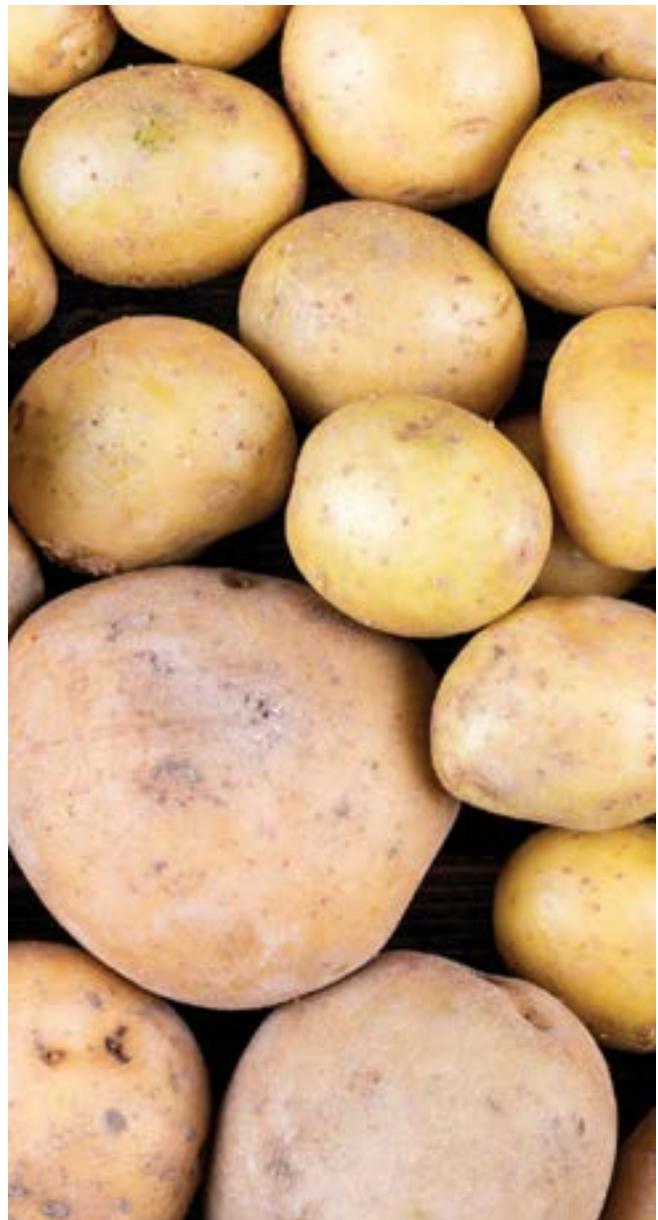
Vodeći insekticid za suzbijanje ove štetočine je **Coragen 20 SC** u dozi 0,06 l/ha. Ovaj insekticid je ovolarvicid, to znači da deluje i na larve koje su počele da se pile iz jaja i na ispiljene larve, a obezbeđuje dugo rezidualno delovanje. **Coragen 20 SC** je proizvod koji istovremeno najbolje suzbija krompirovu zlaticu, a istovremeno i krompirovog moljca. Krompirov moljac je takođe ekonomski važna štetočina, koja se za razliku od krompirove zlatice hrani i na listu i na krtolama krompira. Štete prave larve, koje se ubušuju u list (mine) i krtole. U krtolama prave hodnike, koje pune izmetom, ostvaljavajući prostor za razvoj saprofitnih mikrorganizama, pri čemu krtole brzo padaju.

Kritičan period za napad moljca u polju u Srbiji je od polovine jula meseca do vađenja krompira, kao i od momenta unošenja krompira u skladište do dnevnih temperatura ispod 15°C. Prag štetnosti utvrđen redovnim pregledima u polju je 0,5 larvi po biljci ili 2-3% napadnutih biljaka po parceli, u skladu sa EPPO standardom. Osnovno je redovno praćenje pojave mina na biljkama, ali i vrednost svakodnevnog ulova imaga na feromonskim klopkama.

Ukoliko zaraženu krtolu unesemo u skladište, insekt nastavlja sa razvojem. Pored pomenutog insekticida, izuzetnu efikasnost u suzbijanju ove štetočine iskazuje

i **Exirel** (125 ml/ha). Sa pojavom i širenjem moljca krompira provršine pod krompirom u poslednjoj deceniji su značajno smanjene, a naročito u južnoj Srbiji. Međutim, ulaskom u III dekadu XXI veka, primećuje se blagi porast površina zahvaljujući pomenutim inovativnim insekticidima, **Coragen 20 SC** i **Exirel**.

U prethodnom delu teksta obrađena je celokupna tehnologija proizvodnje krompira (ishrana i zaštita). Ukoliko imate pomenutih problema ili neki drugi, slobodno kontaktirajte predstavnike Stručne službe za zaštitu i Stručne službe za ishranu biljaka kompanije Agromarket na vašem regionu, koji će vam pomoći za prevazilaženje istih, a sve u cilju postizanja vrhunskih rezultata.

Verimark®

insect control

powered by
CYAZYPYR®
active ingredient

HEMIGACIJA „KAP PO KAP“ -
NAJBOLJE PRAKSE PRIMENE VERIMARKA U KONTROLI INSEKATA

KORISTITE SREDSTVA ZA ZAŠTITU BILJA BEZBEDNO I ODGOVORNO.
MOLIMO VAS UVEK PRATITE UPUTSTVO SA ETIKETE KADA PRIMENJUJETE SREDSTVA ZA ZAŠTITU BILJA.

Repičin sjajnik – *Meligethes aeneus*

Nemanja Delić,
dipl. inž. poljoprivrede

Gotovo je nezamislivo proleće bez cvetnih žutih polja, koja pružaju zaista ugodan prizor u oku posmatrača. Da bi došlo do te pojave, odnosno potpunog cvetanja uljane repice, moramo je zaštитiti od dobro poznatog insekta koji se može naći u svakom usevu uljane repice, a to je repičin sjajnik (*Meligethes aeneus*). Repičin sjajnik spada u familiju *Nitidulidae* i kod nas predstavlja ekonomski najznačajniju štetočinu u ovoj gajenoj kulturi.

Izgled i životni ciklus. Imago je dužine tela 2 do 2,5 mm, ovalnog oblika, crne boje sa metalno zelenim ili plavičastim sjajem i glavičaste pipke. Ima jednu generaciju godišnje, prezimljava u stadijumu imaga u zemljишtu ispod biljnih ostataka, na zakorovljenim terenima, uz ivice polja i šuma. Glavne štete nanose odrasle jedinke u periodu dopunske ishrane i treba ih redovno suzbijati u prolećnom periodu, kada se pojave.

Štetnost. Insekt počinje da se javlja rano u proleće, kada temperatura zemljišta poraste preko 8°C, a temperatura vazduha preko 12°C. Sreću se najpre na maslačku i drugim biljkama u cvetu, a čim počne formiranje cvetnih populjaka na uljanoj repici, a temperatura vazduha pređe 15°C, prelaze na ovu kulturu.

U potrazi za hranom (polen), buše i izgrizaju cvetni populjak, koji se nakon oštećenja suši i opada. Do najvećih šteta dolazi od druge polovine marta do polovine aprila. Imago svojim oštećenjima može da smanji prinos i do 80%. Ako dođe do zahlađenja i produžetka perioda cvetanja, mogu se očekivati i veće štete.

No, kada se cvetovi potpuno otvore, smanjuje se i rizik oštećenja od strane repičinog sjajnika.

Ženke nakon parenja polažu jaja, larve se hrane polenom i drugim delovima cveta čineći manje štete pošto je cvetni pupoljak već oštećen od strane imagi. Njihovo razviće traje 2-3 nedelje nakon kojih odlaze u zemljiste gde ostaju do razvojnog stadijuma imaga. Imago ponovo izlazi na površinu krajem maja i početkom juna gde nastavlja svoju ishranu i tu ostaje do meseca avgusta nakon čega migrira do prezimljujućih mesta na kojima ostaje do naredne godine.

Suzbijanje. Kao i kod većine štetnih organizama, kombinovanjem agrotehničkih i hemijskih mera ostvaruje se najbolji rezultat. Od agrotehničkih mera svakako su najznačajniji plodored i prostorna izolacija, kao i gajenje hibrida sa kraćim periodom cvetanja. Sve mere koje doprinose bržem razvijanju i cvetanju biljke što ima za posledicu smanjenje potencijalne štete od ovog insekta.

Da bi se utvrdio pravi momenat hemijskog tretmana, potrebno je izvršiti praćenje ove štetočine. Prve prognoze pojave vrše se preko postavljenih žutih lovnih kloplja u polju, a kasnije i vizuelnim pregledom formiranih cvetnih pupoljaka.

O merama hemijske zaštite odlučuje se na osnovu utvrđenog praga štetnosti, a on je:

- početak obrazovanja pupoljaka - 0,8 imaga po cvasti;

- kada su pupoljci još nediferencirani i zbijeni - 1-1,5 imaga po cvasti;
- prilikom pojave prvih diferenciranih pupoljaka u cvasti - 2-3 imaga po biljci.

Takođe, postoji i klasifikacija kritičnog broja štetočina po EPPO (Međunarodna organizacija odgovorna za saradnju i harmonizaciju u zaštiti bilja u okviru evropskog i mediteranskog regionala), po kojoj je

- kritičan broj repičinog sjajnika predstavlja 8 imaga po biljici (BBCH skala 55-59, odnosno "pojedinačni cvetni pupoljci vidljivi ali još uvek zatvoreni" do "vidljive prve latice, cvetni pupoljci još uvek zatvoreni").

Svejedno je po kojoj klasifikaciji se utvrđuje praga štetnosti, važno je na vreme reagovati odgovarajućim sredstvom.

Za suzbijanje repičinog sjajnika preporučuje se upotreba sledećih insekticida:

Grom u dozi od **0,5 – 0,7 l/ha** ili

Sivanto Energy u dozi od **0,75 l/ha**

Za razliku od insekticida **Grom**, preparat **Sivanto Energy** je sistemični insekticid. Sadrži dve aktivne materije – *Deltametrin* i *Flupiradifuron*. Obe aktivne materije ispoljavaju kontaktno i digestivno delovanje. UZ to, *Flupiradifuron* odlikuje brzo usvajanje, i kretanje kako kroz ksilem, tako i translaminarno, pa lako stiže do insekata koji mogu biti skriveni u vegetativnoj masi gajene biljke.

Vreme primene preparata **Sivanto Energy** je do faze 55 – zatvoreni pojedinačni cvetovi vidljivi na glavnom pupoljku, po BBCH skali.

Naravno, prilikom suzbijanja repičinog sjajnika uvek se pomenu polinatori, pre svega pčele. I s pravom jer pčele kao oprašivači igraju veliku ulogu u svakom aspektu ekosistema. Kako ih ne bismo ugrozili, savetujemo proizvođačima da zaštitu uljane repice od gorepomenute štetočine obave **pre cvetanja**, kada i sprečavaju nanošenje ozbiljnijih ekonomskih šteta, ali i narušavanja životne sredine.

Uz izabrani insekticid, naša stalna je preporuka i upotreba folijarne prihrane u cilju jačanja kondicionog stanja biljke i pospešivanja metaboličkih procesa u biljci koja ulazi u izuzetno važne fenofaze razvića. Stoga je kombinacija **Fitofert SPEED Canola** (2,0 l/ha) + **Fitofert Bormax 20** (1,0 kg/ha) dobitna.

Iako izuzetno sitan, repičin sjajnik zna da napravi krupne štete. Redovno praćenje stanja u usevu, poznavanje štetočine te praga štetnosti, kao i prvovremeno korišćenje adekvatnih insekticida, uz poštovanje korisnih insekata je recept za uspeh.

Moja farma, naša budućnost

Quelex™

Arylex™ active

HERBICID

**Brza i efikasna
kontrola širokolisnih
korova u žitaricama**

Agro IT Svet

Agro IT Svet

Priredio:
Dragan Đorđević

Digitalizacija agrara: Tehnologija koja menja način proizvodnje hrane

Preuzeto: agronews

Poljoprivreda ulazi u novo doba zahvaljujući digitalizaciji, koja donosi preciznije, efikasnije i održivije metode proizvodnje. Od pametnih senzora do veštačke inteligencije, digitalne tehnologije omogućavaju poljoprivrednicima da povećaju prinose, smanje troškove i bolje zaštite životnu sredinu.

Jedan od ključnih segmenata digitalizacije u poljoprivredi jeste precizna poljoprivreda, koja koristi GPS tehnologiju, senzore i dronove kako bi optimizovala procese setve, dubrenja, zaštite i navodnjavanja. Pametni senzori mogu da prate vlažnost zemljišta i nivo hranljivih materija, omogućavajući farmerima da u pravom trenutku donešu odluke o dodavanju vode ili đubriva. "Nesumnjivo je da kroz upotrebu precizne poljoprivrede možemo da optimizujemo troškove, da smanjimo količinu inputa i da idemo ka maksimalnom prinosu i povećanju profit-a", napominje Vladimir Ličanin, osnivač FarmBooker-a.

Prednosti su nesumjive, pored većeg profita i bolje zaštite životne sredine, velika je i ušteda vremena. Tradicionalne metode navodnjavanja često troše previše vode, dok pametni sistemi, zasnovani na internetu ustvari (IoT), omogućavaju precizno upravljanje količinom vode. Ovi sistemi smanjuju gubitke i poboljšavaju

kvalitet useva, što je posebno važno u sušnim područjima.

Dronovi su postali nezamenljiv alat u modernoj poljoprivredi. Oni omogućavaju pregled velikih poljoprivrednih površina i otkrivanje problema poput bolesti biljaka, nedostatka hranljivih materija ili pojave štetočina. Pored toga, satelitsko snimanje omogućava analizu zemljišta i klime, čime se povećava efikasnost poljoprivredne proizvodnje. Precizno tretiranje biljaka sredstvima za zaštitu bilja i mineralnim đubrivima štedi njihovu upotrebljenu količinu.

Prema rečima Momira Alvirovića, direktora kompanije Agrodron,

za godinu dana može da se vrati uložena investicija u dronove.

"Ovaj podatak se ticao primene dronova u ratarskoj proizvodnji na površini od 60 hektara u klasičnom plodoredu. U prosečnoj razlici u rodu između klasične poljoprivrede i precizne, a uzimajući u obzir sve inpute (radna snaga, gorivo..) izračunat je povrat investicije u periodu od 13 meseci. Redukovana, precizna primena pesticida uz pomoć dronova je velika ušteda novca ali i zaštita životne sredine", objašnjava Alvirović. On dodaje da novac nije glavna prepreka za uvođenje novih tehnologija, već neznanje i strah poljoprivrednika.

KBF: Precizna ili satelitska poljoprivreda ima brojne prednosti

Preuzeto: Tanjug

Precizna ili satelitska poljoprivreda i upravljanje usevima ima brojne prednosti za poljoprivrednike, rečeno je na Kopaonik biznis forumu na panelu "Održivi razvoj – doprinos poljoprivrede i prehrambene industrije".

Generalni direktor kompanije Al Dahra Srbija Dušan Radičević je rekao da je najvažnija stvar precizna poljoprivreda i da se time sve velike kompanije u Srbiji prilično ozbiljno bave, kao i u svetu.

"To znači da na bazi adekvatnih podataka koji dolaze iz senzora, testiranja raznih, koristimo manje hemije, koristimo manje đubriva i manje vode. Procene su da do 30 odsto od svega ovoga može da se uštedi kroz praktično dobijanje svih tih informacija i omogućavaju nam da manje trošimo, ali to nije samo pitanje novca, to je pitanje održivosti", rekao je on. Naveo je da ni autonomna mehanizacija ne deluje kao daleka budućnost. "Ja lično mislim da ćemo za deset godina to već videti na poljima. Šta nam to omogućava? To nam omogućava da u relativno kratkom roku, u istom kvalitetu obrađujemo zemlju. To nije pitanje samo toga da li ćemo imati radne snage, to je pitanje prostora u kojem mi operišemo. Jer zbog klimatskih promena, pre 20 godina, stevi jednu operaciju u poljoprivredi mogli da obavljate tri, četiri nedelje, a danas nekada imamo sedam do 10 dana da obavimo operacije", rekao je Radičević.

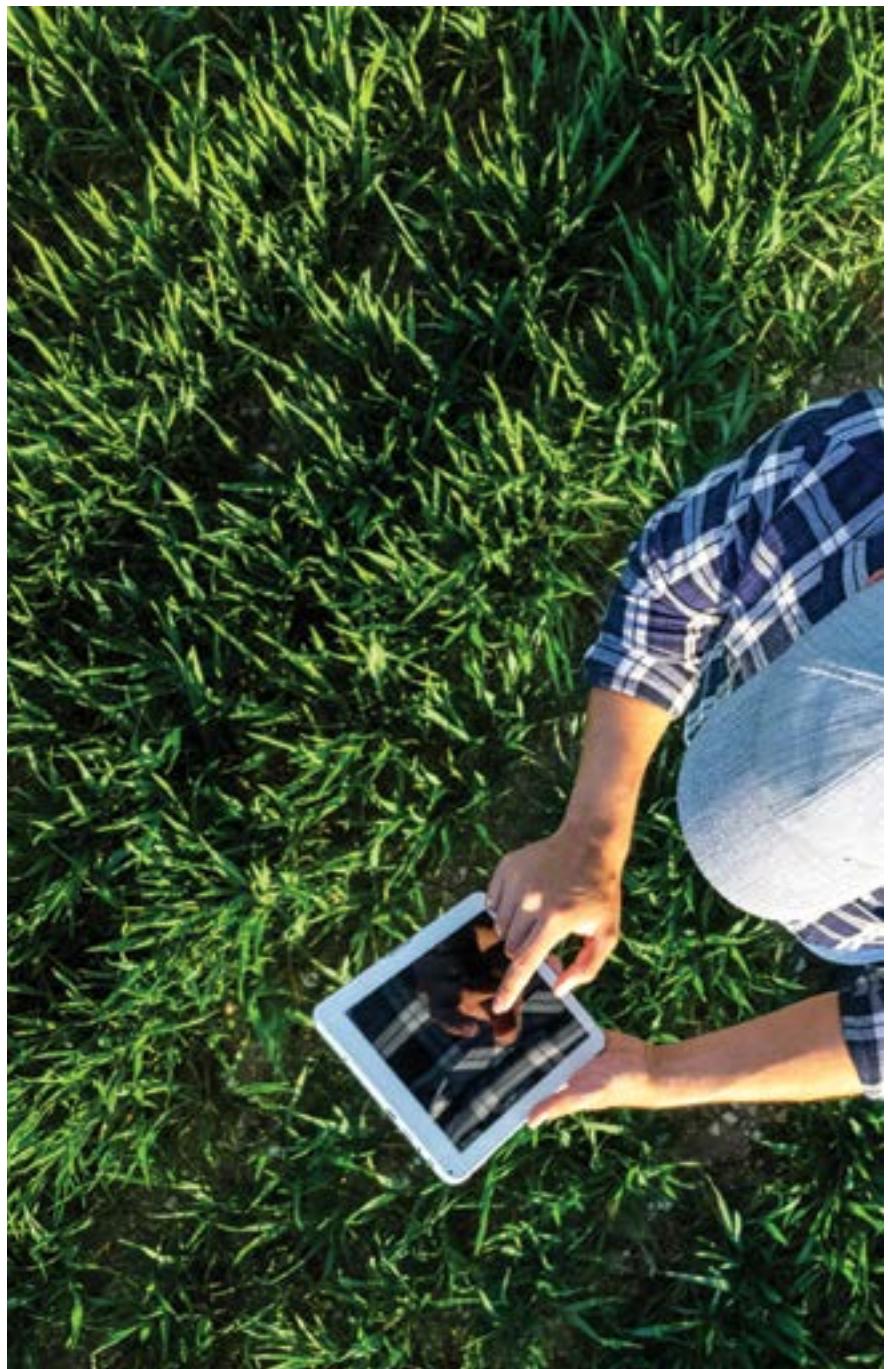
Generalni direktor Delta Agrara Luka Popović napomenuo je da zahvaljujući novim tehnologijama proizvođači mogu da kontrolišu proces od samog početka, od najbolje genetike do finalnog proizvoda.

"Da li ćemo ga završiti u našoj industriji mesa ili u našoj fabrići

brašna, ili ćemo ga izvesti. To je jedan deo izazova sa kojim se mi suočavamo, jer vidite šta se sad dešava, novi izbori u Americi, kako se lako menjaju prioriteti ljudima. Meksiko je pre neki dan izjavio da neće više koristiti GMO semena, što vam je bilo sasvim u redu do pre godinu dana. To nema nikakve veze sa tim da li je hrana bolja ili lošija, zdravija ili ne, već geopolitičke stvari utiču na to", rekao je on i

istakao da Delta kao izvozna firma mora da vodi računa i o tome.

Poručio je da je jedna od ključnih stvari edukacija poljoprivrednika. "Mi možemo da edukujemo, smatramo da je to neki naš deo društvene odgovornosti, imamo pristup celom svetu. Edukacija je veoma bitna i mi pokušavamo sa našim partnerima da predstavimo to što radimo na našoj zemlji", rekao je Popović.

Axial® One

Amistar® Prime
Pack

Elatus™ Era

HEROJI STRNIH ŽITA

polje **ZAŠTIĆENIJE**
lišće **ZELENIJE**
zrno **NALIVENIJE**

syngenta®

Reč struke

Priredio:
Dragan Đorđević

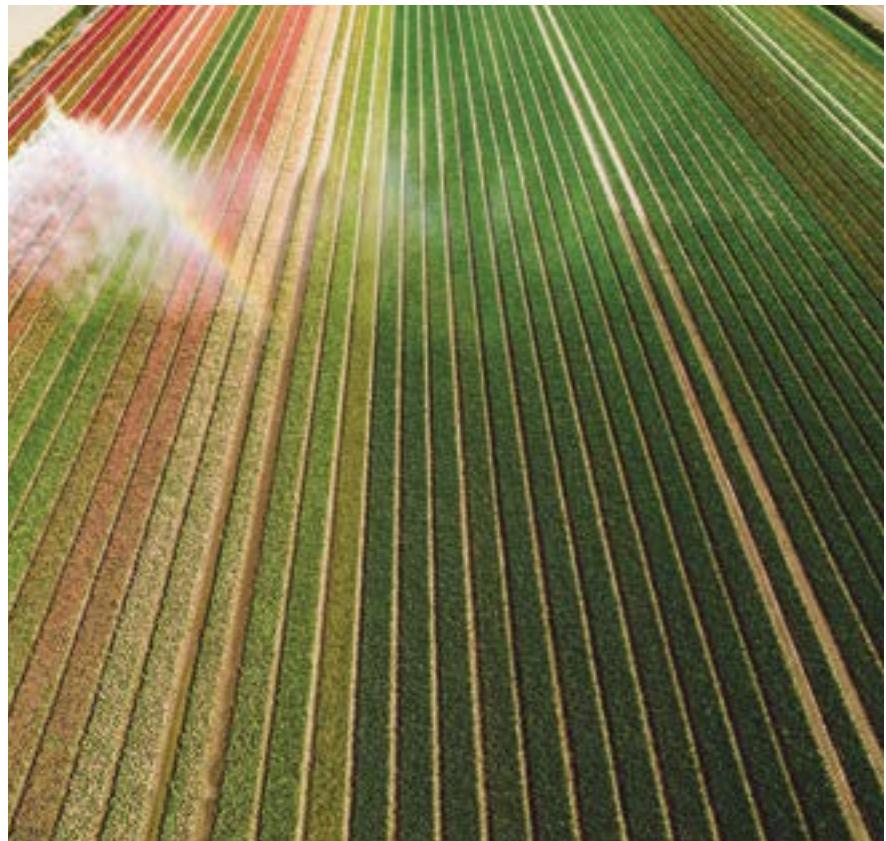
EK predstavila novu viziju za poljoprivredu, Zeleni dogovor zanemaren

Preuzeto: agronews

Evropska komisija predstavila je novu viziju evropskog poljoprivredno-prehrambenog sektora do 2040. godine, ublažavajući svoju prethodnu, ekološki ambicioznu politiku kao odgovor na rastuće proteste poljoprivrednika.

Novi pristup poljoprivredno-prehrambenoj politici koji je Evropska komisija predstavila 19. Februara, fokusira se na pojednostavljanje propisa i pretvaranje poljoprivrede u privlačnu profesiju, umesto na podizanje ekoloških standarda, prenosi Euronews. Sa ovom promenom, Komisija se udaljava od svoje kontroverzne strategije Farm to fork, koja je bila poljoprivredno-prehrambena komponenta vodeće politike prethodnog mandata, evropskog Zelenog dogovora.

Iako ambiciozan, Farm to Fork je postavio ciljeve koje je bilo teško implementirati, kao što je prepolovljena upotreba pesticida do 2030. godine. Odluka da se odustane od prethodne politike usledila je nakon kritika farmera, koji su tvrdili da je strategija produbila polarizaciju u sektoru poljoprivrede. Umesto toga, nova vizija ima za cilj da revitalizuje poljoprivredu, obezbeđujući da ona ostane konkurentna i sposobna da poljoprivrednicima obezbedi fer uslove za život i rad. Fokus Komisije biće na pojednostavljenju.

Napori će započeti racionalizacijom implementacije Zajedničke poljoprivredne politike (CAP), ogromnog programa EU poljoprivrednih subvencija koji trenutno vredi skoro trećinu ukupnog budžeta EU. Iako ekološki aspekti ostaju, oni više nisu centralni fokus kao što su bili u strategiji Farm to Fork.

Konkretno, najambiciozniji elementi prethodne strategije, revizija okvira EU za pesticide, zvanično su napušteni. Prvi put predstavljena u junu 2022. godine, takozvana Uredba o održivoj upotrebi pesticida povučena je u februaru 2024. usred sve većeg odgovora desnice protiv evropskog Zelenog dogovora i široko rasprostranjениh protesta nezadovoljnih farmera. Uprkos promeni politike, nova vizija nudi malo o reformi CAP-a (Zajedničke poljoprivredne politike), osim ponavljanja starih, nerealizovanih predloga kao što su degresivnost i ograničavanje.

Ove mere imaju za cilj da učine pravedniju raspodelu subvencija

izdvajanjem više sredstava malim poljoprivrednicima i smanjenjem plaćanja velikim poljoprivrednim preduzećima. Sistem direktnog plaćanja, koji čini oko 75% finansiranja CAP-a, dugo je bio kritikovan zbog nesrazmerne podrške u korist velikih farmi.

Zablude o svinjetini: Stručnjaci razbijaju mitove o mesu

Preuzeto: RTS

Direktor Uprave za veterinu Živko Matijević ističe da građani u Srbiji mogu biti sigurni da kupuju bezbedno meso, pod uslovom da ga nabavljaju u registrovanim prodavnicama.

“Nije toliko bitno da li su to veliki lanci ili male mesare, već da su registrovani, jer se u tim objektima sprovodi svakodnevna kontrola”,

naglašava Matijević. Što se tiče porekla mesa, kako kaže, na tržištu svežeg mesa preovlađuje domaće meso, dok se uvozno meso uvozi isključivo za preradu. "Smrznuto meso ne može da se nađe u slobodnoj prodaji, jer je ono namenjeno isključivo proizvodnji prerađevina", objašnjava Matijević.

S druge strane, Vesna Đorđević iz Instituta za meso, ističe da meso iz uvoza prolazi rigorozne kontrole pre nego što stigne do potrošača. "Svako meso koje dolazi iz inostranstva mora da ispuni standarde zemlje iz koje se uvozi, ali i dodatne standarde koje propisuje Republika Srbija. Uzorkuje se i laboratorijski ispituje kako bi zadovoljilo sve propise naše države", navodi Đorđević. Napominje i da država i Institut imaju potpunu kontrolu nad proizvodnjom domaćeg mesa. "Znamo sve - od toga kako je životinja osemenjena, kada je rođena, kako je rasla na farmi, čime je hranjena, kako je transportovana, kako su se prema njoj odnosili u klanici i kako je meso dospelo do potrošača", ukazuje sagovornica.

Matijević naglašava da je Srbija prošle godine izvezla 30 odsto više mesa nego što je uvezla. "Uvozno meso dolazi samo za poznate kupce i koristi se isključivo za preradu, što je neophodno zbog proizvodnih potreba velikih klanica i izvoza", objašnjava on.

Govoreći o ishrani, Đorđevića primećuje da postoje mnoge zablude u vezi sa vrstama mesa. "Svinjsko meso je često neopravданo na meti kritika. Na primer, leđni mišić svinje, poznat kao krmenadla, ima slična svojstva kao pileće belo meso. Ne стоји tvrdnja da svinjetinu treba potpuno izbegavati u određenim stanjima", upućuje Đorđevića. Tvrdi i da se u Institutu za meso u Srbiji ispituje čak 23 jedinjenja koja Evropska unija propisuje kao nepoželjna u mesu. "Ne sme da bude nijedne. Meso je prirodno sterilna namirnica i ne sadrži štetne supstance koje mogu ugroziti zdravlje", naglašava ona.

Kada je reč o nutritivnoj vrednosti, meso sadrži čak 19 elemenata iz

periodnog sistema i 12 različitih vitamina. "Kada bih ih sada nabrojala, svako bi prepoznao bar jedan do tri koje inače kupuje u apoteci", zaključuje sagovornica.

Kućni ljubimci preuzeli primat u veterini – stočarstvo u drugom planu

Preuzeto: B&F

Kućni ljubimci zavladali su veterinarskom praksom. Stručnjaci kažu da se negativna kretanja u stočarstvu odražavaju i na lečenje krupnih životinja. Vlasnici poljoprivrednih gazdinstava žele da uštede, pa veterinariane zovu samo kada je stani-pani, nastoje da obore cenu njihovih usluga i neretko im ostaju dužni. Nasuprot tome, vlasnici kućnih ljubimaca spremni su da plate za njihovo lečenje koliko god treba, te ne čudi da se sve veći broj mlađih veterinara odlučuje za ovaj posao. Veterinarskom delatnošću u Srbiji bavi se 1.015 firmi, među kojima prednjače instituti. Ove firme su u 2023. godini ostvarile prihode od 14,6 milijardi

dinara, pokazuje finansijska analiza kuće CompanyWall Business. Procenjuje se da ih u privatnoj praksi ima mnogo više, samo na području Vojvodine radi ih na stotine. Najviše ih je u gradovima, a podrazumeva se i da skoro svako selo ima veterinara. S obzirom na razvijenu poljoprivredu, bilo bi za očekivati da preovlađuju veterinari koji se bave velikom praksom, ali u Naučnom institutu za veterinarstvo Novi Sad kažu da su kućni ljubimci preuzeli primat i u Vojvodini.

"Ozbiljan novac se izdvaja za lečenje kućnih ljubimaca. Vlasnici su spremni da se odreknu svega, samo da kućni ljubimac dobije sve što mu treba. Za to vreme, veterinarian u velikoj praksi radi fizički težak posao i nije poštovan. On ima problem sa obeležavanjem, lečenjem, kontrolom životinja. Veterinari velike prakse imaju po nekoliko knjiga dužnika. Neretko se vlasnici gazdinstava odlučuju da sami leče životinje, što je opasno iz više razloga, posebno kada bez selekcije i znanja daju lekove", upozorava stručnjak ove ustanove dr Vladimir Polaček.

U Veterinarskoj komori Srbije slažu se sa zapažanjem da domaći poljoprivrednici rade mnogo toga sami oko životinja. Sada sami i osemenjavaju, što je ranije bilo nezamislivo bez veterinara. "Kad je

baš stani-pani, zove se veterinar. Još ako gazdinstvo ima više stotina krava, obara se cena jer su domaćini stalno u strahu da će tu veterinar ne znam Koliko imati da radi. Najčešće ne isplaćuju veterinara, duguju, pa angažuju nekog drugog. Sve to utiče da se velika praksa gasi. Ona u Vojvodini rapidno opada, dok se u Raškoj i Novom Pazaru još uvek drži zbog razvijenog stočarstva", objašnjava Žolt Kalo.

Ko je kriv za poskupljenja?

Preuzeto: Radar

U formiranju cena u prodavnicama generalno učestvuju tri strane – proizvođači, trgovci i država. Proizvođači svoje cene formiraju na temelju troškova proizvodnje i uslova na tržištu. Ako se krene od troškova proizvodnje, situacija nije sjajna. Naši proizvođači uglavnom proizvode male serije, jer je tržište malo. Nebrojeni parafiskalni nameti, visoka cena energenata, pre svega goriva, korupcija, pravna nesigurnost ili neusklađenost zakona, dodatni su razlozi zašto domaća proizvodnja pravi skupe proizvode. Ako se analiziraju tržišni uslovi, uočiće se da postoje bitne razlike i po granama proizvodnje i po proizvođačima, jer neki proizvođači imaju relevantnu konkureniju, a drugi na ovaj ili onaj način imaju neki privilegovan položaj. Problem se dodatno komplikuje kad proizvođači sa privilegovanim statusom pritisnu trgovce da im daju privilegovan položaj i na policama, što ima za posledicu da mali i srednji proizvođači gube tržišne pozicije i polako nestaju.

Slična je situacija i sa trgovcima. Troškovi poslovanja rastu iz godine u godinu. Ako je nekada trebalo 20 odsto marže da bi poslovali pozitivno, sada nije dovoljno ni 25 odsto. Inflatorni strah snažno podstiče rast cene. Svi se boje da će postati inflatori gubitnici. Postoji i problem takozvane konsolidacije

tržišta, što je eufemizam za uništavanje malih i srednjih trgovaca. Naše tržište se sve više "konsoliduje", ali to ne znači da će veliki igrači spustiti svoje marže. Čak i ako spuste, krajnje cene koje kupci vide na polici, to je zbog pritiska na proizvođače koje prisiljavaju da im spuste cene proizvoda, a ne zbog neke tehnološke uštede ili smanjenja njihove marže. Veliki trgovci to mogu, mali ne mogu. Oni mogu samo spuštati maržu, okrenuti se manjim ili većim delom sivoj ekonomiji ili staviti katanac na prodavnicu.

S obzirom na to da ni veliki trgovci ne mogu značajno pritiskati proizvođače sa privilegovanim položajem, ostaje im samo da pritisnu male i srednje, uglavnom domaće proizvođače, kojima će to umanjiti zaradu, otežati razvoj i na kraju ih učiniti nekonkurentnim i ukloniti sa tržišta. Glavni igrač u ovoj priči je, ipak, država. Međutim, neefikasne investicije, nerazumno trošenje novca i neadekvatna pravila (kad antimonopolska komisija dozvoli stvaranje monopola), daju "savršenu oluju", odnosno recept kako se sistemski ubija privredni sistem i osiromašuje stanovništvo.

IGF 2025: Stručnjaci o budućnosti žitne industrije i globalnom tržištu

Preuzeto: agronews

Međunarodna žitna konferencija (International Grain Forum) održana je marta meseca u Beogradu, u organizaciji novosadske Produktne berze a uz podršku PKS i Mediteranske brodske kompanije (MSC). Na konferenciji su učestvovali vodeći stručnjaci iz sektora žita i berzanskog poslovanja, kao i predstavnici renomiranih kompanija i institucija, kako bi razmenili iskustva o trgovini žitaricama i kretanjima na globalnom tržištu, alternativnim izvorima finansiranja, regenerativnoj poljoprivredi i održivim praksama, transportu i logistici u sektoru žita.

Direktor Produktne berze Vlado Kovačević napomenuo je da se industrija suočava sa brojnim izazovima, posebno kada su u pitanju nestabilno tržište, geopolitički izazovi i klimatske

promene, ali i da je važno da se poljoprivrednici iz Srbije što više upoznaju sa savremenim trendovima kroz edukaciju.

"Ova konferencija je namenjena žitariskom sektoru i sama konferencija je napravljena da odgovori na izazove koji su pred našim ratarima. Da bi se nešto promenilo, treba krenuti od planiranja proizvodnje. Produktiva berza organizovala je seriju kurseva vezanih za sticanje znanja i način planiranja setvene strukture. To je najvažniji momenat u prodaji poljoprivrednih proizvoda", rekao je Kovačević.

Stevica Čarapić, regionalni direktor Mediteranske brodske kompanije za Srbiju, Severnu Makedoniju i Crnu Goru, govoreći o problemima i potencijalima izvoza žitarica, istakao je izazove sa kojima se proizvođači i trgovci suočavaju prilikom otpreme žitarica u regionu. "Do sada нико nije razmatrao mogućnost isporuke žitarica kontejnerima na glavna tržišta za naše žitarice, kao što su Bliski i Daleki istok, kao i Afrika. MSC pokriva sve luke u tom delu sveta", naveo je Čarapić. Dodao je da ta kompanija tek počinje sa plasiranjem žitarica iz Srbije, za koju smatra da ima izuzetno veliki potencijal.

Gosti konferencije imali su priliku da čuju i iskustva o načinu finansiranja poljoprivredne proizvodnje u Brazilu. Naime, u toj zemlji su u upotrebi instrumenti predžetvenog finansiranja, gde se budući prinos vrlo efikasno koristi kao kolateral za obezbeđenje kredita. Ti krediti su povoljni, a kako je rekao Jonatas de Alencar Moreira, generalni koordinator za instrumente tržišta i finansiranja Ministarstva poljoprivrede Brazila, više od 50% proizvodnje u velikom obimu funkcioniše putem finansiranja unapred. U Srbiji je Zakon o predžetvenom finansiranju usvojen 2014. godine, ali njegova primena nije zaživila.

Nov metod dugoročnog predviđanja suša

Preuzeto: Danas

Precizna prognoza suša mogla bi imati veliki značaj u upravljanju vodnim resursima na nacionalnom i međunarodnom nivou, kao što je predviđeno Okvirnom direktivom EU o vodama.

Temperature rastu, padavine su ili intenzivne i u kratkom vremenskom periodu padne velika količina koja donose poplave, ili ih nema nedeljama. Dugoročna prognoza suše baš kao i vremenska prognoza mogla bi umnogome olakšati neke procene.

Kako piše *Energetski portal*, postojeći metodi predviđanja, koji se oslanjaju na kratkoročne vremenske prognoze, uglavnom su efikasni samo za jednu sezonu i ne pružaju dovoljno podataka za dugoročno planiranje.

Stoga su neophodni neki novi pristupi koji će omogućiti pravovremene i efikasne odgovore na nestaćicu vode. Jedan od obećavajućih alternativnih metoda koristi znanje o ponavljajućim obrascima u velikim vremenskim sistemima.

Nova metodologija u analizi suša. Kako bi testirali ovaj pristup, istraživači su koristili podatke iz dva izvora. Prvi izvor su zapisi Nacionalnog arhiva nivoa podzemnih voda Britanskog geološkog instituta (NGLA) u periodu od 1960. do 2023. godine, gde su analizirali trajanje i intenzitet suša na osnovu nivoa podzemnih voda.

Drugi izvor je Indeks severnoatlantske oscilacije (NAO), koji meri razlike u atmosferskom pritisku na nivou mora između sumpotropskih i polarnih regiona severnog Atlantika.

Dugoročno, ovakvi sistemi mogu uticati na vremenske obrasce hiljadama kilometara daleko i

predstavljaju ključni faktor za padavine u Evropi.

Istraživači su uporedili trendove suša zabeležene u NGLA sa osmogodišnjim ciklusima identifikovanim u NAO indeksu, kako bi testirali značaj ovih povezanosti. Kombinacija ovih podataka omogućila je izradu modela koji istražuje kako NAO utiče na pojavu i trajanje suša u podzemnim vodama, kako je objašnjeno na sajtu Evropske komisije.

Preciznija predviđanja do četiri godine unapred. Rezultati istraživanja pokazuju da NAO obrasci mogu služiti kao prediktor trajanja i intenziteta suša na nacionalnom i regionalnom nivou. Ovim metodom moguće je predvideti suše i do četiri godine unapred, što značajno poboljšava postojeće metode koje se oslanjaju na mesečne podatke ili prosečne zimske padavine.

Preciznost modela varirala je u zavisnosti od trajanja suša, pri čemu je najbolje rezultate pokazivao pri predviđanju dužih suša. Takođe, njegova efikasnost zavisila je od hidrogeoloških regiona. Najbolji rezultati dobijeni su u oblastima gde vodeni sistem sporo reaguje na promene u padavinama.

AĐUVANT KOJEM SE VERUJE

Organic Compliant

BAZIRANO
NA MILLER
PINOLENE®
TEHNOLOGIJI

VIN-Film je superiorni okvašivač za unapredjenje depozicije i pomoćno sredstvo za poboljšanje kontakta, vlaženja i rasporeda sredstava za zaštitu i folijarnu ishranu na površini biljke. VIN-Film SMANJUJE efekte spiranja depozita sredstava za zaštitu i folijarnu ishranu usled padavina, njihovu isparljivost i degradaciju pod uticajem ultraljubičastog (UV) zračenja na naslage, a istovremeno POVEĆAVA efikasnost i vek trajanja primenjenih agrohemikalija, uz smanjenje uticaja na životnu sredinu.

VIN-Film®

UVOZNIK:
VINS 2000 D.O.O.
vins2000@eunet.rs

DISTRIBUTER:
AGROMARKET D.O.O.
www.agromarket.rs

MILLERCHEMICAL.COM

Istorija je učiteljica života,

a najbolji su joj daci oni iza kojih je
ostalo seme, plodovi i rodne njive.

Iako arheološka nalazišta i istorijski izvori pokazuju da je na ovim, našim prostorima čovek proizvodio hranu i od nje živeo još od najranijeg vremena, ipak je istorija organizovane poljoprivredne proizvodnje dužnik nekim izuzetnim ljudima i njihovim vizijama. Otuda su na stranama pred vama jednako i pisci, vladari i naučnici, daci i učitelji, novinari i urednici, seljaci i gospoda, profesori i studenti. Nekima se od njih istorija odužila kroz titule i priznanja, a najveći broj njih je ostao skriven od slave, bez tantijema, sa zalogom u budućnost i neizbrisivim tragom u temeljima onoga što se danas zove poljoprivreda u Srbiji. U amanet su nam ostavili beskompromisno poštovanje prema zemlji, prirodi i njenim resursima, utkali u koren nauke jednako i znanja koliko i straha, nade i poverenja da će zemlja uvek onoliko dati, koliko smo mi spremni da njoj ponudimo.

I, kako prolazi vreme, a nauka i tehnologija napreduju menjajući načine na koje se obavlja poljoprivredna proizvodnja, jedna stvar se ne menja kroz vreme. A to je da su u poljoprivredi, LJUDI nezamenjivi. U narednim brojevima Agrosveta čitajte priče o tim ljudima i o svim ljudima koji danas ogrubelih ruku, a čistog obraza rade najvažniji posao na svetu.

Mislimo na našu budućnost – Srednje poljoprivredne škole u Srbiji

Dragan Đorđević,
dipl. inž. poljoprivrede

Kada ovaj tekst bude izšao iz štampe, nadam se da će školstvo, pre svega osnovno i srednje biti normalizованo, bilo nadoknadama, sažimanjem gradiva ili nekim trećim načinom. U svakom slučaju, u junu ili julu će iz školskih klupa izaći još jedna generacija koja je završila osnovnu školu i nalazi se pred prvom životnom prekretnicom, izborom zanimanja. Naravno, prvi izbor ne mora biti i konačan ali može značiti i putokaz ka kasnjem usmerenju, uglavnom „glavobolja ne gine“ Verovatno će dečije glavice još tokom majske i junskih vrućina biti još vrelje ali tu su i roditelji da malo „spuste loptu ili ohlade glave“ i pomognu oko daljih koraka.

Kao neko ko je vezan uz agrar, ali i kao roditelj, čija deca, moram priznati, ipak nisu otišla da se agrarno školuju, kroz naredne rečenice pokušaćemo da budućim srednjoškolcima predstavimo jednu od opcija – srednješkolsko poljoprivredno obrazovanje.

No, na početku, malo istorije.

Početak obrazovanja iz oblasti poljoprivrede na teritoriji Srbije vezuje se za 1851. godinu kada je formirana Prva državna ekonomija „Заведене економије“ i „Земљоделска школа“ sa zadatkom da „служи за образовање и науку сваке земаљске врсте“. Dve godine kasnije, 10. Januara 1853., knjaz Aleksandar Karađorđević potpisao je akt „Устроени у земљоделске школе у Топчићеру“ čime je ozvaničen početak školovanja đaka.

Jedan od prioritetnih zadataka agrarne i kulturne politike u Srbiji tog doba, a pogotovo na selu bio je obrazovanje poljoprivrednika jer samo edukovan poljoprivrednik može lakše da prati i primeni novine koje se dešavaju u poljodelstvu. U tom cilju počinju da se formiraju i škole za edukaciju poljoprivrednika. Paralelno, razvija se i obrazovanje dece, pa se formiraju dvogodišnje i četvorogodišnje škole koje objedinjuju nastavu, praktičnu i teorijsku. Naravno, prva godina je bila posvećena učenju opšteobrazovnih predmeta, kao čitanje, pisanje, računanje, nauka hrišćanska, vojno učenje, građevinarstvo, stolarstvo a u drugoj se pored pomenutih i osnove poljoprivrednih nauka, kao geometrija sa zemljomerstvom, voćarstvo i prerada voća, zemljodelstvo... U trećoj i četvrtoj godini se uvode specijalizovani predmeti kao vinogradarstvo sa vinodeljstvom i podumarstvom, livadarstvo, graditeljstvo, stolarstvo, marveno lekarstvo, uprava dobara, poljoprivredno računovodstvo i nauka o zdravlju uz izvođenje praktičnih poljoprivrednih radova.

Krajem XIX i u prvoj deceniji XX veka, u pojedinim sreskim mestima osnivaju se okružne poljoprivredne stanice koje su bile preteće osnovnih i srednjih poljoprivrednih škola koje su imale zadatak da pruže osnovna znanja iz oblasti poljoprivrede. Prvi učenici su bili sinovi imućnih seljaka iz okruga.

Generalno, poljoprivredno školstvo se može podeliti u 4 perioda i to:

- Prvi period - osnivanje poljoprivrednih škola u Topčideru (1853) i Požarevcu (1870), te otvaranje katedre "Jestastvena istorija i agronomija" na Beogradskom liceju 1853. godine;
- Drugi period – od 1882. do kraja I Svetskog rata, a počinje otvaranjem poljoprivrednih škola u Kraljevu (1882), Bukovu kraj Negotina (1891) i Šapcu (1894). U ovom periodu donosi se i zakon o nižim poljoprivrednim školama, a pominje se i osnivanje poljoprivrednog fakulteta.
- Treći period – period između dva svetska rata kada se osnivaju i srednje poljoprivredne škole (1919 – Ada; 1921 – Vršac, Valjevo; 1922 – Čuprija; 1923 – Aleksandrovac; Aleksinac, Novi Sad – Futog; 1927 – Leskovac, Prokuplje, Zaječar, Požarevac, Kragujevac; 1928 – Smederevska Palanka, Paraćin; 1931 – Sevojno; 1936 – Preševo; Brus, Čajetina; 1943 – Aranđelovac, Smederevo) i Poljoprivredno-šumarski fakultet u Beogradu (1919).
- Četvrti period – od kraja II Svetskog rata do danas - novi društveni odnosi i nova organizacija poljoprivredne stručne službe zahteva i brojne školovane kadrove te se 1945. godine npr. u Vojvodini osnivaju 3 srednje poljoprivredne škole (Vršac, Srpska Crnja, Subotica), a 1946. godine, u drugoj godini nakon rata, još nekoliko, u Leskovcu, Somboru, Prištini, Smederevu i Rumi. I tako do se u narednih petnaestak godina formiraju nove srednje poljoprivredne škole, a neki i gase. Jer, nakon šezdesetih godina se ulazi u industrializaciju zemlje.

Dalji razvoj poljoprivrednog školstva do kraja XX veka bio usmeren na jačanje kako srednjoškolskog sistema, tako i visokoškolskog, kroz osnivanja fakulteta u Novom Sadu, Čačku i Prištini, te viših škola u Šapcu, Prokuplju ...

Danas, u trećoj deceniji XXI veka, srednješkolsko poljoprivredno obrazovanje se odvija u 28 obrazovnih institucija. Neke od njih poseduju i spostvene poljoprivredne površine, laboratorije, poljoprivrednu mehanizaciju, objekte za čuvanje stoke, a pojedine, kao:

*Poljoprivredna škola sa domom učenika
PK Beograd - Palilila (Beograd),*

Srednja poljoprivredna škola sa domom učenika - Šabac

*Poljoprivredno-veterinarska škola sa domom učenika
Svilajnac - Svilajnac,*

*Poljoprivredna škola sa domom učenika
"Valjevo" - Valjevo,*

*Poljoprivredna škola sa domom učenika
Futog - Novi Sad,*

Poljoprivredna škola sa domom učenika - Bačka Topola,

*Poljoprivredna škola sa domom učenika
"Ljubo Mićić" - Požega,*

*Poljoprivredna škola sa domom učenika
"Rajko Bosnić" - Negotin,*

*Poljoprivredna škola sa domom učenika
"Sonja Marinković" - Požarevac,*

Poljoprivredno-veterinarska škola sa domom učenika - Rekovac,

raspolaću i smeštajnim kapacitetima za učenike.

Ostale srednje škole kao:

Poljoprivredna škola - Leskovac,

Poljoprivredna škola Šumatovac - Aleksinac,

*Poljoprivredno-šumarska škola
"Josif Pančić" - Surđulica,*

*Poljoprivredno-hemijiska škola
"Dr Đorđe Radić" - Kraljevo,*

Poljoprivredna škola "Radoš Jovanović - Selja" - Prokuplje,

Poljoprivredno-mašinska škola - Žitorađa,

Poljoprivredno-hemijiska škola - Obrenovac,

Poljoprivredna škola "Josif Pančić" - Pančevo,

Poljoprivredna škola - Vršac,

*Poljoprivredno-tehnički srednjoškolski centar
"Besedeš Jozef" - Kanjiža,*

*Srednja poljoprivredno-prehrambena škola
"Stevan Petrović – Brile" - Ruma,*

Poljoprivredna škola - Bač,

Poljoprivredna škola - Priština - Leposavić

Poljoprivredna škola - Lipljan (Donja Gušterica),

Srednja poljoprivredna škola – Zrenjanin,

*Tekstilno-tehnološka i poljoprivredna škola
"Despot Đurađ" - Smederevo,*

Srednja poljoprivredna prehrambena škola - Sombor

Srednja stručna škola "Vasa Pelagić" – Kovin,

imaju u svom sastavu kabinete, laboratorije, a praktičnu nastavu izvode delom na svom, a delom na imanjima drugih privrednih subjekata na području na kome obavljaju svoju pedagošku aktivnost.

Mogli ste da pročitate koje su nekadašnji đaci predmeti izučavali. Šta učenici srednjih poljoprivrednih škola

danas uče? Pa evo obaveznog nastavnog plana koje učenik npr. *Poljoprivredne škole sa domom učenika "Valjevo" u Valjevu*, a koji se školuje za zanimanje Poljoprivredni tehničar izučava kroz četvorogodišnje školovanje:

Srpski jezik i književnost, Strani jezik Fizičko vaspitanje, Matematika, Računarstvo i informatika, Istorija, Ekologija i zaštita životne sredine, Geografija, Hemija, Sociologija sa pravima građana, Biologija, Fizika, Latinski jezik, Pedologija i agrohemija, Mechanizacija u poljoprivredi, Zaštita bilja, Ratarstvo i povtarstvo, Voćarstvo i vinogradarstvo, Rasadničarstvo, Stočarstvo, Preduzetništvo, Profesionalna praksai Verska nastava/ Građansko vaspitanje.

Učenik tokom školovanja u drugom, trećem i četvrtom razredu bira i jedan izborni predmet, a u ponudi su: *Drugi strani jezik, Istorija (izabrane teme), Izabrana poglavlja matematike, Geografija u poljoprivredi, Likovna kultura, Logika sa etikom, Agrarni turizam, Zadrugarstvo, Klimatske promene u poljoprivredi, Veštačka inteligencija i robotika, Organska proizvodnja u povtarstvu i Obnovljivi izvori energije.*

Draga dečo i roditelji, izvor je vaš. Čovečanstvo je sve brojnije, hrane treba sve više, a neko treba da je proizvede. Ko, ako ne generacije koje tek stupaju na svoju životnu stazu.

Suzbijā korov taman
kako treba...

LAKO, A JAKO

Organo

Privedili:
Dragan Đorđević
Ines Cvijanović Bem

12 argumenata zašto izabrati organsku hranu

Ines Cvijanović-Bem,
dipl. inž. poljoprivrede

Osvršeni potrošači organskih proizvoda često navode brojne argumente u vezi sa svojim odlukama o kupovini. U sledećem rezimeu predstavljamo vam 12 najvažnijih argumenata u korist konzumiranja sertifikovane organske hrane u odnosu na namirnice iz konvencionalne proizvodnje:

1. Ostaci pesticida. Konzumiranje organske hrane značajno smanjuje količinu hemikalija u našoj ishrani, posebno perzistentnih pesticida jer je u proizvodnji organske hrane upotreba pesticida i đubriva strogo kontrolisana. Umesto toksikološki nepovoljnih pesticida, organski farmeri koriste tzv. BIOPESTICIDE, koji su prirodnog porekla i njihova upotreba u organskoj poljoprivredi mora biti unapred odobrena. Opšte pravilo u vezi sa listom supstanci koje se mogu koristiti je da su supstance koje se nalaze u prirodi dozvoljene, a upotreba sintetičkih supstanci je zabranjena, uz nekoliko izuzetaka.

2. Bez GMO. Konzumiranje organske hrane je najbolji način da izbegnete hranu koja sadrži genetski modifikovane organizme (GMO). U organskoj proizvodnji je zabranjena upotreba GMO. To znači da organski poljoprivrednik ne može da seje genetski modifikovano seme, organski uzgojena krava ne može da se hrani GMO sojom ili kukuruzom, a fabrika za proizvodnju organske hrane ne može da koristi genetski modifikovane sastojke. Da bi dobili sertifikat o organskom proizvodu, farmeri i preradivači moraju da dokažu da ne koriste GMO i da su obezbedili svoje proizvode od kontakta sa zabranjenim supstancama, kao što je GMO, u celom lancu od farme do trpeze potrošača.

3. Zdravlje ljudi. Opseg konzervansa, aditiva, boja i aroma koji se mogu koristiti u organskoj hrani veoma je strogo regulisan i sveden na minimum. Nasuprot tome, jako veliki broj hemijskih materija se mogu dodati konvencionalnoj, upakovanoj, "neorganskoj" hrani, uključujući konzervanse, arome i boje koje mogu izazvati ozbiljne zdravstvene probleme. Ovi aditivi često izazivaju vid zavisnosti i mogu dovesti do brojnih zdravstvenih problema. Dodavanjem ovih sintetičkih aditiva se pojedinstinije proces proizvodnje hrane. Međutim, skriveni trošak ove „jeftine“ hrane je cena koju potrošači plaćaju svojim zdravljem. Od dijabetesa preko gojaznosti do ADHD-a, bolesti povezane sa hranom su na vrhuncu svih vremena.

4. Zdravlje zemljišta. Organska poljoprivreda čuva zdravlje zemljišta, a zdravo zemljište stvara zdravu hranu i zdravu životnu sredinu. Zdravo zemljište je osnova organske poljoprivrede. Organski farmeri koriste prirodna organska đubriva i poboljšivače zemljišta, kompostabilne organske materijale, zelenišna đubriva, pokrovne useve uzgajane posebno za poboljšanje zemljišta. Na ovaj način se čuva mikroflora zemljišta, koja stvara povoljne uslove za razvoj biljaka, pa su one uz pomoć korisnih mikroorganizama otpornije na bolesti i napad štetočina.

5. Pravilna Ishrana. Organska hrana sadrži više vitamina, minerala, enzima i mikronutrijenata nego konvencionalno proizvedena hrana. Sve je više dokaza o tome kako način uzgoja biljaka može uticati na nutritivni sadržaj namirnica. Na primer, jedna šestogodišnja studija je otkrila više antioksidanata i veći sadržaj flavonoida u organskom luku nego u konvencionalno proizvedenom luku.

Brojne studije dokazuju da organski mlečni proizvodi i meso sadrže značajno više omega-3 masnih kiselina, kao posledica ishrane životinja biljnom hranom iz organskog uzgoja koja je bogata ovim masnim kiselinama, pa one završavaju u mleku i mesu.

Sada je već široko poznato da je povrće iz organske proizvodnje bogatije C vitaminom, magnezijumom, fosforom, a sadrži mnogo manje štetnih nitrita u odnosu na povrće proizvedeno na konvencionalni način.

Rađen je i veliki broj analiza mleka i mlečnih proizvoda, direktno sa polica u prodavnicama, koje su pokazale razlike u sadržaju antibiotika u njima. Naime, mleko iz organskog uzgoja je bez ostataka antibiotika.

6. Budućnost naše hrane. Dobro je ako potrošači biraju organsku hranu i kupuju je prema svojim mogućnostima, jer će se tako pre ili kasnije izbalansirati ponuda i potražnja. Ovo treba da ojača poziciju potrošača u oblikovanju tržišta hrane. Trošenje novca u organskom sektoru je direkstan glas za održivu budućnost budućih generacija. Što je veća potražnja potrošača za organskim proizvodima, oni lakše postaju dostupni u većem, širem asortimanu.

7. Zračenje. U prehrambenoj industriji se veoma često kao metod sterilizacije ili dezinfekcije koristi ionizujuće

zračenje. Poznato je da dugotrajno izlaganje zračenju može imati loše posledice po zdravlje. U procesu prerađe organskih namirnica, ovaj vid obrade nije dozvoljen.

8. Klimatske promene. Organska poljoprivreda podržava dekarbonizaciju tj smanjenje ugljen-dioksida (CO_2) u atmosferi. Primarna prednost organskog ratarstva i stočarstva u odnosu na konvencionalnu poljoprivrednu je ta što se fokusira na proizvodnju zasnovanu na zemljишtu, čiji je osnovni princip očuvanje i poboljšanje kvaliteta zemljишta. Zdravo zemljишte se suprotstavlja klimatskim promenama uklanjanjem ugljenika iz atmosfere. Ovo je slično načinu na koji prirodni ekosistemi poput šuma i livada, deluju kao depoi ugljen-dioksida u prirodi. Nedavni podaci iz poljoprivrednih sistema i ispitivanja šuma i pašnjaka širom sveta pokazuju da bismo mogli da vežemo više od 100% trenutne godišnje emisija CO_2 , ako bi prešli na principe organske poljoprivredne prakse.

9. Polinatori – Opršivači. Intenzivna poljoprivredna proizvodnja zahteva upotrebu hemijski materija u ogromnom obimu što predstavlja veliku pretnju za opršivače. Ovde se prvenstveno misli na pčele, ali i na sve ostale životinje koje u prirodi imaju tu nezamenljivu ulogu. Konvencionalna poljoprivreda, velikom brzinom smanjuje površine koja su prirodna staništa za polinatore jer se kulture uzgajaju u velikim kompleksima i često u monokulturi, a primena sintetskih insekticida ima direkstan, koban uticaj na opršivače.

Organske farme, sa druge strane, pružaju pogodne uslove za opršivače. To je zato što uslovi organske poljoprivrede, ne samo da, zabranjuju upotrebu sintetičkih pesticida, od kojih su mnogi veoma toksični za pčele, već takođe zahtevaju od organskih poljoprivrednika da upravljaju svojim farmama na način koji promoviše biodiverzitet i štedi prirodne resurse.

10. Poljoprivredni radnici. Organska poljoprivreda ne izlaže radnike na farmama i okolinu štetnim zdravstvenim efektima koji su rezultat upotrebe opasnih, postojanih pesticida. Rezultati nedavno objavljene studije u časopisu *Environmental Research* pokazuju da konzumiranje organske hrane može u velikoj meri smanjiti količinu pesticida u ljudskom telu. Studija je otkrila da su porodice koje su prešle na 100% organsku ishranu brzo i dramatično smanjile svoju izloženost raznim pesticidima – u proseku za oko 60% za svega šest dana.

11. Zaštita životne sredine. Odabirom da konzumiramo organsku hranu, svi podržavamo zdravu životnu sredinu. Organska poljoprivreda ima mnoge prednosti na životnu sredinu: obnavlja zdravlje tla i sprečava da različiti zagađivači završe u vodotokovima. Voda i zemljишte su dva izuzetno važna resursa potrebna za proizvodnju hrane. Organska poljoprivreda ima za cilj povećanje i očuvanje biodiverziteta i značajno manju emisiju gasova staklene bašte.

12. Voda. Organska poljoprivreda štiti reke, potoke i jezera od toksičnog oticanja izazvanog konvencionalnom poljoprivredom. Mnogi nusproizvodi konvencionalne poljoprivrede ugrožavaju slivove i zagađuju vodu za piće. Prekomerne količine sintetskih đubriva i pesticida se ispiraju u podzemne vode, a preko njih završavaju u različitim vodotokovima. Višak azota i fosfora koji dospeva u vodu izaziva rast algi (cvetanje algi) za kratko vreme. Prekomerni rast algi troši kiseonik i blokira sunčevu svetlost potrebnu podvodnim biljkama. Nedostatak kiseonika onemogućava opstanak vodenih organizama, stvarajući mrtve zone.

Organskim farmerima je dozvoljeno da koriste isključivo prirodna organska đubriva i poboljšivače zemljишta, kao što su stajnjak, zelenišna đubriva, kompost, dodavanje korisnih mikroorganizama koji se prirodno nalaze u zemljишtu, a pomažu brzu razgradnju organske materije i na taj način povećavaju kapacitet zemljишta za vezivanjem hranljivih materija potrebnih biljkama za pravilan rast i razvoj. Takvo zemljишte ima puferske sposobnosti i sprečava prekomerno ispiranje azota i fosfora i drugih štetnih materija u podzemne vode.

Ovo su 12 glavnih argumenata koje pristalice organske proizvodnje koriste u raspravama sa tzv. konvencionalistima. Ako oni nisu dovoljno ubedljivi, šta reći?

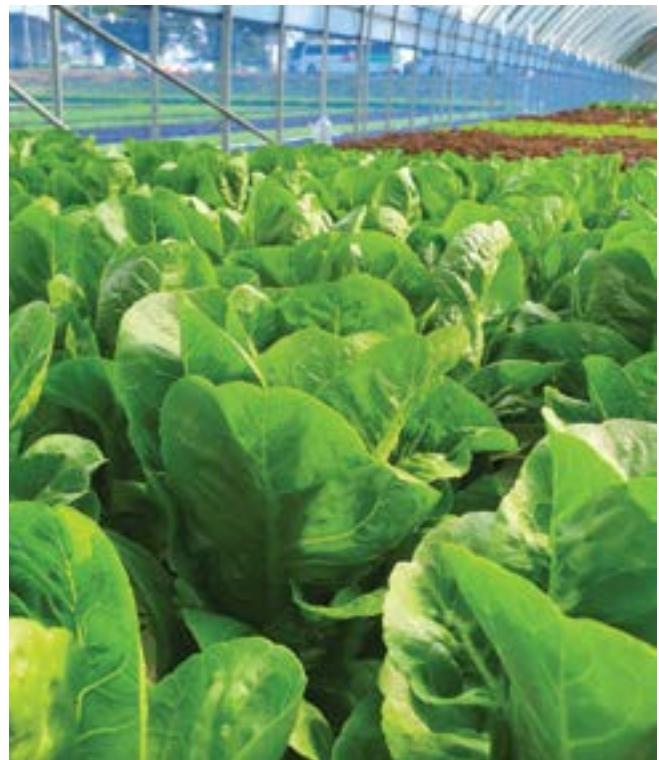

Skoro 11 odsto zemljišta pod organskom proizvodnjom u EU

Preuzeto: Poljoprivrednik

Organska poljoprivreda u Evropskoj uniji nastavila je stabilan rast dostigavši 17,7 miliona hektara, što čini 10,9 odsto ukupnog poljoprivrednog zemljišta. Broj organskih proizvođača u EU porastao je za skoro dva odsto, dostigavši blizu 435.000. Ovi najnoviji podaci o trendovima u organskoj proizvodnji objavljeni su u godišnjaku The World of Organic Agriculture, Međunarodnog instituta FiBL, a predstavljeni su na nedavno održanom sajmu organske proizvodnje BIOFACH u Nurnbergu.

Španija je sa tri miliona hektara 2023. godine preuzeala vodeću poziciju od Francuske po veličini površina pod organskom proizvodnjom. Francuska trenutno ima 2,8 miliona hektara, a Italija 2,5 miliona hektara.

U Srbiji samo 0,6% poljoprivrednog zemljišta pod organskom proizvodnjom

Preuzeto: Dnevnik

Samo 0,6 odsto poljoprivrednog zemljišta u Srbiji obrađuje se po organskim principima. Prema poslednjim podacima Ministarstva poljoprivrede, u 2023. godini se na oko 29.000 hektara odvija organska proizvodnja, što je povećanje za oko 4.000 ha u odnosu na godinu dana ranije. Od toga su 17.564 ha obradive površine dok su livade i pašnjaci na 11.437 ha. U prelaznom periodu je blizu 11.000 ha, a u organskom statusu oko 18.000 ha. Proizvođači su posebno razočarani kašnjenjem državnih podsticaja. Iako je prošlogodišnjim pozivom maksimalni iznos podsticaja povećan na 2,52 miliona dinara za biljnu proizvodnju i predviđeno 55 miliona za stočarsku proizvodnju, proizvođači još uvek čekaju novac.

Industrijsko krmno bilje najzastupljenije u organskoj poizvodnji u Vojvodini

Preuzeto: RTV

Proizvodnjom organske hrane danas se u Srbiji bavi oko 6.700 gazdinstava. Ta vrsta proizvodnje se odvija na 30.000 hektara. U regionu Vojvodine dominantno se proizvodi organsko industrijsko krmno bilje, dok se na jugu Srbije uzgaja organsko voće, a najmanje površina ima pod organskim povrtarskim kulturama. Od voća se po organskim principima gaje jabuka, kruška, višnja, trešnja, a od povrća to je cvekla, krompir, paradajz, zelena salata, šargarepa. Organska proizvodnja postala je aktuelna početkom 90-tih godina prošlog veka. Ono što danas podrazumevamo pod organskom proizvodnjom jeste poštovanje strogih ekoloških principa koji omogućavaju zdravo zemljište, kao i celokupan ekosistem.

Oporavlja se evropsko tržište organskih proizvoda

Preuzeto: agronews

Uprkos klimatskim promenama, inflaciji i globalnim tenzijama, evropsko tržište organske hrane u 2024. pokazuje otpornost i nove mogućnosti za rast. Nakon stagnacije i pada tražnje u 2022. zbog inflacije i rasta troškova života, 2023. i 2024. bile su svedoci skromnog oporavka na tržištu organske hrane, posebno u zapadnoj i severnoj Evropi, navodi kompanija LoginEko. Ključni pokretači ovog oporavka uključuju rastuće maloprodajne cene i povećano prisustvo u diskontnim lancima i sektoru organskog ugostiteljstva. Pokretači rasta evropskog tržišta organske hrane uključuju širenje organskog poljoprivrednog zemljišta u EU, sve veći naglasak na održivosti, kao i podršku vlada i institucija EU.

Sekator[®] OD

I DALJE U VRHU

JER KVALITET NE ZASTAREVA

Oštro protiv korova

10%
NIŽA CENA

Stočarski kutak

Priredio: Dragan Đorđević, dipl. inž. poljoprivrede

Dobit živinara za dve godine četiri puta veća

Preuzeto: Biznis

Živinarstvo je jedan od ključnih segmenata domaće poljoprivrede i prehrambene industrije, ali se poslednjih godina suočava sa brojnim izazovima – od rasta troškova stočne hrane i energenata do promena u potražnji i sve strožih regulativa. Ipak, uprkos tržišnim turbulentijama ovaj sektor beleži stabilan rast, a pojedine kompanije uspešno unapređuju proizvodnju, uvodeći modern tehnologije i standarde kvaliteta.

Firme koje se bave uzgojem živine u Srbiji iz godine u godinu beleže sve veću dobit, pokazuju podaci bonitetne kuće CompanyWall. Tako je u 2021. godini ukupna dobit iznosila 660,7 miliona dinara, da bi godinu dana kasnije bila na 1,5 milijardi dinara, a u 2023. je dostigla 2,5 milijarde dinara.

Miroslav Đurđević iz porodične firme "Jaje Produkt" iz Čeneja, osnovane još 1996. godine, kaže da cena žitarica direktno utiče na njihov posao, odnosno profit, i da je

ona prilično porasla u proteklom periodu. "Naša firma ima 6.000 tona skladišnog kapaciteta i tokom žetve otkupimo žitarice po povoljnijoj ceni, što doprinosi da nemamo velikih proizvodnih problema", objašnjava on i dodaje da imaju ukupno 115.000 koka nosilja, u tri objekta. Đurđević ističe da jaja ne mogu da izvoze u zemlje Evropske unije, jer im to ne dozvoljava zakon, ali ukazuje i na visoku cenu ove namirnice.

"Mi radimo isključivo za domaće tržište. Povremeno izvezemo deo proizvodnje u Crnu Goru ili Bosnu i Hercegovinu, ali nemamo te kapacitete, odnosno proizvodimo toliko jaja da zadovoljavamo domaće tržište, odnosno njegov deo. Pritom, mi prodajemo jaja za 10-11 dinara u vеleprodaji, doksu ona u prodavnicama 23-24 dinara. Mislim da jaja imaju najveće marže", kaže Đurđević. On navodi da uzgoj živine i proizvodnju jaja prilagođavaju tehnologiji i novim standardima, te da su konkursali za IPARD program, ali još uvek nemaju odgovor. Ipak, ističe da država ne pomaže ovu delatnost onako kako bi trebalo. Firma "Jaje produkt" zapošljava 32 radnika i beleži rast dobiti u periodu od 2021. godine, kada je iznosila 11.872.000 dinara, do 2023. kada je dobit bila na nivou od 27,5 miliona dinara.

Na listi najuspešnijih preduzeća u ovoj delatnosti na prvom mestu, prema ukupnoj dobiti u 2023. godini, nalazi se kompanija "Agro-Đole" iz Jagodine, sa 428.783.000 dinara i 130 zaposlenih. Iza njih nalazi se "Robin doo" iz Glibovca, čija je dobit u 2023. iznosila 92,7 miliona dinara, a podaci pokazuju da su u istoj godini imali 55 zaposlenih.

Mlečno govedarstvo u višedecenjskoj krizi: Spas u novoj strategiji

Preuzeto: Dnevnik

Mlečno govedarstvo u Srbiji već decenijama je u krizi. Nakon što su pojedine mlekare otkazale otkup, mnoge male farme bile su primorane da prosipaju mleko, smanjuju broj grla ili odustanu od proizvodnje.

Agroekonomski analitičar iz Novog Sada, Čedomir Keco, rešenje vidi u jasnom dogovoru između otkupljavača i farmera, što bi trebalo biti deo nove Strategije o poljoprivredi. Ovaj dokument bi, kako ističe Keco, trebalo da definiše nosioce sektora, planirane podsticaje, od premija do nabavke kvalitetnih grla i opreme, kao i standarde zdravstvene ispravnosti mleka. Takođe, proizvodnja bi morala da se odvija uz poznate količine, kvalitetne rase i prodaju po ugovoru sa cenom važećom najmanje tri meseca. Problem malih proizvođača leži i u tome što nemaju precizne ugovore sa mlekarama. Cene u otkupu često formiraju menadžeri "od oka, prema trenutnoj ponudi. Ne postoji jasno određena lista troškova za proizvodnju litra mleka, niti amortizacija stada, što posebno pogoda farme sa visokoproduktivnim grlima.

Otkupna cena mleka varira od 40 do 75 dinara bez PDV-a, a informacije o ceni do centrala dolaze preko koordinatora i posrednika, sa kojima su farmeri uglavnom nezadovoljni. Iako u Srbiji već dvadesetak godina postoje sakupljači mleka, oni nisu postali predmet ozbiljnih inspekcija. Ove godine država je izdvojila rekordna sredstva za stočare i celokupnu poljoprivrednu. Međutim, raspodela se ne sviđa velikim vlasnicima farmi jer mali farmeri, zajedno, proizvode deset puta više mleka od velikih farmi i time postaju konkurentni.

Postoje i zloupotrebe – neki farmer su prijavili po nekoliko farmi na članove porodice, kako bi ostvarili premije za stotine krava. Keco objašnjava zašto veliki farmeri traže veće podsticaje: stočar sa 300 muznih krava, uz premije po kravi od 55.000 dinara, godišnje prihoduje 16,5 miliona dinara. Kada se doda proizvodnja od 8.000 litara mleka po kravi uz premiju od 19 dinara po litru, prihod raste na 45,6 miliona dinara. Junice koje ostaju u reprodukciji donose dodatnih 15 miliona dinara, a muška telad još sedam miliona. Ukupno, stado od 300 krava donosi 77,8 miliona dinara. Ako se na to doda prodaja mleka po prosečnoj ceni od 60 dinara po litru, prihod dostiže 144 miliona dinara. Kecova

računica pokazuje da takvo stado donosi vlasniku neverovatnih 217,8 miliona dinara godišnje, odnosno oko 6.182 evra po kravi. "Kada se sve sabere, krava je prava zlatna koka, zaključuje Keco.

Zbog niske otkupne cene vuna se baca i propada

Preuzeto: BiF

Iako u Kolubarskom okrugu ima oko 50.000 ovaca, uglavnom sjeničke rase, i godišnje se proizvede oko 120 tona vune, nema je dovoljno ni da se isplete rukavice. Zbog niske otkupne cene i nezainteresovanih prerađivača, vuna propada i završava na - smetlištima. Pre nekoliko godina, vuna je otkupljivana za 50 do 100 dinara po kilogramu i ta cena "pokrivala" je troškove šišanja ovaca i osiguravala izvesnu zaradu uzbajivačima. Prošle godine, međutim, otkupljavači su za kilogram vune nudili svega 15 dinara, što nije dovoljno ni za troškove transporta i skladištenja, a kamoli striže ovaca. Ali, dok vrednost sirove vune konstantno pada, interesovanje za odevne proizvode od nje – raste.

SAD: Potrošači sve više iznajmljuju kokoške

Preuzeto: RTS

Cene jaja u SAD-u nastavile su trend rasta i u januaru, a pakovanje od deset komada prosečno košta oko pet, a u nekim državama osam, pa čak i deset dolara. Proizvođači imaju svoja opravdanja i razloge, ali potrošači pokušavaju da zaobiđu paprene cene na veoma inventivne načine. Jedan od njih je iznajmljivanje kokoški. Kompanije koje su se specijalizovale za ovu jedinstvenu uslugu obezbeđuju mušterijama sve što im treba da počnu svoju sopstvenu proizvodnju jaja. Ovo tipično podrazumeva nekoliko kokoški, mali kokošnjac, prehranu i uslugu savetovanja. Kompanija "Rent The Chicken", koja iznajmljuje kokoške na period od šest meseci, saopštila je da im je posao značajno porastao.

Amerikanci švercuju jaja, u Meksiku tri puta jeftinija

Preuzeto: Politika

Kako cene jaja u Americi rastu, potrošači su počeli da ih nabavljaju u Meksiku i Kanadi. Američki ured za poljoprivredu zabranjuje takav uvoz jaja koja nisu pregledana službenim kanalima jer mogu širiti bolesti. Tako zvani "presretnuti" uvoz jaja porastao je za 36 odsto širom SAD u odnosu na prethodnu godinu, pokazuju podaci američke carine i granične zaštite. U delovima Teksasa bliže meksičkoj granici taj broj je povećan za 54 odsto.

"Razlika u ceni je velika, otprilike u Meksiku jaja su jeftinija za 70 odsto, ispod dva dolara za 12 jaja", kažu u carinskoj službi. Prosečna cena 12 jaja klase A u SAD-u prošlog meseca bila je 5.90 dolara, a godinu dana ranije koštala su oko tri dolara.

Proizvodnja mleka, sira i putera pred velikim izazovima u EU

Preuzeto: Tanjug

U 2025. godini predviđa se pad proizvodnje mleka u EU zbog nekoliko faktora, uključujući sve manji broj krava, ekološke propise, niske prihode poljoprivrednika i izbjeganje bolesti. Prema izveštaju Globalne poljoprivredne informacijske mreže, pri američkom Ministarstvu poljoprivrede (USDA), niža proizvodnja biće delimično nadoknađena smanjenom potrošnjom svežeg mleka, a kao rezultat toga, potrošnja će u industriji takođe opasti. Uprkos tome, proizvodnja sira ostaje glavni cilj industrije prerade u EU, zahvaljujući solidnoj domaćoj potrošnji i stalnoj potražnji na međunarodnim tržištima. Predviđa se da će proizvodnja sira rasti u 2025. godini, proizvodnja dok će putera i mleka u prahu opasti.

Pčelarenje

Priredio: Dragan Đorđević

Na granici kontrola oko 100 tona meda, rezultati za sada nisu ohrabrujući

Preuzeto: Biznis

Nadležne institucije uveliko su krenule u najavljenu kontrolu hrane, i to najpre meda, a prema nezvaničnim informacijama rezultati nisu ohrabrujući. Prema podacima Saveza pčelarskih organizacija Srbije, borba protiv ulaska neispravnog meda na granicama počela je 13. februara i za prvih osam dana uzorkovana je količina od oko 100 tona meda.

"Kontrola svih uvoznih kontigenata meda u Srbiju na autentičnost uveliko je pocela na svim graničnim prelazima. Prema našim nezvaničnim informacijama, svih 100 tona meda je uzorkovano, ali ne sme da se koristi dok ne stignu i zvanične analize, za koje se očekuje da budu loše. Kako smo saznali, neke analize su već negativne, med nije ispravan, što je i očekivano kada uzmemo u obzir da med koji se uvozi u Srbiju trenutno košta 1,3 evra po kilogramu, sa troškovima isporuke", napominje predsednik Saveza pčelarskih organizacija Srbije (SPOS) Rodoljub Živadinović.

On ističe da je takva cena za pčelinji med potpuno nemoguća i da tu analiza nije ni potrebna kako bi se utvrdilo o kakvom proizvodu je reč. "Što se tiče kontrola kvaliteta meda u marketima, za sada nismo zadovoljni, jer je uzeto samo 11 uzoraka, i zatražili smo od vrha

države da se utvrdi da li i ko koči kontrolu i da se takvo lice procesuiru", navodi Živadinović. Kako kaže, prema nezvaničnim, ali pouzdanim informacijama, uvoznici koji su uvezli ove količine meda već su tražili superanalizu, a od ukupno uzorkovane količine za sada su za oko 40 tona stigli rezultati koji su pokazali da je med neispravan.

"Superanaliza znači da se taj isti uzorak analizira u nekoj drugoj laboratoriji. Subjekat u poslovanju hranom, odnosno uvoznik, po zakonu ima pravo da traži superanalizu. Međutim, naša srpska metoda analize meda nalazi se među najboljima u svetu i trenutno ne postoji nijedna, osim naše, koja ima paralelu za utvrđivanje stranih šećera u medu od takozvanih C3 biljaka. I zbog toga smo tražili od države da se ona proglaši referentnom, što bi praktično značilo da uvoznici ne bi imali pravo žalbe", ističe Živadinović.

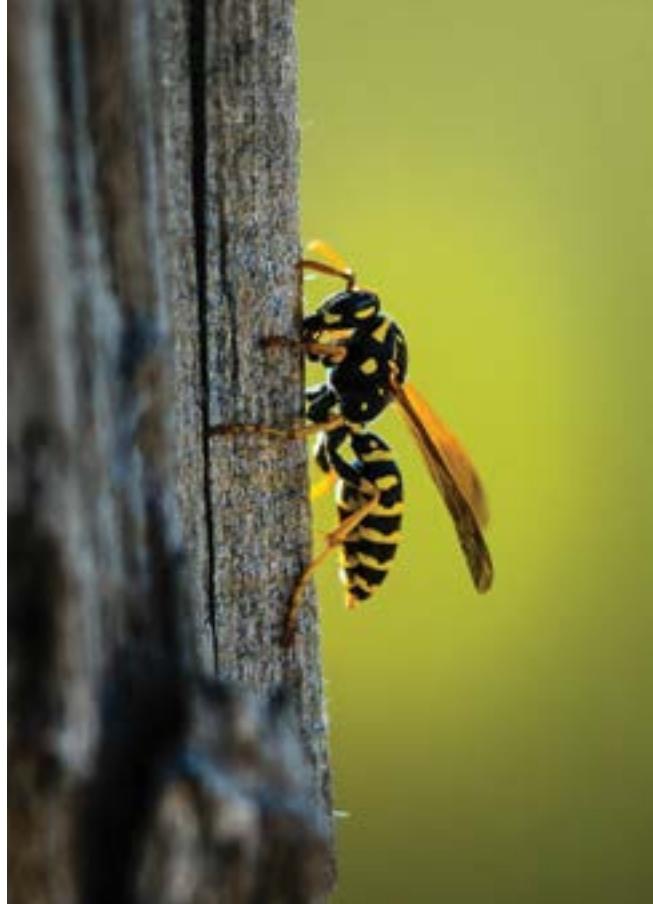
Pčelari već beleže pozitivan efekat ove kontrole, pošto je otkupna cena domaćeg meda počela da raste. Naime, paketi meda već su počeli da zovu proizvođače i da traže da otkupe suncokretov med po ceni od dva evra, umesto dojučerašnjih 1,6-1,8 evra po kilogramu.

Predator iz Azije ugrožava stotine vrsta insekata u Evropi

Preuzeto: Tanjug

Britanski istraživači sa Univerziteta u Ekseteru upozorili su da azijski stršljen ugrožava stotine vrsta insekata u Evropi. Kako su naveli, mnoge od ugroženih vrsta su važni opršivači useva. Studija navodi i negativan uticaj koji ugroženost insekata ima po poljoprivredu, pošto su insekti kojima se hrani azijski stršljen glavni opršivači useva. Glavni plen ove vrste insekata su pčele, a jedan azijski stršljen može da ubije 50 pčela dnevno, i već je opustošio pčelinje kolonije u Francuskoj i Italiji. Azijski stršljen potiče iz jugoistočne Azije, a u Francusku je stigao u jednom tovaru grnčarije iz Kine pre dvadesetak godina, i od tada se ubrzano raširio po evropskom kontinentu.

Šumarenje

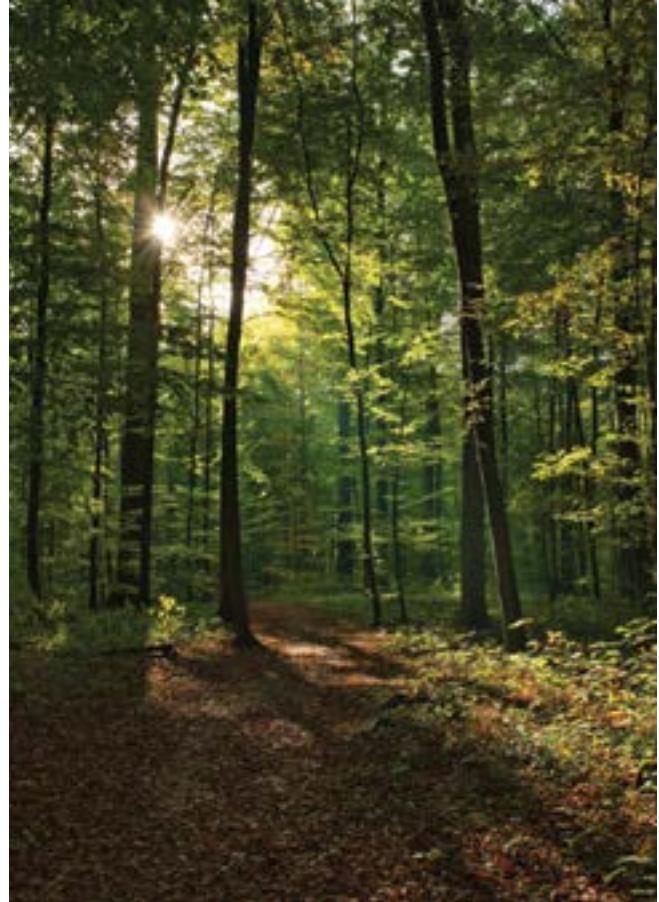
Priredio: Dragan Đorđević

Potpisan ugovor za unapređenje otpornosti šuma u Srbiji

Preuzeto: agronews

Ugovor o sprovođenju projekta za unapređenje otpornosti šuma u Srbiji "FOREST Invest" između Ministarstva poljoprivrede, Srbijašume i Vojvodinašume i Organizacije UN za hranu i poljoprivrodu (FAO), potpisani je februara meseca u Beogradu. Cilj projekta je povećanje otpornosti šumskih ekosistema, unapređenje energetske sigurnosti najugroženijih zajednica i smanjenje emisije gasova sa efektom staklene baštne.

Ova inicijativa, između ostalog, predviđa pošumljavanje 7.000 ha sa klimatski otpornim vrstama drveća i žbunja, prevođenje 51.000 ha degradiranih niskih šuma u visoke šume, kao i rehabilitaciju najmanje 500 ha zapuštenog privatnog poljoprivrednog zemljišta podizanjem agrošumarskih zasada.

Značajan ekonomski potencijal šumskih plodova

Preuzeto: Biznis

Sakupljanje šumskih plodova u Srbiji ima dugu tradiciju, ali i značajan ekonomski potencijal koji domaći preduzetnici tek počinju da uviđaju. Od pećuraka, šumskih jagoda i borovnica, do lekovitog bilja i tartufa, prirodni resursi Srbije nude širok spektar proizvoda sa visokom tržišnom vrednošću, kako na domaćem, tako i na inostranom tržištu. U ovom sektoru dominiraju sakupljači i otkupljivači gljiva, odnosno pećuraka. Prema podacima iz 2022. godine, ukupan izvoz gljiva vredeo je oko 25 miliona evra, a najviše novca – odnosno deset miliona evra za 282 tone – vredeo je plasman sušenih gljiva u Italiju, Švajcarsku, Francusku, Nemačku, kao i Veliku Britaniju, SAD i Ujedinjene Arapske Emirate.

Rast potrošnje i proizvodnje cveća u Srbiji

Preuzeto: agronews

Srbija ima značajan potencijal u proizvodnji cveća i ukrasnog bilja, sa konstantnim rastom površina pod ovim kulturama, beležeći u ovom sektoru agrara povećanje spoljno-trgovinske razmene, ali i trend deficit-a u razmeni sa partnerima u svetu. U Udruženju za biljnu proizvodnju i prehrambenu industriju Privredne komore Srbije (PKS) navode da potrošnja cveća raste globalno i da Srbija nije izuzetak. Potrošnja u zemlji i dalje raste godišnjom stopom od oko 20 odsto, a vrednost tržišta u Srbiji iznosi oko 43 miliona evra. Ovaj trend rasta ukazuje na potencijal za razvoj ove proizvodne oblasti, ističe Danica Mićanović, naučni savetnik iz Udruženja za biljnu proizvodnju i prehrambenu industriju PKS.

"Pored toga, sve veća potražnja za cvećem i ukrasnim biljem, kako na domaćem tako i na međunarodnom tržištu, otvara mogućnosti za veći izvoz. Ukupna vrednost izvoza cveća iz Srbije u 2024. godini iznosi 6,1

milion evra, dok je uvoz 36,9 miliona evra, što ukazuje na postojeću potrebu za većom proizvodnjom", ukazuje Mićanović.

Iako su prisutni pozitivni trendovi u samoj proizvodnji, dodaje, ključni izazovi ostaju modernizacija procesa, nabavka novih mašina i opreme, kao i primena savremenih tehnoloških rešenja. Ovi koraci bi omogućili povećanje obima proizvodnje, raznolikost asortimana, ali i otvaranje novih radnih mesta i povećanje produktivnosti, smatraju u Udruženju za biljnu proizvodnju i prehrambenu industriju PKS.

Zasejane površine pod cvećem i ukrasnim biljem iznose oko 550 hektara, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, ali su nezvanično znatno veće. Pored toga, plantažna proizvodnja se odvija na površini od oko 700 hektara, mada su zvanični podaci dosta manji, što ukazuje na značajnu proizvodnju u "sivoj zoni".

"Srbija ima povoljne klimatske uslove za gajenje cveća i ukrasnog bilja, a jedan od najpoznatijih primera su ruže. Sa klimatskim uslovima sličnim onima u južnom delu Francuske, Srbija ima potencijal da proizvodi dovoljne količine ruža za domaće tržište, čime bi se smanjio uvoz", ističe Mićanović.

Najznačajniji regioni za proizvodnju i uzgoj cveća u Srbiji su u Vojvodini, na severu zemlje, na granici sa Mađarskom, zatim okolina Šapca, zapadno od Beograda, oblast Ljiga, Trstenika i Kruševca, Sremčica, Velika Drenova.

STRUČNA SLUŽBA:

- **Svetlana Petrović**
Direktor sektora Pesticidi
- **Momčilo Pejović** DC Kragujevac
Direktor službe marketinga
- **Mladen Đorđević** DC Kragujevac
Koordinator stručne službe za zaštitu bilja za Centralnu i Južnu Srbiju
063/105-81-94
- **Goran Jakovljević** DC Sremska Mitrovica
Koordinator stručne službe zaštite bilja za područje Vojvodine
063/625-531
- **Agneš Balog** DC Beograd
063/105-80-17
- **Stefan Marjanović** DC Kragujevac
062/313-572
- **Ines Cvijanović Bem** DC Subotica
063/86-55-080
- **Dragan Vasiljić** DC Kragujevac
062/213-078
- **Novica Đorđević** DC Niš
069/50-69-666
- **Vanja Miladinović** DC Zrenjanin
063/86-55-982
- **Mirko Adamović** DC Valjevo
062/311-772
- **Nemanja Delić** DC Sombor
069/803-72-28
- **Miloš Pavlović** DC Beograd
Direktor sektora Ishrana bilja
069/507-53-92
- **Goran Radovanović** DC Niš
069/50-70-979
- **Marko Đokić** DC Kragujevac
063/864-34-98
- **Dorđe Đurić** DC Valjevo
062/310-715
- **Miodrag Obradović** DC Sombor
062/311-278
- **Vladimir Sabljak** DC Subotica
062/312-708
- **Aleksandar Tršić** DC Sremska Mitrovica
069/308-00-53
- **Nenad Veličković** DC Zrenjanin
062/311-123
- **Miloš Todorović** DC Kragujevac
069/80-37-225
- **Marko Mitić**, DC Niš
069/5070-995
- **Sanja Perišić**, DC Kragujevac
063/328-377
- **Nemanja Božić**, DC Beograd
069/5070-444

- **Mladen Tatić**
Direktor sektora Seme
063/651-990
- **Sanja Petro-Gajić**
sektor Seme
063/86-30-809
- **Zoran Grbavac**
menadžer proizvodnje semena
069/51- 00-289
- **Lazar Šarović**
menadžer proizvodnje semena
069/8055-314
- **Elena Brezina**
menadžer proizvodnje semena
063/590-034
- **Radislav Cmiljanić**
menadžer proizvodnje semena
063/105-0597

SLUŽBA PRODAJE:

- **DC Kragujevac**
Vladimir Milovanović, 063/415-924
Mileva Vukašinović, 063/10-22-232
Vesna Ocokoljić, 063/10-22-234
Svetlana Radosavljević, 063/10-22-230
Jagoda Jovanović Kovačević 063/10-58-240
Aleksandar Milivojević, 069/50-77-875
Milenko Cvjetković, 063/629-555
Nataša Radovanović, 063/651-519
Dragiša Vuković, 062/608-661
Tomislav Mićić, 063/112-44-01
Predrag Kolarević, 063/106-68-70
Pavle Gavrilović, 063/590-102
Igor Nevenkić, 062/313-482
Jelena Milenković, 063/105-10-49
- **DC Niš**
Goran Petrović, 063/105-83-20
Gordana Ružić, 063/66-81-87
Biljana Nikolić, 063/668-179
Bojan Đokić, 063/668-165
Ilija Miletić, 069/510-03-80
Boban Živković, 062/311-783
- **DC Zrenjanin**
Nebojša Lugonja, 063/10-58-223
Sonja Margan, 063/438-727
Žarka Vuković, 063/628-096
Srđan Protić, 069/507-09-78
Ivan Valent, 063/628-175
Darinka Velimirov, 063/438-454

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

63

AGROSVET : stručna revija / glavni i odgovorni urednik Dragan Đorđević. - 2004, br. 1- . - Kragujevac : Agromarket, 2004- (KipKap-Loznica). - 27 cm

Dostupno i na: www.agromarketsrbija.rs
ISSN 1820-0257 = Agrosvet

- **DC Sombor**
Zoran Radanović 063/438-583
Slovenka Nikšić, 063/112-01-38
Biljana Leković, 063/112-07-67
Vesna Gršić, 063/438-641
Milenko Abadžin, 063/590-139

- **DC Valjevo**
Dragutin Arsenijević, 063/657-929,
Snežana Sević, 063/10-39-836,
Tamara Jeremić, 063/112-49-70
Nataša Petrović, 063/105-82-76
Darko Perić, 062/311-551

- **DC Beograd**
Velibor Hristov, 063/658-312,
Jelena Urošević , 063/10-580-92
Miroslava Muminović, 062/311-064
Biljana Mandić, 063/668-213,
Zoran Krivokapić, 063/104-13-70
Dragan Dimitrić, 063/105-80-02
Uroš Mladenović, 063/626-953

- **DC Subotica**
Dejan Milinčević, 063/106-74-79
Renata Kasa, 063/112-07-82,
Ivan - Janko Lulić, 063/693-443
Senka Romić, 069/507-08-27
Mišo Tomašev, 063/635-495
Marko Minić, 069/511-06-44

- **DC Sremska Mitrovica**
Saša Gladović, 063/105-80-41
Vesna Lepšić, 063/11-23-303
Tanja Savić, 063/11-21-387
Aleksandar Aleksov, 063/105-81-07
Andelka Kovač, 063/625-974

